

Spis treści

1. Wprowadzenie i metodologia	5
Badanie osób niepełnosprawnych	7
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych	12
2. Podsumowanie	13
3. Problemy osób niepełnosprawnych	18
4. Instytucje pomagające niepełnosprawnym	36
5. Samorzady gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym	47
6. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej	62
7. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej	69
8. Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym	81
9. Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych	91

1. Wprowadzenie i metodologia

Wprowadzenie i metodologia

Niniejsza synteza stanowi prezentację głównych wyników i wniosków z dwóch badań przeprowadzonych w ramach projektu „Gmino jaka jesteś? Badanie działalności gmin na rzecz osób niepełnosprawnych”:

- **Badanie osób niepełnosprawnych.** Badanie osób niepełnosprawnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. W badaniu udział wzięły osoby, które posiadają ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, niezdolności do pracy lub grupie inwalidzkiej. Razem zrealizowano 5018 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi.
- **Badanie przedstawicieli samorządów gminnych.** Badanie przedstawicieli jednostek samorządów gminnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. W badaniu udział wzięły praktycznie wszystkie gminy w Polsce. Razem uzyskaliśmy 2117 wywiadów z reprezentantami samorządów gminnych (wójtami/ burmistrzami, ich zastępcami, czy sekretarzami gminy).

Oba badania zrealizowane zostały przez Pentor Research International S.A. na zlecenie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie działania 1.4 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL) schemat b).

To pierwsze w Polsce, na tak ogromną skalę, przedsięwzięcie badawcze konfrontujące potrzeby osób niepełnosprawnych z realiami, w jakich funkcjonują samorzady gminne. Wyniki obustronnych badań ukazują nie tylko dwie perspektywy, dwa punkty widzenia na kwestie związane z rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, ale wskazują przede wszystkim na konieczność zmian w obecnym prawodawstwie. Zebrany materiał jest niezwykle bogaty i stanowi doskonałą podstawę do zainicjowania ogólnopolskiej dyskusji nad organizacją systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz wypracowania rozwiązań satysfakcjonujących wszystkie zaangażowane strony.

W syntezie prezentujemy zestawienie wyników dla województwa zachodniopomorskiego, konfrontując je z wynikami na poziomie kraju.

Wprowadzenie i metodologia – badanie osób niepełnosprawnych

Zrealizowano 5018 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi w każdej z 250 losowo wybranych gmin, które stanowiły około 10% ogółu wszystkich gmin w Polsce. W celu zapewnienia dystrybucji ze względu na region kraju badanie zostało zrealizowane w gminach wszystkich województw (po około 15 gmin z każdego województwa) oraz w co najmniej 5 powiatach z danego województwa (czyli po około 3 gminy z każdego powiatu). Przy losowym wyborze 250 gmin, które wzięły udział w badaniu, kierowano się kryterium związanym z typem gminy.

- Gminy miejskie
- Gminy miejsko-wiejskie
- Gminy wiejskie

Dla potrzeb badania została wylosowana celowa próba badawcza, która prezentowała populację osób niepełnosprawnych w wieku aktywności zawodowej (18-65 lat). Ustalono następujące kryteria doboru próby osób niepełnosprawnych w wylosowanych wcześniej gminach:

PODSTAWOWE KRYTERIA DOBORU PRÓBY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Stopień niepełnosprawności	☐ Znaczny ☐ Umiarkowany ☐ Lekki (Definicja zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych)
Status osoby niepełnosprawnej na rynku pracy	☐ Osoby niepełnosprawne pracujące ☐ Osoby niepełnosprawne bezrobotne ☐ Osoby niepełnosprawne biernie zawodowo (Definicja przyjęta za GUS w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2002)
Płeć	☐ Kobieta ☐ Mężczyzna

Cechy te odzwierciedlały strukturę osób niepełnosprawnych na poziomie powiatu. Liczebność poszczególnych warstw ustalona została na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego z badania „Stan zdrowia ludności Polski w 2004 r.”

Wprowadzenie i metodologia – badanie osób niepełnosprawnych

Aby uzyskać pełny obraz (zdywersyfikowany na różne grupy) opinii osób niepełnosprawnych zastosowano dodatkowe kryteria doboru próby na poziomie gminy:

DODATKOWE KRYTERIA DOBORU PRÓBY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	
Rodzaj schorzenia	☐ Narządu ruchu ☐ Narządu wzroku ☐ Narządu słuchu ☐ Psychiczne/umysłowe Zrealizowano minimum 3 wywiady w gminie z osobami z każdej grupy wyróżnionej ze względu na rodzaj schorzenia.
Wiek	☐ 18-29 ☐ 30-49 ☐ 50 + Zrealizowano minimum 3 wywiady w gminie z osobami z każdej grupy wyróżnionej ze względu na wiek.

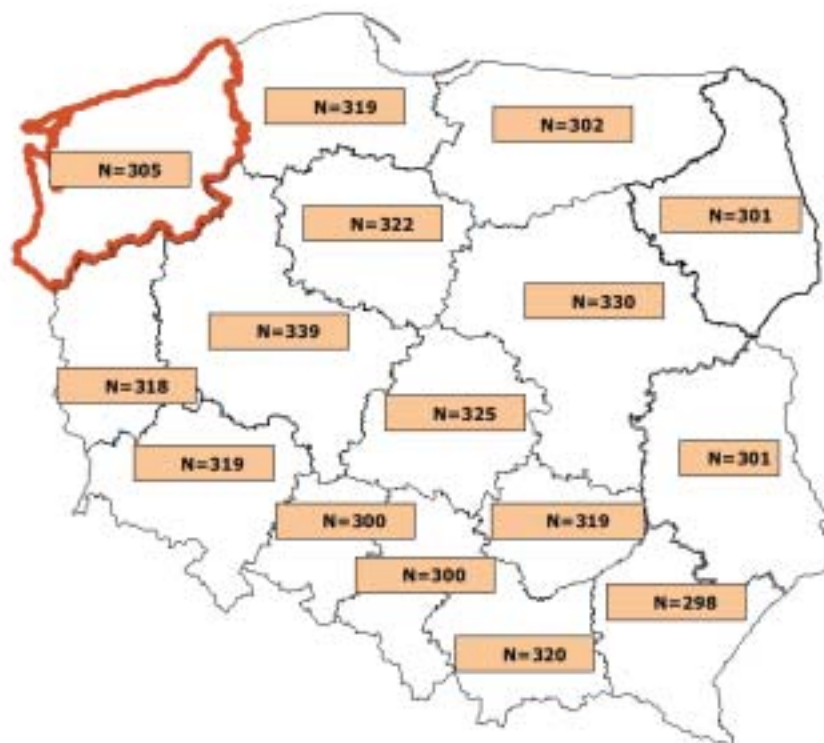
Wprowadzenie i metodologia – badanie osób niepełnosprawnych

W województwie zachodniopomorskim zrealizowano 305 wywiadów z osobami niepełnosprawnymi. Poniższa tabela pokazuje rozkład zrealizowanej w badaniu próby na poziomie całego kraju oraz województwa zachodniopomorskiego (dane nieważone).

CHARAKTERYSTYKA PRÓBY (DANE NIEWAŻONE)				
	OGÓŁEM		ZACHODNIOPOMORSKIE	
	LICZEBNOŚCI	PROCENTY	LICZEBNOŚCI	PROCENTY
TYP GMINY				
Miejska	859	17%	60	20%
Miejsko-wiejska	1383	28%	80	26%
Wiejska	2776	55%	165	54%
STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI				
znaczny	883	18%	63	21%
umiarkowany	1817	36%	105	34%
lekki	2318	46%	137	45%
RODZAJ SCHORZENIA				
narządu ruchu	1732	35%	111	36%
umysłowe	917	18%	69	23%
narządu wzroku	904	18%	48	16%
narządu słuchu	812	16%	48	16%
psychiczne	488	10%	22	7%
epilepsja	101	2%	7	2%
inne	64	1%	0	0%
PŁEĆ				
kobieta	2324	46%	140	46%
mężczyzna	2694	54%	165	54%
WIEK				
18-29	1475	29%	84	28%
30-49	1862	37%	119	39%
50+	1681	33%	102	33%
STATUS ZAWODOWY				
Pracujący	1046	21%	44	14%
Bezrobotny	328	7%	22	7%
Bierny zawodowo	3606	72%	239	78%
Nieokreślny	38	2%	0	0%

Wprowadzenie i metodologia – badanie osób niepełnosprawnych

Liczba zrealizowanych wywiadów z osobami niepełnosprawnymi ze względu na województwo (dane nieważone)

Sposób prezentacji wyników:

Wyniki prezentowane w niniejszym raporcie poddano procedurze ważenia tak, aby można było wnioskować o całej populacji osób niepełnosprawnych, na poziomie całego kraju.

Zastosowano 4 rodzaje wag, ustalonych na podstawie danych o osobach niepełnosprawnych zaczerpniętych z „Narodowego spisu powszechnego ludności i mieszkań z 2002 r.” Najpierw ustalono wagi dla każdego województwa, a następnie na poziomie każdego województwa dla stopnia niepełnosprawności, wieku oraz miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych.

Ze względu na zastosowaną procedurę ważenia liczebność całej próby uległa zmianie z $N=5018$ na $N=5019$. Ponadto zmieniły się rozkłady poszczególnych zmiennych.

Należy zaznaczyć, iż w wyniku działania programu do analizy statystycznej, a także procedury ważenia dane prezentowane w tabelach i na wykresach uległy zaokrągleniu. Stąd niekiedy suma wskazań nie wynosi 100%, wahając się od 98 do 102%.

Wprowadzenie i metodologia – badanie osób niepełnosprawnych

Poniższa tabela prezentuje rodzaje oraz wartości zastosowanych wag.

WOJEWÓDZTWO	RODZAJE WAG								
	Województwo	stopień niepełnosprawności			WIEK			Miejsce zamieszkania	
		znaczny	umiarkowany	lekki	18-29	30-49	50+	MIASTO	WIEŚ
DOLNOŚLĄSKIE	0,08	0,16	0,35	0,49	0,09	0,32	0,59	0,69	0,31
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,06	0,14	0,36	0,5	0,09	0,32	0,59	0,61	0,39
LUBELSKIE	0,07	0,15	0,37	0,48	0,09	0,32	0,59	0,41	0,59
LUBUSKIE	0,03	0,12	0,36	0,52	0,09	0,32	0,59	0,62	0,38
ŁÓDZKIE	0,06	0,17	0,35	0,49	0,09	0,32	0,59	0,63	0,37
MAŁOPOLSKIE	0,1	0,14	0,42	0,44	0,09	0,32	0,59	0,48	0,51
MAZOWIECKIE	0,1	0,16	0,39	0,45	0,09	0,32	0,59	0,63	0,37
OPOLSKIE	0,02	0,19	0,37	0,44	0,09	0,32	0,59	0,54	0,46
PODKARPACKIE	0,06	0,12	0,35	0,54	0,09	0,32	0,59	0,37	0,63
PODLASKIE	0,03	0,18	0,38	0,44	0,09	0,32	0,59	0,53	0,47
POMORSKIE	0,06	0,19	0,35	0,46	0,09	0,32	0,59	0,67	0,33
ŚLĄSKIE	0,16	0,15	0,34	0,51	0,09	0,32	0,59	0,79	0,21
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,03	0,15	0,35	0,5	0,09	0,32	0,59	0,43	0,57
WARMINSKO-MAZURSKIE	0,04	0,17	0,35	0,49	0,09	0,32	0,59	0,58	0,42
WIELKOPOLSKIE	0,06	0,12	0,36	0,51	0,09	0,32	0,59	0,58	0,42
ZACHODNIOPOMORSKIE	0,04	0,18	0,36	0,46	0,09	0,32	0,59	0,67	0,33

Procedurze ważenia zostały poddane następujące zmienne.

- Płeć, liczba osób w gospodarstwie domowym – ważone przez wszystkie wagi
- Typ gminy, gminy wiejskie, gminy miejskie/miejsko-wiejskie – ważone przez województwo, stopień niepełnosprawności oraz wiek
- Województwo – ważone przez stopień niepełnosprawności, wiek, miejsce zamieszkania
- Stopa bezrobocia w gminie – ważone przez stopień niepełnosprawności oraz wiek osób niepełnosprawnych
- Wiek, status zawodowy – ważone przez województwo, stopień niepełnosprawności oraz miejsce zamieszkania
- Stopień i rodzaj niepełnosprawności – ważone przez województwo, wiek oraz miejsce zamieszkania
- Wiek oraz status zawodowy ze względu na typ gminy – ważone przez województwo i stopień niepełnosprawności
- Stopień i rodzaj niepełnosprawności ze względu na typ gminy – ważone przez województwo i wiek

Wprowadzenie i metodologia – badanie przedstawicieli samorządów gminnych

Badanie przedstawicieli jednostek samorządów gminnych zostało zrealizowane techniką bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego w okresie wrzesień-listopad 2006. W badaniu udział wzięły przedstawiciele 2117 gmin, którzy zajmują się merytorycznie zakresem spraw osób niepełnosprawnych. Najczęściej byli to wójtowie/ burmistrzowie, sekretarze gmin oraz zastępcy wójta/ burmistrza. **W województwie zachodniopomorskim zrealizowano wywiady w 102 gminach, na 114 wszystkich gmin w tym województwie.**

Poniższa tabela przedstawia stan realizacji badania na dzień zamknięcia zbioru.

STAN REALIZACJI BADANIA NA DZIEŃ ZAMKNIĘCIA ZBIORU	
Założona próba	2478 wywiadów (cała populacja)
Próba zrealizowana	2117 wywiadów
Odmowy z podstemplowaną kartą odmowy wzięcia udziału w badaniu	176 gmin
Odmowy bez podstemplowanej karty (urząd odmówił także podstemplowania)	185 gmin

Uzyskany odsetek realizowalności próby – na poziomie 85% jest wynikiem nadzwyczaj dobrym. Rzadko w badaniach możemy poszczycić się taką realizowalnością. Obecnie praktyka badawcza traktuje już 75% jako rzetelny i wysoki poziom realizowalności.

Ponadto, biorąc pod uwagę fakt, że badanie obejmowało całą populację, osiągnięta próba pozwala na wnioskowanie o prawidłowościach z maksymalnym błędem statystycznym na poziomie 0,8%. Taka dokładność wnioskowania jest niezwykle rzadko dostępna w badaniach.

W przypadku, gdyby jakaś gmina wyraziła chęć wzięcia udziału w badaniu, pomimo że realizacja oficjalnie została zakończona, kwestionariusz zostanie zrealizowany i włączony do zbioru.

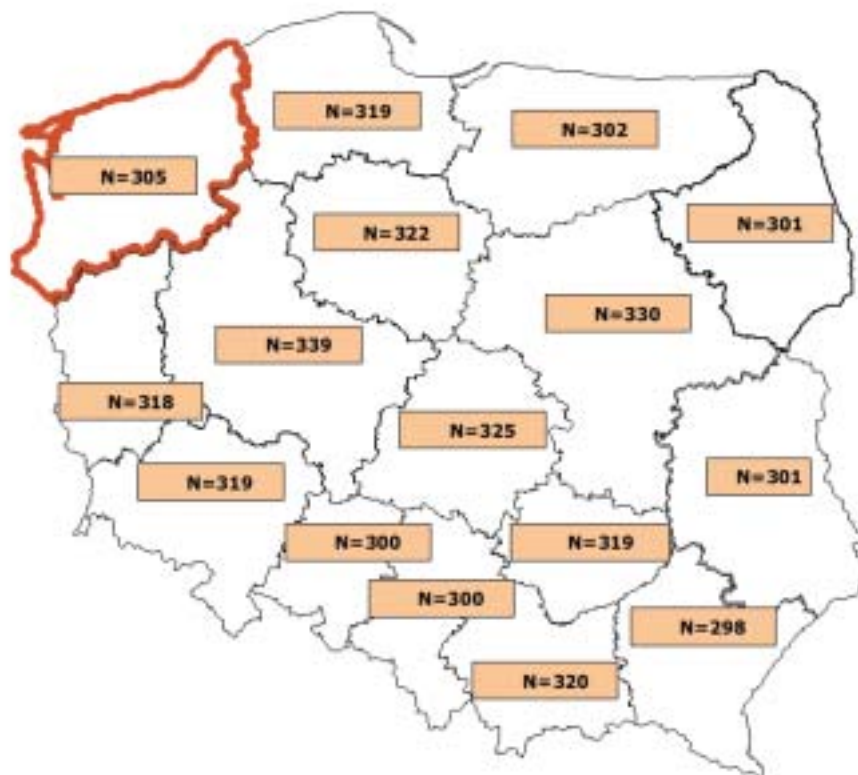
Wprowadzenie i metodologia – badanie przedstawicieli samorządów gminnych

Poniższa tabela pokazuje rozkład zrealizowanej w badaniu próby na poziomie całego kraju oraz województwa zachodniopomorskiego.

CHARAKTERYSTYKA BADANYCH GMIN				
	OGÓŁEM		ZACHODNIOPOMORSKIE	
	LICZEBNOŚCI	PROCENTY	LICZEBNOŚCI	PROCENTY
TYP GMINY				
Miejska	414	20%	30	29%
Miejsko-wiejska	465	22%	35	34%
Wiejska	1238	58%	37	36%
SYTUACJA FINANSOWA GMINY				
dobra	1234	58%	62	61%
ani dobra ani zła	710	34%	34	33%
zła	158	7%	6	6%

Wprowadzenie i metodologia – badanie przedstawicieli samorządów gminnych

Liczba zrealizowanych wywiadów z przedstawicielami jednostek samorządów gminnych ze względu na województwo

Przy prezentacji wyników badania przedstawicieli jednostek samorządów gminnych uwzględniono dodatkową zmienną – stopa bezrobocia w powiatach, do której dane zostały zaczerpnięte z danych Głównego Urzędu Statystycznego na temat stopy bezrobocia w województwach i regionach (październik 2006). Każdej gminie została przyporządkowana stopa bezrobocia w powiecie, w którym się dana gmina znajduje.

Należy zaznaczyć, iż w wyniku działania programu do analizy statystycznej dane prezentowane w tabelach i na wykresach uległy zaokrągleniu. Stąd niekiedy suma wskazań nie wynosi 100%, wahając się od 98 do 102%.

2. Podsumowanie

Podsumowanie

Zrealizowane badanie daje bardzo szczegółowy wgląd z jednej strony w sytuację niepełnosprawnych, zaś z drugiej strony w działalność samorządów gminnych na rzecz tej grupy. Przyjęta metodologia i wielkości prób umożliwiają analizę danych zarówno na poziomie całego kraju, jak również na poziomie poszczególnych województw. Wyniki badań pokazują nie tylko ogrom problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w porównaniu z ogółem Polaków, ale wskazują też na olbrzymie dysproporcje wynikające z miejsca zamieszkania (rozumianego jako region kraju i wielkość miejsca zamieszkania).

Wyniki badań pokazują, iż sytuacja osób niepełnosprawnych w województwie zachodniopomorskim jest dużo lepsza (co nie oznacza dobra) niż w innych regionach kraju. Mieszkańcy tego województwa lepiej oceniają jakość swojego życia (za wyjątkiem warunków mieszkaniowych), większe są też stwarzane im możliwości wsparcia. Z jednej strony mają większy dostęp do różnych instytucji wsparcia, z drugiej zaś dzięki aktywności samorządów gminnych, częściej niż mieszkańcy innych województw mają możliwość korzystania z rehabilitacji społecznej i zawodowej. Nie zmienia to jednak faktu, iż nawet w tym województwie większość gmin nie radzi sobie z problemami osób niepełnosprawnych, a dobrze oceniane samorzady gminne wciąż stanowią tylko wyjątek od reguły.

Analizując uzyskane wyniki widać wyraźnie, że w przypadku województwa zachodniopomorskiego zastosowanie ma większość prawidłowości i wniosków odnotowanych dla całego kraju.

- ❑ Tak więc wyniki badania pokazują, że osoby niepełnosprawne powszechnie skarżą się na brak zainteresowania ich sytuacją oraz na brak orientacji samorządów gminnych w ich problemach. Co więcej, badani przez nas przedstawiciele samorządów gminnych nie odcinają się od tych opinii. Przyznają oni, iż mają jedynie bardzo ogólne i dość słabe rozpoznanie problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne. Wykazują również bardzo umiarkowaną aktywność w gromadzeniu informacji o niepełnosprawnych mieszkańcach. W województwie zachodniopomorskim jedynie **5% urzędów gminnych prowadzi szczegółowo badania w zakresie ich problemów i sytuacji, 8% posiada dokładną wiedzę o liczbie niepełnosprawnych mieszkańców gminy, a tylko 2% zna stopę bezrobocia wśród niepełnosprawnych.**
- ❑ **Samorzady gminne, nie dysponujące żadnymi twardymi danymi, niestety nie zawsze zdają sobie z tego sprawę i często mają niepełne wyobrażenie o tym, co tak naprawdę „boli” niepełnosprawnych.** Wydaje się, że przede wszystkim marginalizują one znaczenie problemów natury psychologicznej i zdrowotnej. Mają również tendencję do niedoszacowywania odsetka niepełnosprawnych borykających się z problemami mieszkaniowymi i problemami na rynku pracy. I tak w województwie zachodniopomorskim w chwili badania, podczas gdy 78% niepełnosprawnych w wieku 18-65 lat pozostawało bez pracy, samorzady szacowały skalę tego problemu jedynie na 28%. Zachodniopomorskie gminy dość dobrze oceniają jednak skalę problemów finansowych, z jakimi borykają się niepełnosprawni.
- ❑ **Główny wysiłek w uzyskaniu pomocy leży po stronie niepełnosprawnego.** Choć w województwie zachodniopomorskim sytuacja przedstawia się bez wątpienia lepiej pod tym względem, to gminy przejmujące inicjatywę w kontaktach z niepełnosprawnymi wciąż należą do rzadkości.

Podsumowanie

- ❑ Niepełnosprawni mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego mają dość niską świadomość tego, gdzie mogą zwrócić się o pomoc, a sami urzędnicy bardzo rzadko wykazują zainteresowanie ich sytuacją. **W konsekwencji swoją uwagę skupiają praktycznie wyłącznie na najbliższych im Ośrodkach Pomocy Społecznej**, gdzie najczęściej kierują swoje pierwsze kroki. Dla wielu niepełnosprawnych są one jedyną znaną, a dla jeszcze większego grona jedyną dostępną instytucją wsparcia. W województwie zachodniopomorskim korzystanie z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej deklaruje 60% niepełnosprawnych.
- ❑ **Instytucje powiatowe, na których spoczywa główny obowiązek świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym, zarówno w opinii samych osób niepełnosprawnych, jak i samorządów gminnych, nie wywiązują się należycie ze swoich zadań.** PCPR'y rzadko kojarzone są z pomocą, zaś swoją ofertę kierują do dość określonej grupy – przede wszystkim mieszkańców gmin miejskich, pozostając praktycznie poza zasięgiem mieszkańców gmin wiejskich. W ciągu ostatnich trzech lat jedynie 11% niepełnosprawnych mieszkańców województwa zachodniopomorskiego korzystało z pomocy Powiatowych Centrów Pomocy. Dla porównania należy zaznaczyć, iż prawie trzykrotnie więcej osób korzystało z pomocy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (29%).
- ❑ **Bardzo ważna, a zarazem nie w pełni wykorzystywana wydaje się rola organizacji pozarządowych w procesie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.** Ich działanie pozytywnie oceniają zarówno samorządy, jak i osoby niepełnosprawne, tymczasem w województwie zachodniopomorskim, podobnie zresztą jak w całym kraju, nadal działa ich niewiele.
- ❑ **Samorządy gminne są bez wątpienia najważniejszym i najbardziej dostępnym, źródłem wsparcia dla osób niepełnosprawnych.** Wydaje się jednak, że w ocenie swej aktywności na rzecz osób niepełnosprawnych znacznie przeszacowując swój wkład, są dalekie od realizmu. Choć „aż” co trzeci niepełnosprawny (co stanowi bardzo dobry wynik w skali kraju) wystawia im pozytywne oceny, same w 83% uważają, iż robią dużo lub bardzo dużo.
- ❑ **Wyniki badania pokazują, iż działalność zachodniopomorskich samorządów gminnych na rzecz osób niepełnosprawnych (de facto bardzo rozwinięta w skali kraju) jest niewspółmierna do oczekiwań tej grupy.** Dotyczy to przede wszystkim zadań związanych z rehabilitacją zawodową, a także wymagających większych nakładów i zaangażowania działań związanych z rehabilitacją społeczną.

Podsumowanie

- **Pod względem aktywności na polu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych województwo zachodniopomorskie plasuje się w czołówce regionów. Nie oznacza to jednak, iż działania w tym zakresie są wystarczające. Skala podejmowanych działań przez zachodniopomorskie samorządy, tylko w nieznaczny sposób wykracza poza ogólnopolską bardzo niską średnią.** Tak jak i w innych regionach, samorządy w województwie zachodniopomorskim nie posiadają programów walki z bezrobociem wśród osób niepełnosprawnych. Jedynie co piąta gmina wspiera edukację niepełnosprawnych dzieci i młodzieży, a niespełna co dziesiąta angażuje się w działania zmierzające do podnoszenia kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych. O niezaprzeczalnym braku zaangażowania zachodniopomorskich gmin w aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych świadczy również fakt, że praktycznie żaden niepełnosprawny nie doświadczył zainteresowania i nie spotkał się z inicjatywą pracowników gmin w tym zakresie.
- **W województwie zachodniopomorskim, podobnie jak w całym kraju, działania w zakresie rehabilitacji społecznej podejmowane są częściej niż w przypadku rehabilitacji zawodowej, ale ich skala jest nadal mniejsza, niż oczekiwania ze strony osób niepełnosprawnych.**
- **Wsparcie udzielane przez samorządy gminne ma najczęściej charakter pomocy podstawowej – choć najbardziej potrzebnej, to jednak nie adresowanej specyficznie do niepełnosprawnych.** Najbardziej powszechna pomoc finansowa, materialna, czy bytowa, pod względem obsługi petenta i źródła finansowania powinna być traktowana jako społeczna lub socjalna (która wchodzi w zakres zadań gminy). W konsekwencji, gminy obejmują swoją opieką i pomocą jedynie niewielki odsetek osób niepełnosprawnych – te osoby, które tak czy inaczej kwalifikują się do pomocy społecznej lub socjalnej.
- **Warty podkreślenia jest jednak fakt, iż zachodniopomorskie gminy, dużo częściej niż samorządy z innych regionów podejmują wymagające większych nakładów i zaplecza działania nakierowane jedynie na pomoc niepełnosprawnym.** Co więcej zauważają to sami niepełnosprawni. O pewnej „nietykowości” województwa zachodniopomorskiego świadczy również relatywnie mniejsza rozbieżność opinii niepełnosprawnych i samorządów w ocenie ich działań na polu rehabilitacji społecznej.

Podsumowanie

- Wyniki badań wskazują, iż pomimo wysokich oczekiwań niepełnosprawnych wobec samorządów gminnych, jednostki te nie są obecnie odpowiednio przygotowane do świadczenia pomocy tej grupie osób – nie dysponują odpowiednim potencjałem, zapleczem, przygotowaniem i organizacją do efektywnego wsparcia osób niepełnosprawnych. **Województwo zachodniopomorskie nie odbiega zasadniczo pod tym względem od innych regionach kraju.** W gminach brakuje wyspecjalizowanych jednostek, w których byłaby lokowana obsługa osób niepełnosprawnych. Samorzady gminne dysponują małą liczbą etatów przeznaczonych wyłącznie do obsługi osób niepełnosprawnych. Urzędy gmin w ogromnej większości nie są dostosowane architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Brak jest w większości gmin planowania zadań dotyczących osób niepełnosprawnych, w szczególności programów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych oraz programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Gminy najczęściej nie uwzględniają w budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym jako oddzielnej pozycji. W części gmin środki te w ogóle nie są uwzględniane, ale wygospodarowywane na bieżąco.
- Samorzady gminne finansują pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym w znacznej części z własnych środków, przejmując na siebie większość ciężaru tej pomocy kosztem innych swoich działań.
- Wyniki badania pokazują znaczne dysproporcje w działalności gmin ze względu na ich typ i wielkość. **Relatywnie najlepiej w ocenie przedstawicieli obydwu badanych grup radzą sobie z realizacją działań na rzecz osób niepełnosprawnych gminy miejskie.** Sytuacja w tych gminach jest praktycznie we wszystkich badanych aspektach bez porównania lepsza. Wydaje się jednak, że aktywniejszą działalność w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym wymusza na gminach miejskich przede wszystkim duża liczba niepełnosprawnych mieszkańców.
- **Niezależnie jednak od wszystkiego, wyniki badań pokazują, iż samorzady gminne są i będą instytucją bez wątpienia najbliższą osobom niepełnosprawnym.** Wobec braku wiedzy na temat alternatywnych źródeł pomocy, często własnej bezradności, choroby czy innych trudności niepełnosprawni skazani są na gminy. Od skuteczności ich działania będzie zatem zależeć jakość życia tej grup społecznej. **Już dziś niepełnosprawni w zdecydowanej większości (w woj. zachodniopomorskim 81%) przekonani są o tym, iż samorzady gminne mają ustawowy obowiązek pomocy osobom niepełnosprawnym (i mają na ten cel budżety), co więcej chcą rozszerzenia ich kompetencji w tym zakresie.** 62% badanych w województwie zachodniopomorskim uważa, że pomoc osobom niepełnosprawnym w całości lub w części powinna leżeć po stronie gminy. Niestety przeważająca większość gmin (woj. zachodniopomorskie – 93%) nie chce przyjęcia na siebie tego obowiązku

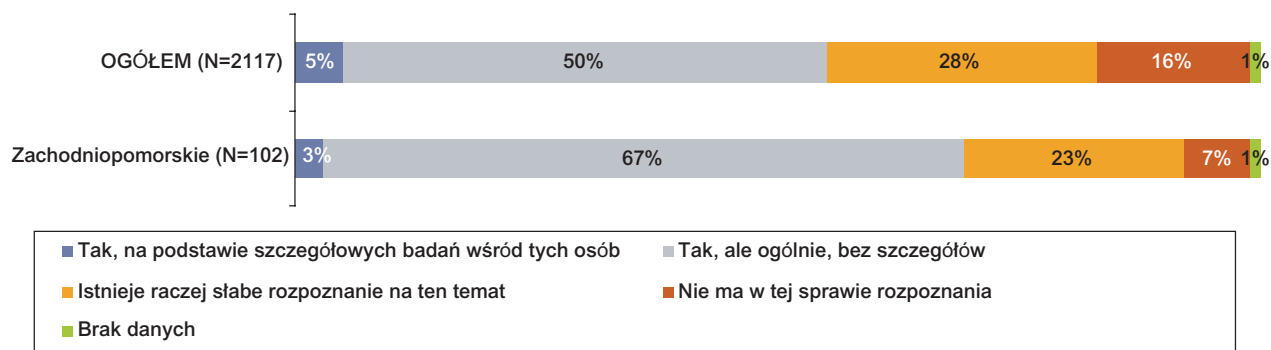
3. Problemy osób niepełnosprawnych

Problemy osób niepełnosprawnych

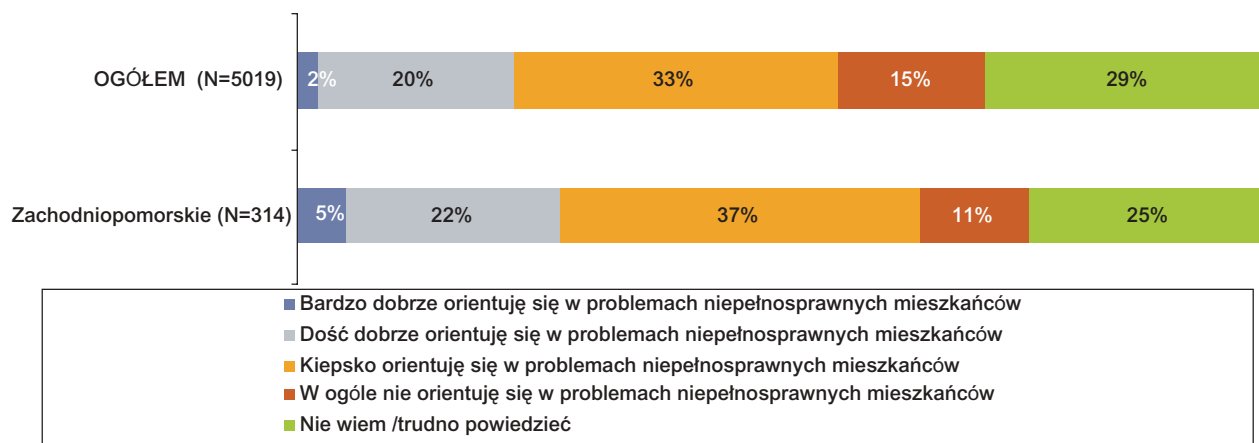
Osoby niepełnosprawne, mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, powszechnie skarżą się na brak zainteresowania ich sytuacją oraz na brak orientacji samorządów gminnych w ich problemach. Badani przez nas przedstawiciele samorządów gminnych nie odcinają się od tych opinii. Jak pokazują wyniki badań, przyznają oni, iż mają jedynie bardzo ogólne i dość słabe rozpoznanie problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne.

Jedynie 3% urzędów prowadzi szczegółowe badania w tym względzie. 57% poprzestaje na danych ogólnych, szacunkowych. Co trzecia gmina w zachodniopomorskim, nie ma zaś żadnego, bądź posiada bardzo słabe rozpoznanie w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych. Warto jednak podkreślić, w porównaniu do całego kraju, przedstawiciele samorządów gminnych z województwa zachodniopomorskiego, wydają się nieco lepiej zorientowani w problemach osób niepełnosprawnych. W pewnym sensie potwierdzają to sami zainteresowani, którzy częściej niż w skali całego kraju, chwalą swoich samorządowców za posiadaną przez nich wiedzę.

Czy gmina ma rozpoznane potrzeby (w tym diagnozę) w zakresie różnych aspektów środowiska osób niepełnosprawnych?

Jak Pan(i) ocenia, jak władze gminy orientują się w problemach osób niepełnosprawnych?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Stan statystyki gminnej na temat osób niepełnosprawnych, nie pozostawia jednak cienia wątpliwości, iż w województwie zachodniopomorskim jest jeszcze bardzo dużo do zrobienia. Niespełna co dziesiąta gmina dysponuje dokładną wiedzą o liczbie jej niepełnosprawnych mieszkańców, a ponad jedna trzecia samorządów nie posiada nawet szacunkowych danych w tym zakresie. Jeszcze gorzej jest w przypadku bardziej szczegółowych informacji na temat tej grupy. Gminy w większości nie gromadzą nawet szacunkowych danych o rodzaju i stopniu niepełnosprawności, a także miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych. Co więcej, zdecydowana większość badanych nie ma nawet najogólniejszego wyobrażenia o stopie bezrobocia wśród niepełnosprawnych. Samorzady gminne niewiele wiedzą również o problemach, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne i potrafią jedynie szacować krąg niepełnosprawnych potrzebujących pomocy finansowej, bytowej, w zakresie warunków mieszkaniowych czy znalezienia pracy.

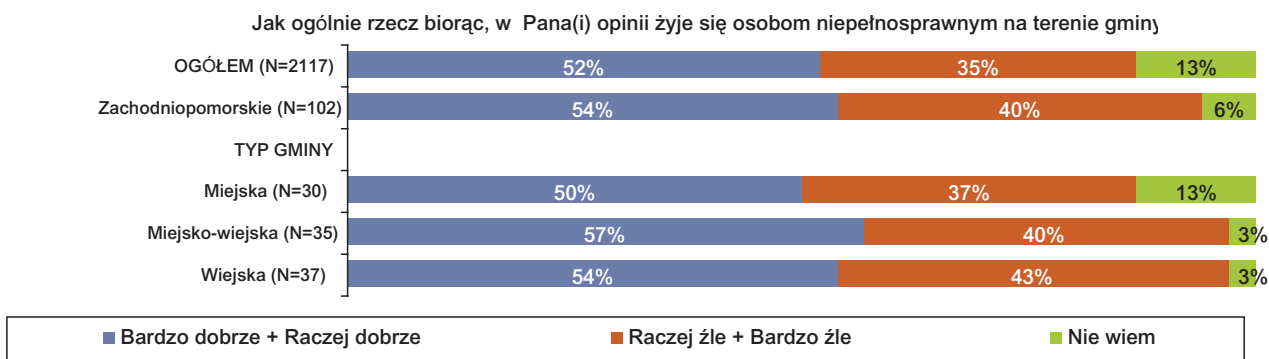
Tabela 1. Stan statystyki gminnej. Rodzaj posiadanej wiedzy.

	Rodzaj posiadanych danych		
	Dokładne	Szacunkowe	Brak wiedzy
WIEDZA O LICZBIE NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKANCÓW GMINY			
OGÓLEM OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	8%	56%	36%
wg wieku			
Pełnoletnich	6%	44%	50%
Dzieci i młodzieży	7%	43%	50%
wg stopnia niepełnosprawności			
O znacznym stopniu niepełnosprawności	6%	30%	64%
O umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	5%	31%	64%
O lekkim stopniu niepełnosprawności	3%	28%	69%
wg rodzaju niepełnosprawności			
Z niepełnosprawnością ruchową	3%	24%	74%
Z niepełnosprawnością wzrokową	3%	24%	74%
Z niepełnosprawnością słuchową	3%	24%	74%
Z niepełnosprawnością umysłową	3%	24%	74%
Z niepełnosprawnością psychiczną	5%	23%	73%
Epileptycy (chorzy na padaczkę)	6%	23%	72%
wg miejsca zamieszkania			
Mieszkających w mieście	13%	17%	71%
Mieszkających na wsi	7%	31%	62%
WIEDZA O STOPIE BEZROBOCIA WŚRÓD NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
Stopa rejestrowanego bezrobocia	2%	15%	83%
Stopa całkowitego bezrobocia	1%	11%	88%
WIEDZA O PROBLEMACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH			
Niepełnosprawni potrzebujący pomocy bytowej i opieki	4%	47%	49%
Niepełnosprawni potrzebujący pomocy finansowej i materialnej	2%	50%	48%
Niepełnosprawni borykający się z problemami mieszkaniowymi	2%	47%	53%
Niepełnosprawni borykający się z problemami na rynku pracy	2%	43%	55%

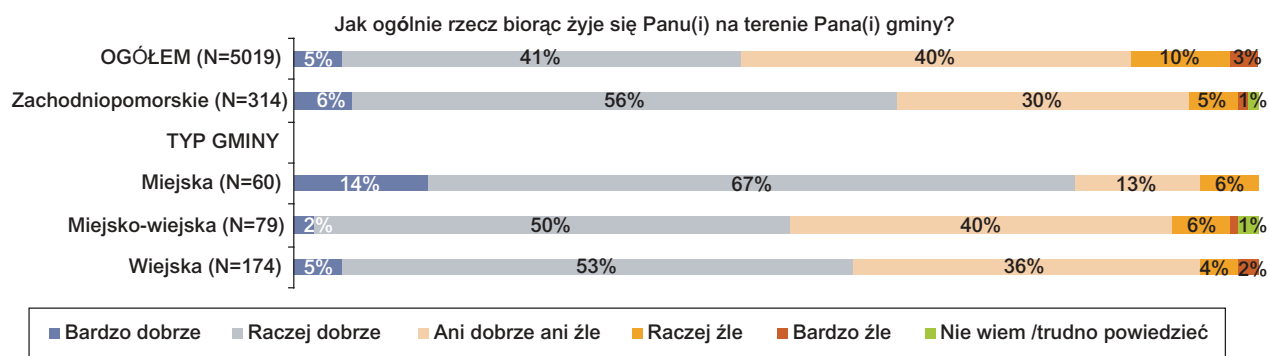
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=102

Problemy osób niepełnosprawnych

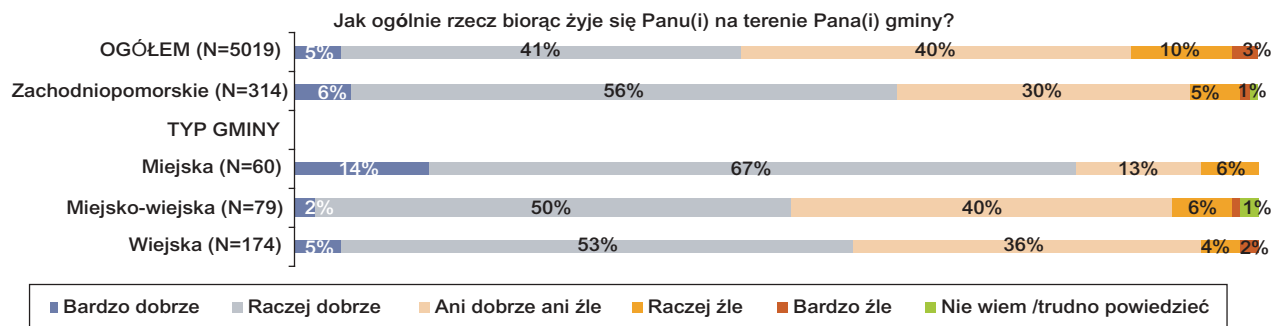
Pomimo bardzo ograniczonej i fragmentarycznej wiedzy, przedstawiciele samorządów gminnych z województwa zachodniopomorskiego, podobnie jak ogół samorządów w Polsce, dość optymistycznie oceniają jakość życia osób niepełnosprawnych na terenie ich gminy. W pewnym sensie, pokrywa się to, z odczuciami samych osób niepełnosprawnych. Dopiero jednak bardziej wnikliwa analiza, osadzona w kontekście oczekiwań osób niepełnosprawnych wobec samorządów gminnych, pozwala zauważyć znaczące rozbieżności w postrzeganiu jakości życia tej grupy. Zaznaczyć jednak należy, iż nie są one tak duże jak w skali całego kraju. Niepełnosprawni mieszkańcy zachodniopomorskiego dużo chętniej niż ogół badanych wyrażają pozytywne opinie o swojej gminie i znacznie lepiej oceniają działalność władz na rzecz niepełnosprawnych (te zaś częściej zwracają uwagę na złą jakość życia niepełnosprawnych).

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

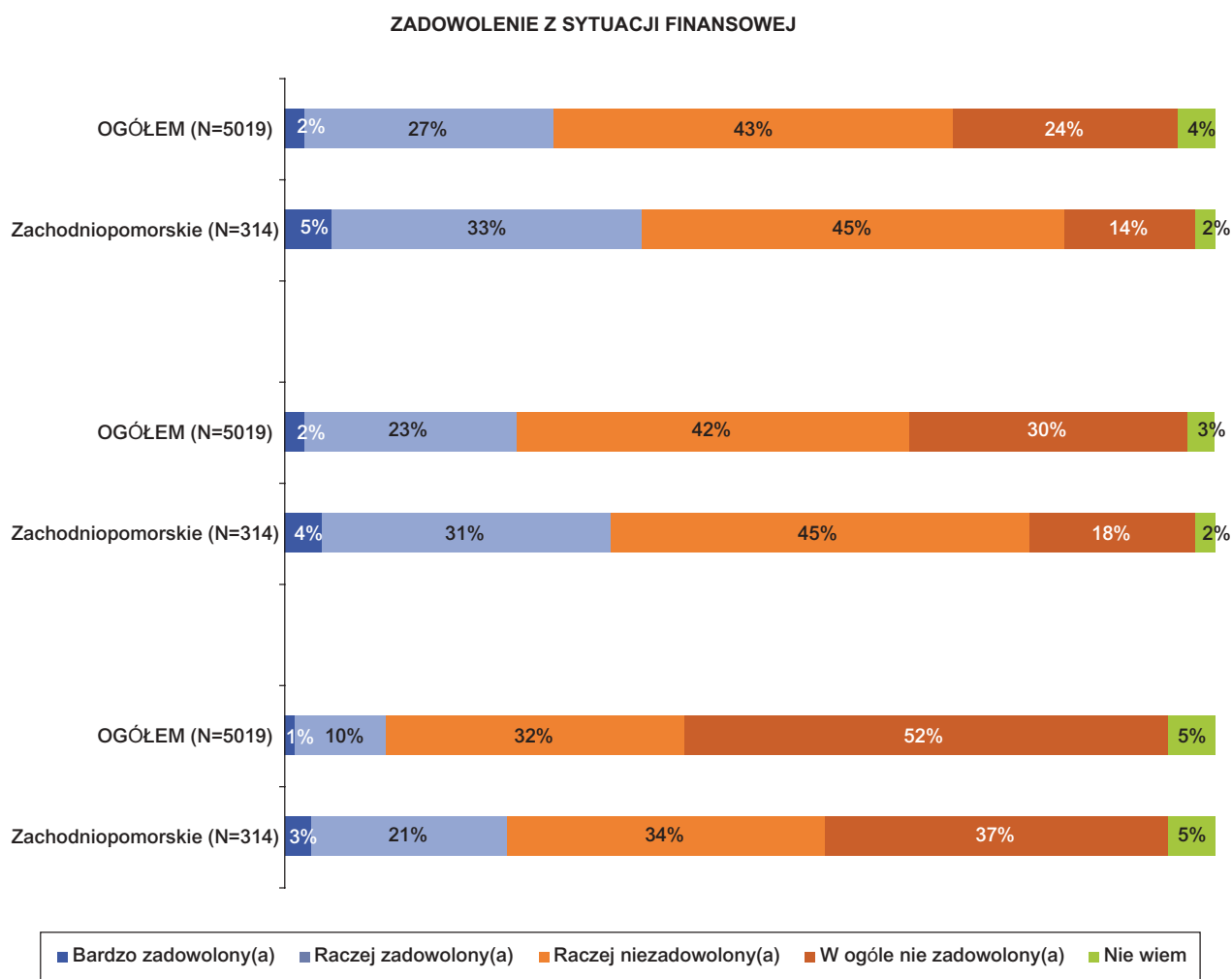
Choć osoby niepełnosprawne wykazują ogromny optymizm życiowy (70% badanych na skali zadowolenia z życia wskazuje oceny z krańca optymistycznego) oraz dość pozytywnie wyrażają się o jakości życia w swojej gminie, to nie może to przesłonić ogromnej skali problemów, z jakimi musi borykać się ta grupa. W województwie zachodniopomorskim, podobnie, jak w innych rejonach kraju, niepełnosprawni skarżą się przede wszystkim na problemy finansowe. Samorządy gminne dość dobrze oceniają ich skalę, wyraźnie marginalizują jednak znaczenie mniej widocznych problemów natury zdrowotnej i psychologicznej. Warto też zwrócić uwagę, iż dla przedstawicieli samorządów gminnych problemy osób niepełnosprawnych skupiają się natomiast przede wszystkim wokół barier architektonicznych. Tym samym znacznie zawężają one perspektywę, rozumiejąc przez niepełnosprawność tylko kłopoty z poruszaniem.

Problemy osób niepełnosprawnych

Brak lub niedostatki środków finansowych stanowią bez wątpienia główny problem, z którym borykają się niepełnosprawni mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego. Jego skalę doskonale obrazują poniższe wykresy.

Zdecydowana większość badanych negatywnie ocenia własną sytuację finansową – zarówno indywidualną (63%), jak i całego gospodarstwa domowego (59%). Szansę na odłożenie oszczędności szacowane są jeszcze niżej. **Zaznaczyć jednak należy, iż mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, są zdecydowanie bardziej optymistyczni w ocenie swoich dochodów i budżetów, niż mieszkańcy innych regionów kraju.**

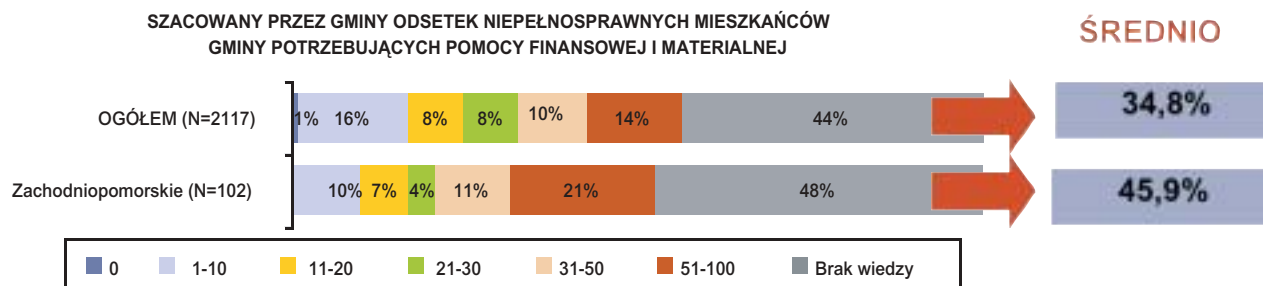
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Pomimo relatywnie wysokiego (na tle całego kraju) zadowolenia z sytuacji finansowej, twarde wskaźniki wyraźnie pokazują, iż wielu niepełnosprawnym mieszkańcom zachodniopomorskiego pieniędzy ledwo starczy na zaspokojenie podstawowych potrzeb, nie mówiąc już o rozrywce, wypoczynku, czy innych drobnych przyjemnościach. Znaczący jest jednak krąg osób, którym w ubiegłym roku zabrakło pieniędzy na pokrycie kosztów leczenia (47%), pokrycie świadczeń mieszkaniowych (48%), naukę i kształcenie (38%), czy wreszcie zakup żywności i ubrań (9%). **Z ogromu problemów finansowych, z którymi borykają się niepełnosprawni, dość dobrze zdają sobie sprawę przedstawiciele samorządów gminnych.** Wydaje się, iż dość trafnie (prawie wzorowo, w skali całego kraju) szacują odsetek niepełnosprawnych potrzebujących pomocy finansowej.

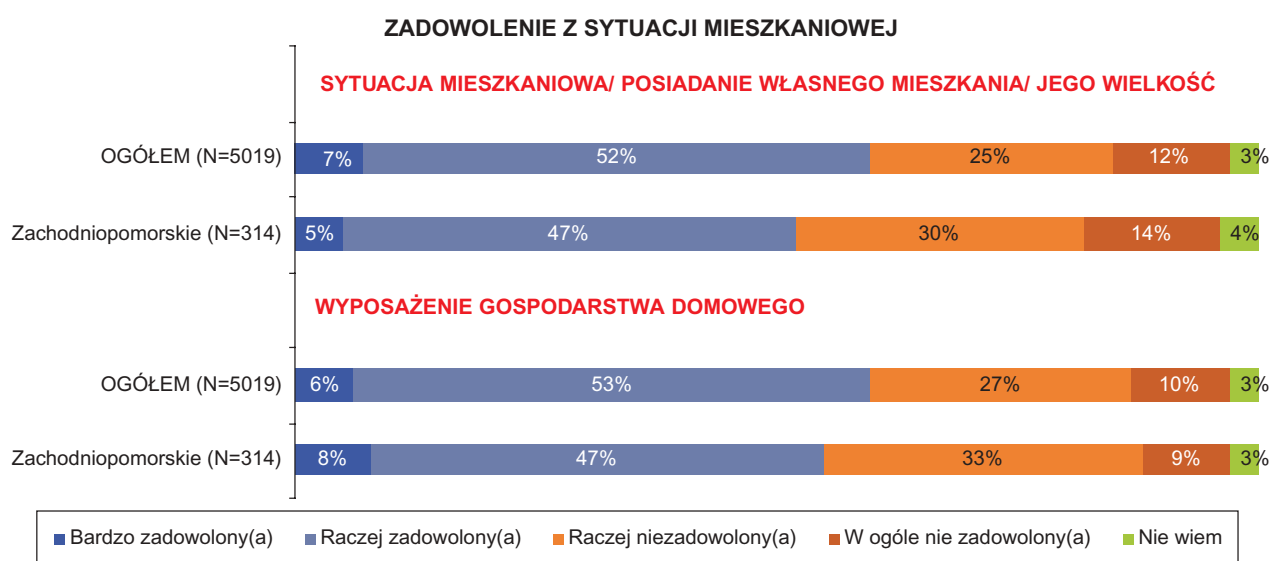
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

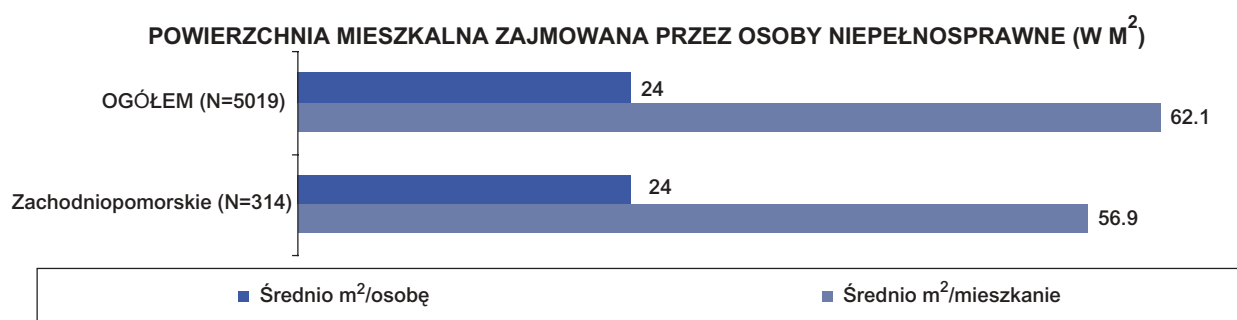
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Problemy osób niepełnosprawnych

O ile sytuacja finansowa gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych w województwie zachodniopomorskim nie jest aż tak zła jak w innych regionach kraju, to istotnie gorsze są ich warunki mieszkaniowe. Prawie połowa niepełnosprawnych (44%) negatywnie ocenia własną sytuację mieszkaniową, a 42% wyraża niezadowolenie z wyposażenia swoich gospodarstw. W pełni znajduje to potwierdzenie w twardych danych dotyczących metrażu i stanu posiadania gospodarstw domowych. Mieszkania osób niepełnosprawnych z województwa zachodniopomorskiego są średnio o 5 metrów mniejsze w porównaniu do całego kraju.

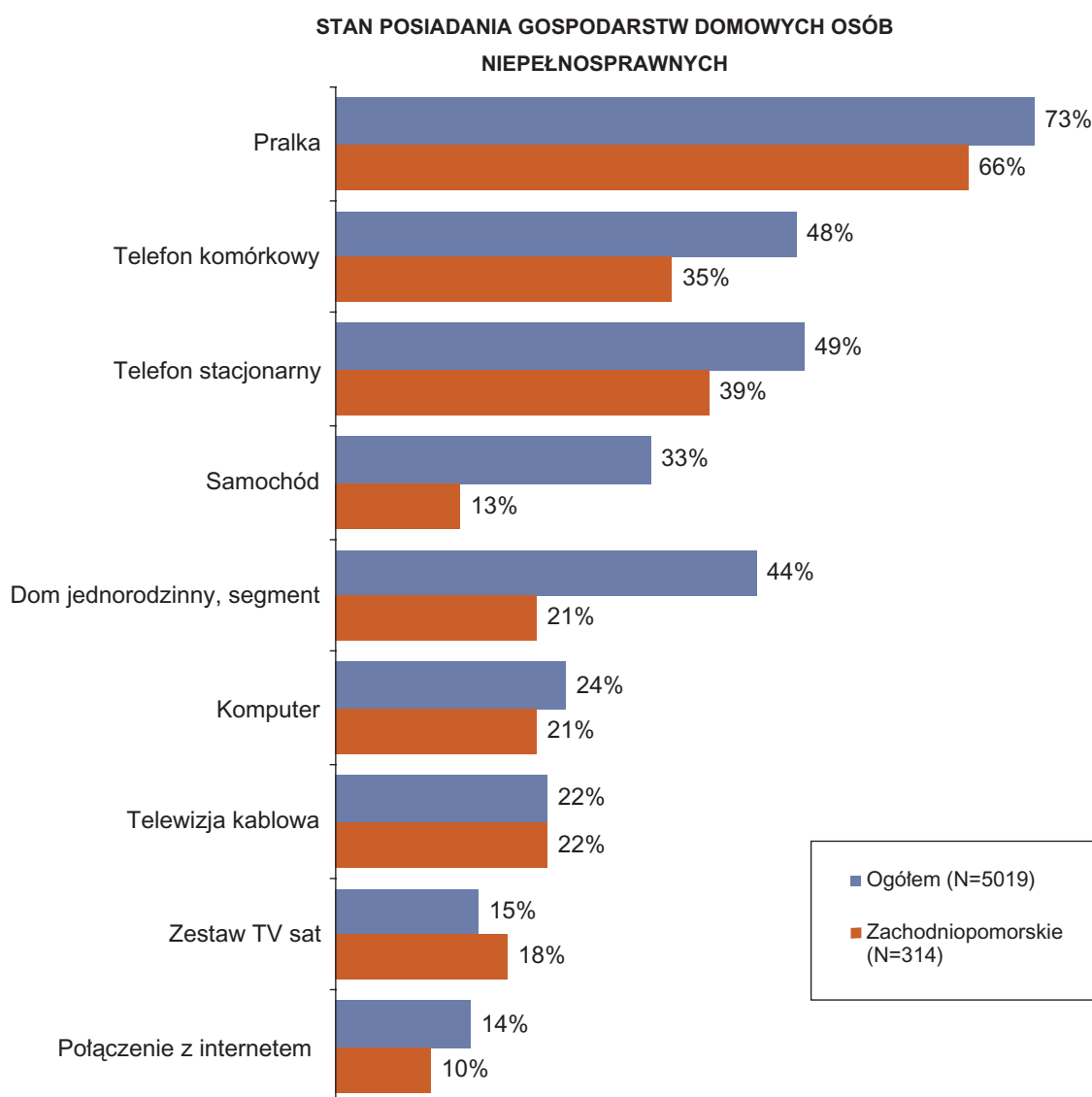
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Gospodarstwa domowe osób niepełnosprawnych z województwa zachodniopomorskie, nie tylko zajmują mniejszą powierzchnię mieszkalną, lecz również są zdecydowanie gorzej wyposażone w sprzęty ułatwiające codzienne funkcjonowanie (szczególnie osobom niepełnosprawnym). Jedynie co piąte gospodarstwo domowe (21%) osób niepełnosprawnych ma dostęp do komputera, a niepełna co dziesiąta (10%) do Internetu. Bardzo niski, w skali całego kraju, jest również odsetek gospodarstw domowych posiadających samochód czy dom jednorodzinny/segment. Dużo mniejszy jest również dostęp do telefonii - zarówno stacjonarnej jak i komórkowej.

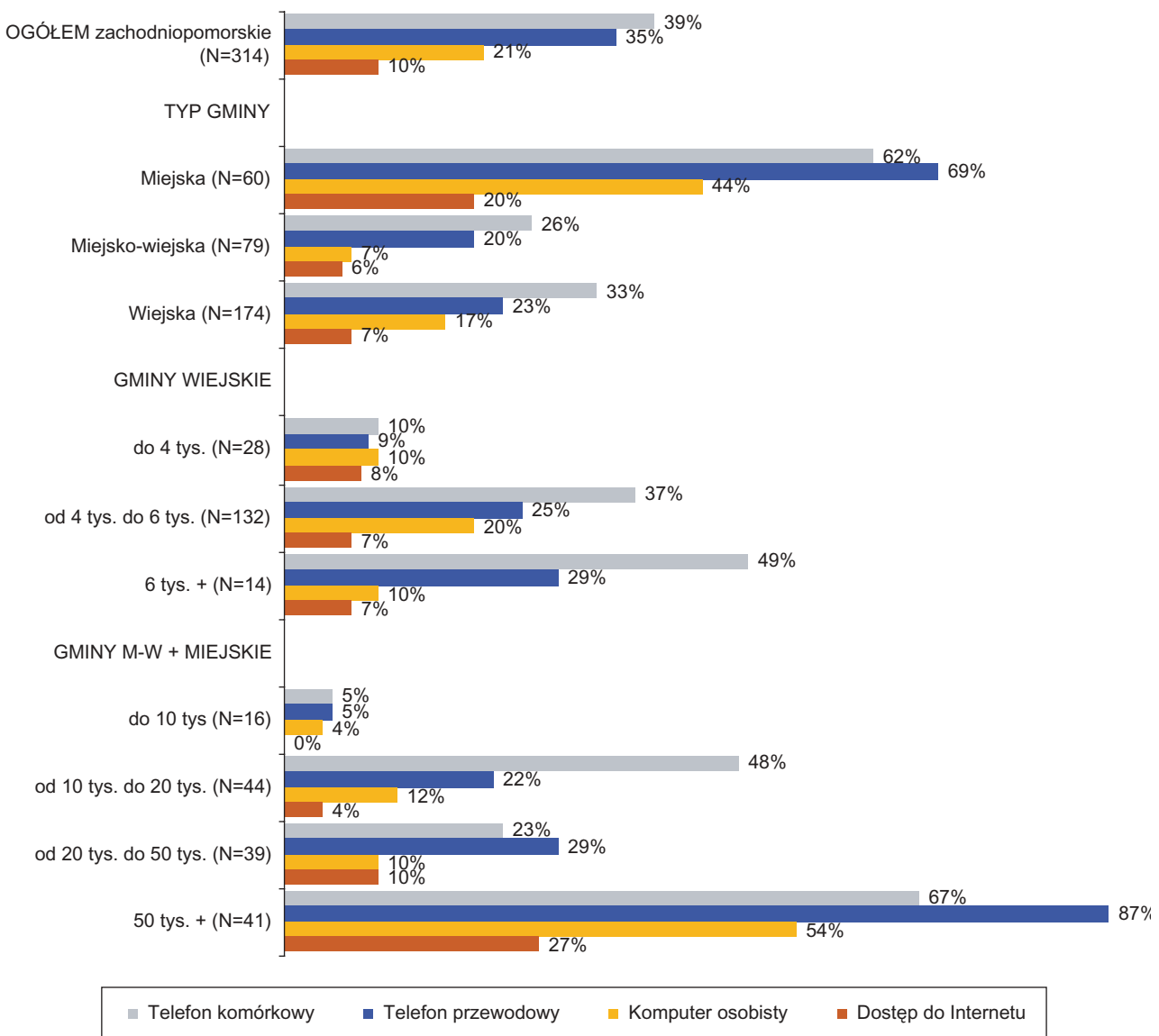

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Obserwujemy istotne różnice w dostępie do nowych technologii między mieszkańcami gmin wiejskich oraz gmin miejskich. W tych ostatnich dostęp do komputera oraz Internetu jest dużo większy niż na terenach wiejskich.

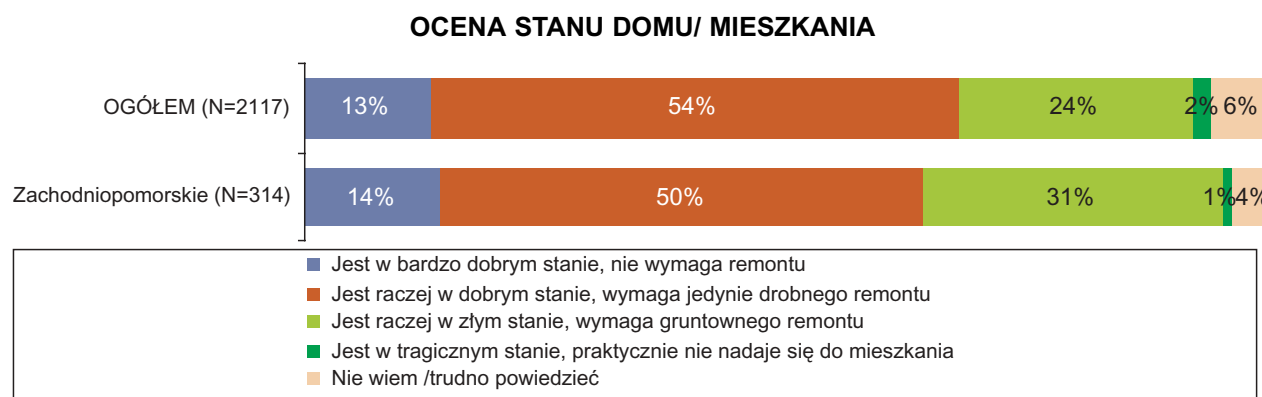
WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W NOWOCZESNE TECHNOLOGIE

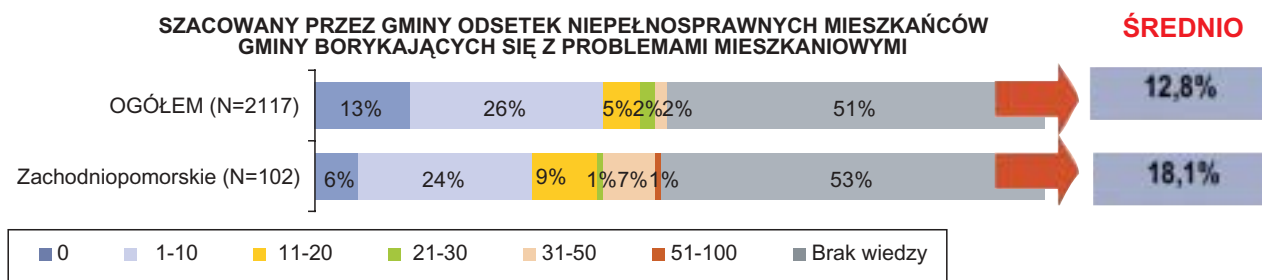
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=314

Problemy osób niepełnosprawnych

Konsekwentnie, niepełnosprawni mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego dużo częściej niż innych regionów kraju skarżą się na zły stan swojego domu/mieszkania. Prawie jedna trzecia (w porównaniu do 26% w skali kraju) ocenia go na bardzo zły, wymagający natychmiastowego i gruntownego remontu. Ze skali tego problemu nie do końca zdają sobie sprawę przedstawiciele władz samorządów. Choć dość wysoko w skali całego kraju szacują odsetek osób niepełnosprawnych borykających się z problemami mieszkaniowymi (na 18,1%), to w konfrontacji z deklaracjami niepełnosprawnych wydaje się on być wciąż mocno zaniżony.

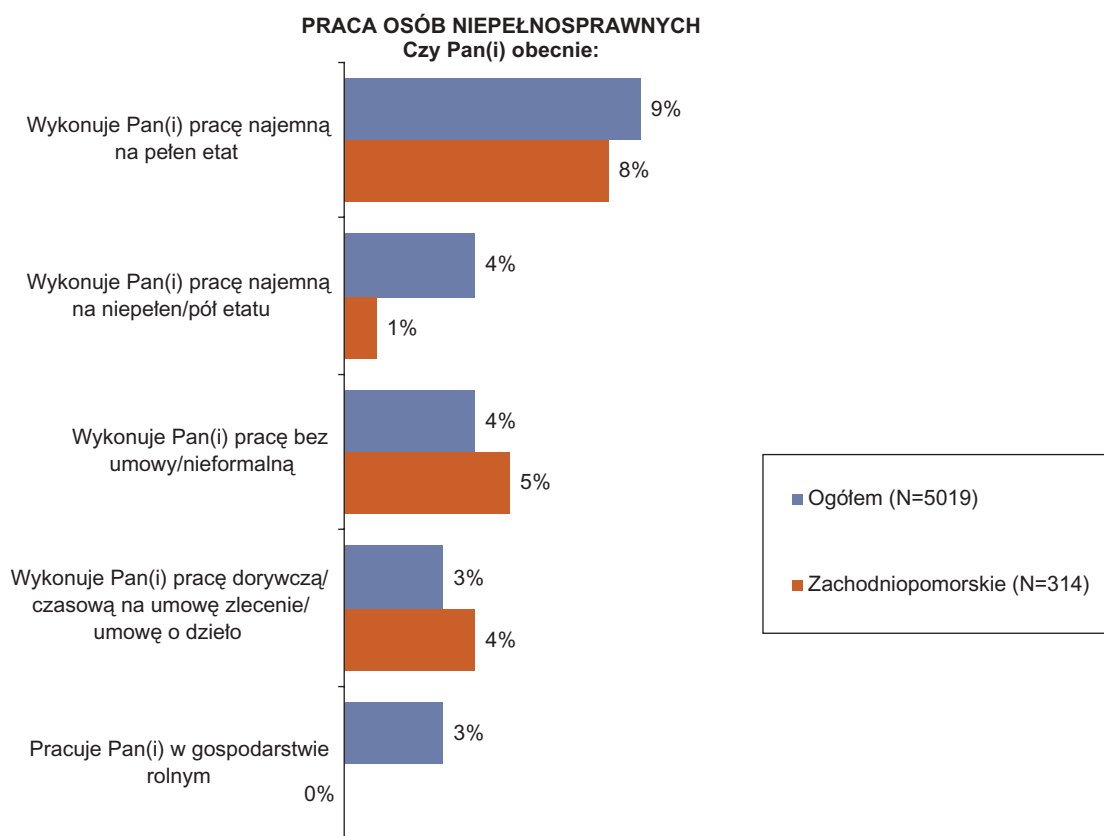
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

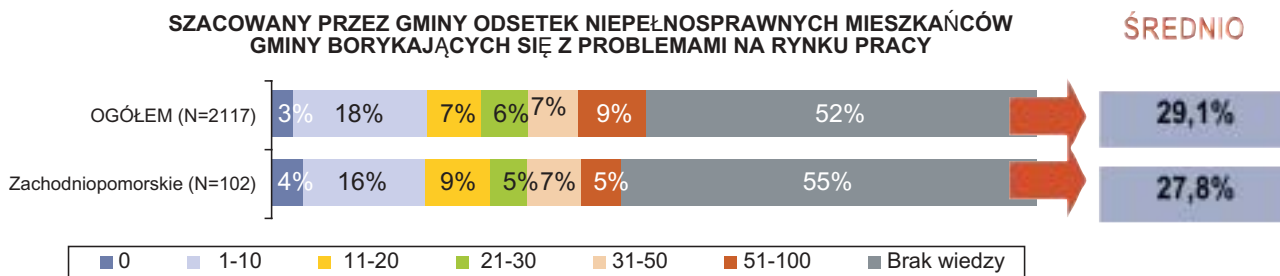
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Problemy osób niepełnosprawnych

Gminy z województw zachodniopomorskiego nie do końca zdają sobie również sprawę z bardzo trudnego położenia osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Co więcej, nie potrafią nawet oszacować stopy bezrobocia wśród tej grupy. Podczas, gdy samorzady gminne szacowały, iż z problemami na rynku pracy boryka się jedynie 27,8% niepełnosprawnych, w chwili badania trzech na czterech niepełnosprawnych (78%) w wieku 18-65 lat pozostawało bez pracy, a tylko niespełna co dziesiąty badany deklarował posiadanie pracy najemnej na pełen etat.

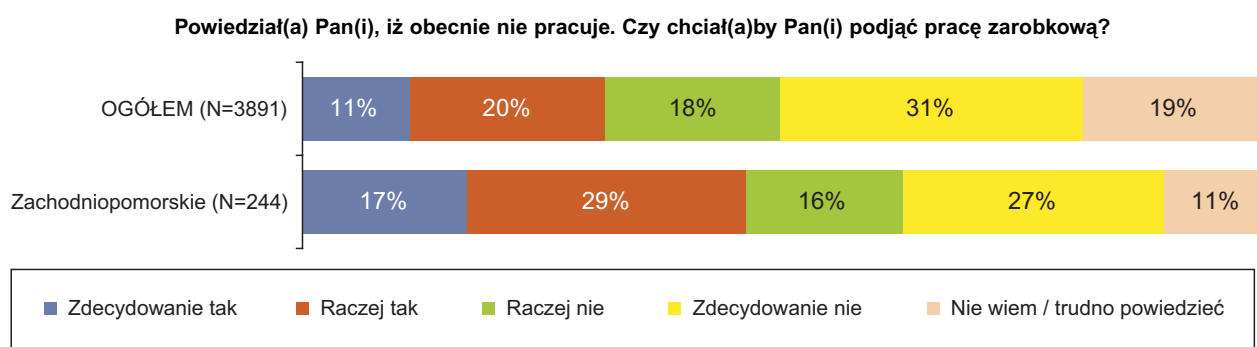
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

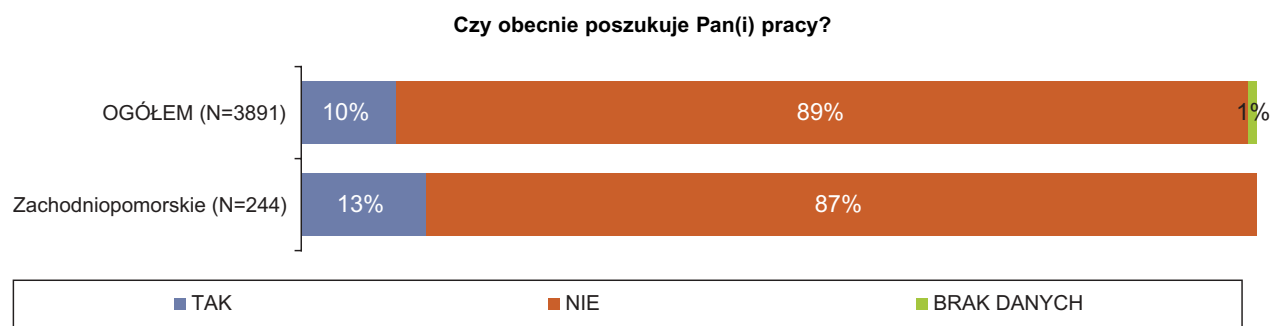
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Problemy osób niepełnosprawnych

Skalę tego problemu w województwie zachodniopomorskim podkreśla bez wątpienia fakt, iż prawie połowa obecnie pozostających bez pracy (48%), dużo więcej niż w skali całego kraju, wyraża chęć jej podjęcia. Tym bardziej konieczne wydają się działania na rzecz aktywizacji tej grupy.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=3891

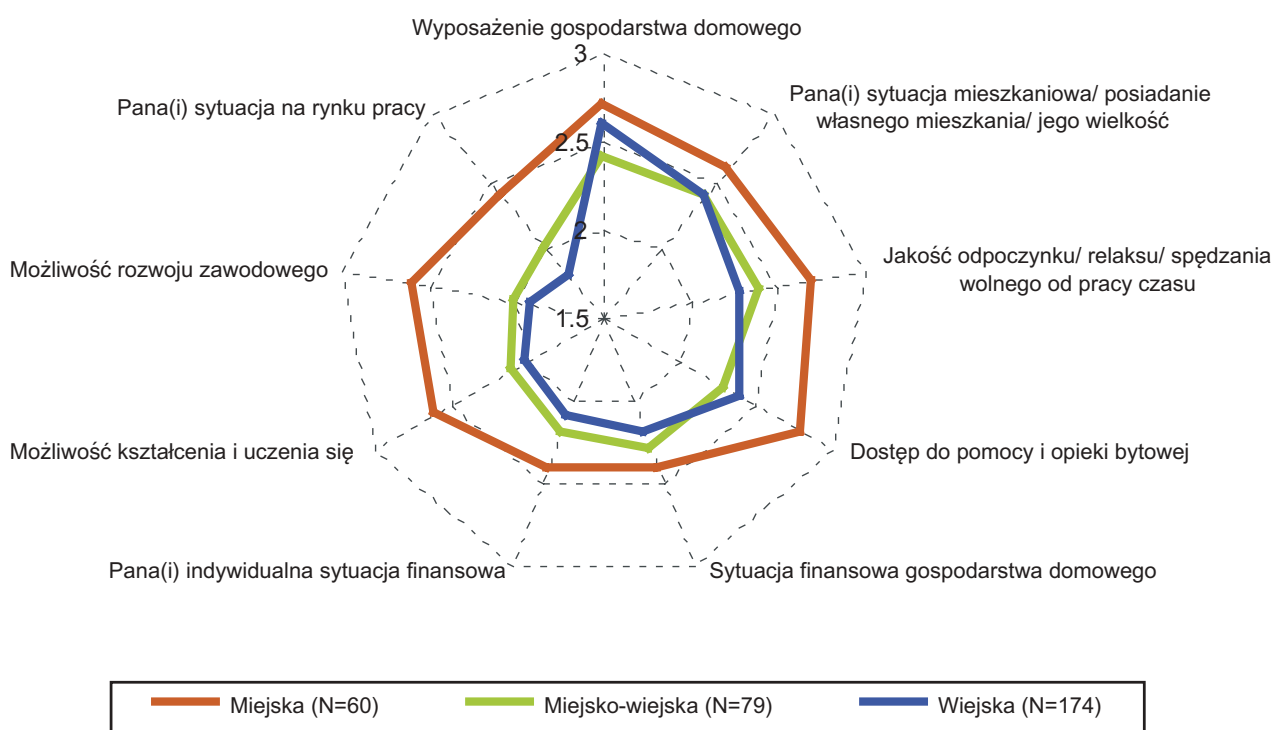

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=3891

Problemy osób niepełnosprawnych

Warto zwrócić uwagę na ogromne dysproporcje w ocenie jakości życia rysujące się w województwie zachodniopomorskim między mieszkańcami gmin miejskich a mieszkańcami gmin miejsko-wiejskich i wiejskich. Obserwowane różnice w największym stopniu dotyczą oceny możliwości rozwoju zawodowego, sytuacji na rynku pracy, możliwości nauki i kształcenia, a także dostępu do pomocy i opieki bytowej. Jedynie w przypadku wyposażenia gospodarstwa domowego niepełnosprawni mieszkańcy gmin miejskich i wiejskich dość podobnie oceniają swoją sytuację.

OCENA ZADOWOLENIE W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

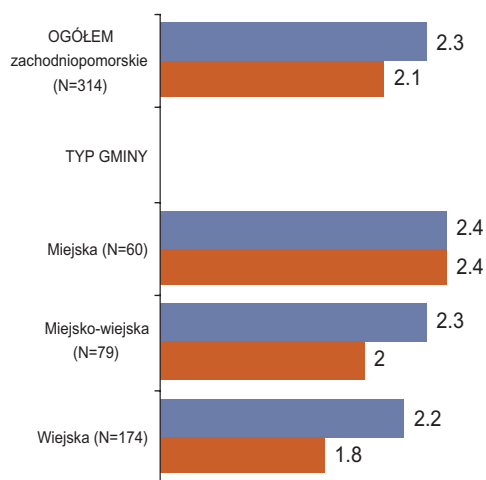

SKALA: 4=Bardzo zadowolony(a), 3=Raczej zadowolony(a), 2=Raczej niezadowolony(a), 1=W ogóle niezadowolony(a)
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=314

Problemy osób niepełnosprawnych

Obserwowane między różnymi typami gmin dysproporcje w jakości życia osób niepełnosprawnych nie do końca przekładają się jednak na przekonania zachodniopomorskich samorządów gminnych w tym zakresie. Odwrotnie w stosunku do tego, czego moglibyśmy się spodziewać w kontekście wyników z badań osób niepełnosprawnych, samorzady gmin wiejskich niżej niż samorzady gmin miejskich, lub na takim samym poziomie, szacują odsetek niepełnosprawnych borykających się z problemami na rynku pracy i problemami finansowymi. Choć na warunki mieszkaniowe najczęściej skarżą się mieszkańcy gmin miejsko-wiejskich, to przedstawiciele tych gmin praktycznie nie dostrzegają tego problemu.

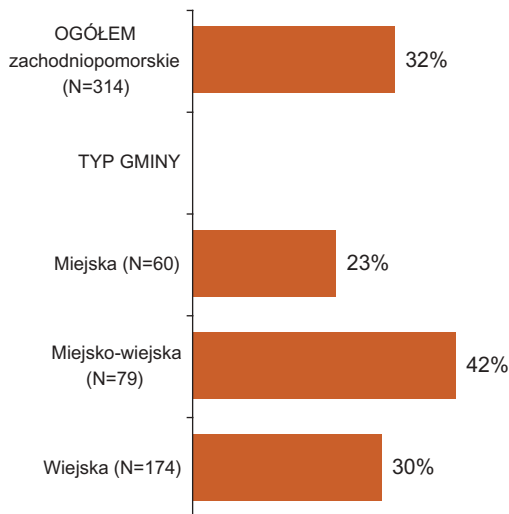
OCENA ZADOWOLENIA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH

■ Sytuacja finansowa gospodarstwa domowego
■ Pana(i) sytuacja na rynku pracy

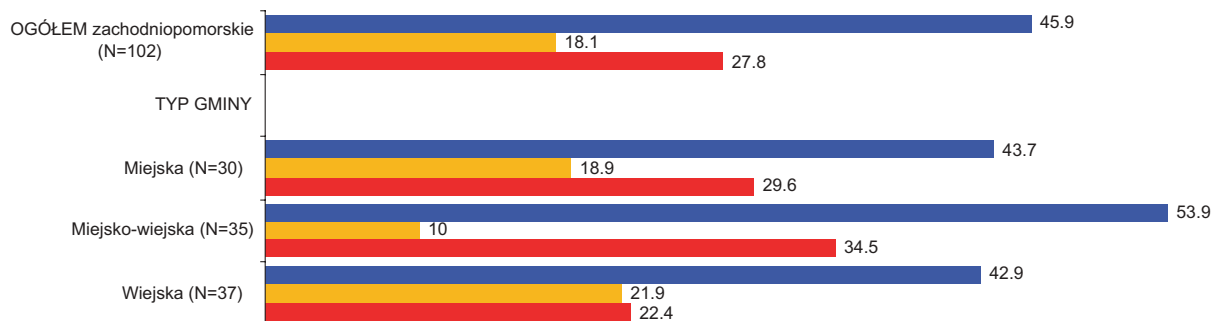
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=314

OCENA STANU DOMU/MIESZKANIA JEST RACZEJ W ZŁYM STANIE + JEST W TRAGICZNYM STANIE

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=314

Szacowny przez gminy odsetek niepełnosprawnych mieszkańców gminy borykających się z następującymi problemami – ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

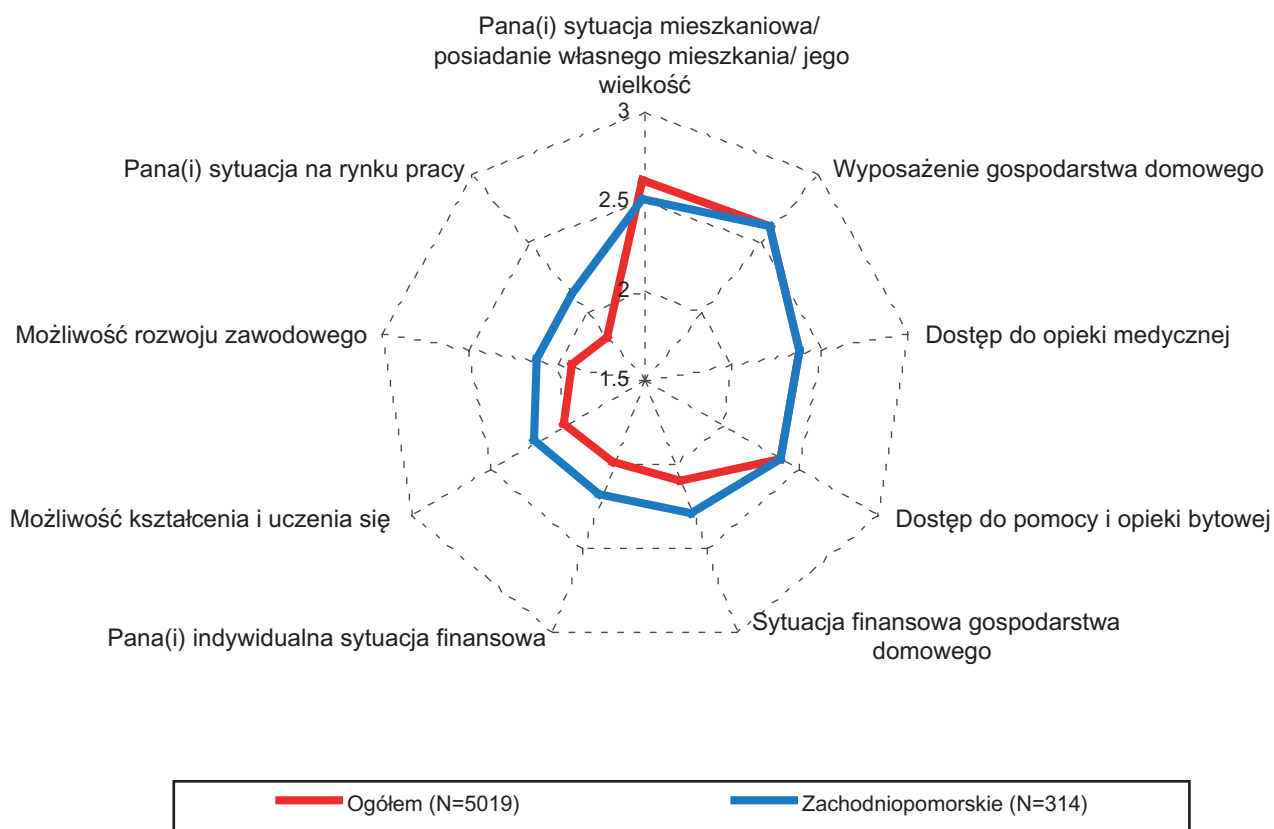
■ Osoby niepełnosprawne potrzebujące pomocy finansowej i materialnej
■ Osoby niepełnosprawne borykające się z problemami mieszkaniowymi
■ Osoby niepełnosprawne borykające się z problemami na rynku pracy (problemy ze znalezieniem/utrzymaniem pracy)

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=102

Problemy osób niepełnosprawnych

Podsumowując podkreślić należy, iż niepełnosprawni mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, dużo lepiej niż mieszkańcy innych regionów kraju oceniają jakość swojego życia pod względem możliwości kształcenia, rozwoju zawodowego, sytuacji na rynku pracy oraz sytuacji finansowej. Na tym tle, najgorzej wypada ocena sytuacji mieszkaniowej, która jest nieco niższa niż w skali całego kraju.

OCENA ZADOWOLENIA W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH

SKALA: 4 = Bardzo zadowolony(a), 3 = Raczej zadowolony(a), 2 = Raczej niezadowolony(a), 1 = W ogóle niezadowolony(a)
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo zachodniopomorskie N=314

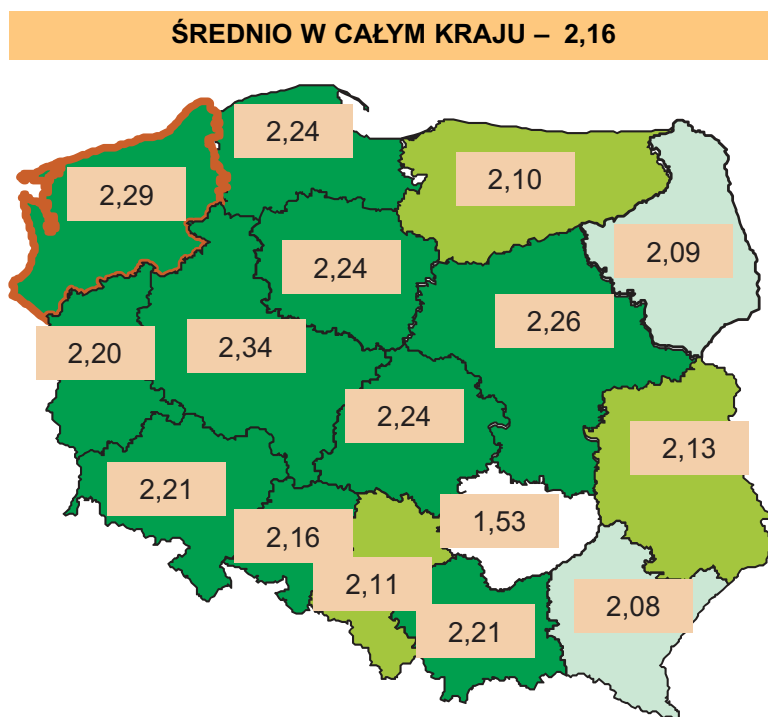
Problemy osób niepełnosprawnych

W konsekwencji, niepełnosprawni mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, najlepiej na tle wszystkich 16 województw oceniają jakość swojego życia (mierzoną na różnych wymiarach). Aby to dobrze zobrazować stworzyliśmy ogólny **wskaźnik zadowolenia z życia**. Wskaźnik ten jest średnią arytmetyczną zadowolenia wskazywanego przez respondenta w każdym z ośmiu obszarów.

- Wyposażenie gospodarstwa domowego
- Dostęp do opieki medycznej
- Dostęp do pomocy i opieki bytowej
- Sytuacja finansowa gospodarstwa domowego
- Możliwość kształcenia i uczenia się
- Pana(i) indywidualna sytuacja finansowa
- Możliwość rozwoju zawodowego
- Pana(i) sytuacja na rynku pracy

Poniższa mapa wskazuje na regionalne różnice w ocenie jakości życia w badanych przez nas ośmiu obszarach. Relatywnie największe zadowolenie deklarują niepełnosprawni mieszkańcy Polski centralnej oraz Polski północno-zachodniej, w tym przede wszystkim mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego.

WSKAŹNIK ZADOWOLENIA Z JAKOŚCI ŻYCIA – ŚREDNIE W POSZCZEGÓLNYCH WOJEWÓDZTWACH

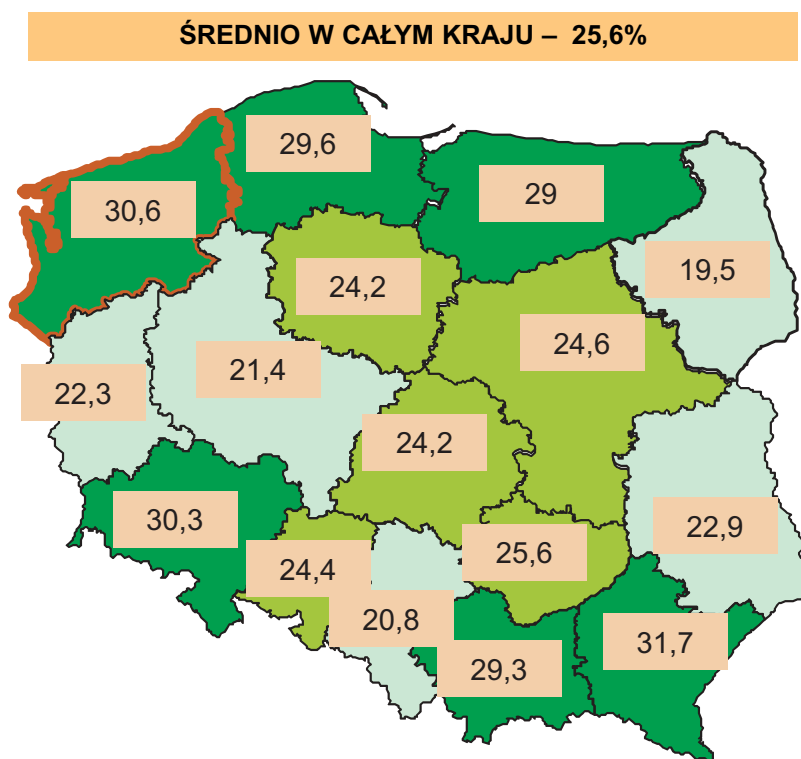

SKALA: 4=Bardzo zadowolony(a), 3=Raczej zadowolony(a), 2=Raczej niezadowolony(a), 1=W ogóle niezadowolony(a)
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Problemy osób niepełnosprawnych

Obserwowane między województwami różnice w jakości życia osób niepełnosprawnych nie wszędzie przekładają się również na przekonania samorządów gminnych w tym zakresie. Z sytuacją taką mamy do czynienia właśnie w województwie zachodniopomorskim. Choć osoby niepełnosprawne, relatywnie lepiej oceniają jakość swojego życia, przedstawiciele samorządów gminnych dość wysoko szacują odsetek osób borykających się z poszczególnymi problemami, przede wszystkim mieszkaniowymi. Bez wątpienia pokazuje to, iż wysoka świadomość skali problemów doświadczanych przez osoby niepełnosprawne, jest podstawowym czynnikiem mobilizującym samorządy do działania i może wpływać bezpośrednio na życiową satysfakcję osób niepełnosprawnych.

SZACOWANY PRZEZ GMINY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH BORYKAJĄCYCH SIĘ Z PROBLEMAMI FINANSOWYMI, MIESZKANIOWYMI I PROBLEMAMI NA RYNKU PRACY

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

4. Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W kontekście skali problemów, szczególnie w przypadku gmin wiejskich, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne, dostępność i jakość oferowanego wsparcia, a zarazem system informowania o nim, wydają się zdecydowanie niewystarczające. Wnioski te dotyczą zarówno całej Polski, jak również województwa zachodniopomorskiego. Wyniki badań wskazują na niedostosowanie obecnego systemu organizacji wsparcia osób niepełnosprawnych do ich potrzeb i możliwości.

- ❑ Po pierwsze, podkreślić należy, iż osoby niepełnosprawne mają dość niską świadomość tego, gdzie mogą zwrócić się o pomoc, a sami urzędnicy bardzo rzadko wykazują zainteresowanie ich sytuacją. Choć w województwie zachodniopomorskim wiedza o instytucjach wsparcia bez wątpienia należy do najwyższych w skali całego kraju, to wciąż daleko odbiega od idealnego, pożądanego poziomu
- ❑ Po drugie, instytucje powiatowe, na których spoczywa główny obowiązek świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym, zarówno w opinii samych osób niepełnosprawnych, jak i samorządów gminnych, nie wywiązują się należycie ze swoich zadań. Z drugiej strony natomiast samorządy gminne nie do końca radzą sobie z ciężarem spływających na nie obowiązków. Choć same często chwalą się swoimi dokonaniem w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym, to w oczach niepełnosprawnych jest to tylko kropla w morzu ich potrzeb.
- ❑ Wreszcie, niedoceniona pozostaje rola organizacji pozarządowych. Ich działanie pozytywnie oceniają zarówno samorządy, jak i osoby niepełnosprawne, tymczasem w skali całego kraju, w tym również w województwie zachodniopomorskim nadal działa ich niewiele.

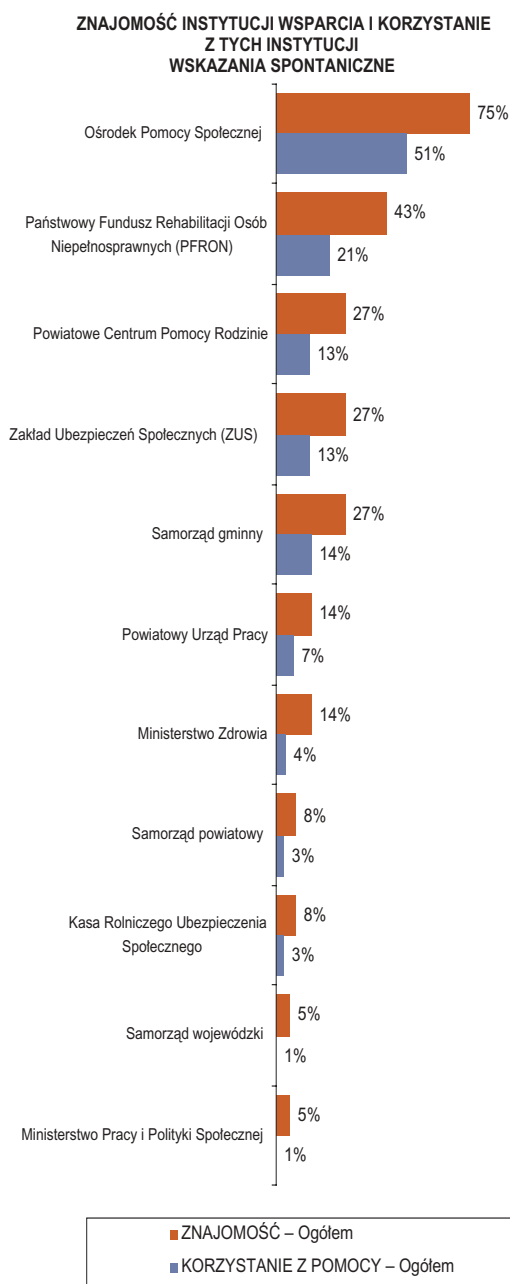
Mówiąc o instytucjach pomocy, niepełnosprawni mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego swoją uwagę skupiają praktycznie wyłącznie na najbliższych im **Ośrodkach Pomocy Społecznej**, gdzie najczęściej kierują swoje pierwsze kroki. Dla wielu niepełnosprawnych są one jedyną znaną, a dla jeszcze większego grona jedyną dostępną instytucją wsparcia – do tego stopnia, iż osoby niepełnosprawne często przypisują pomoc uzyskaną z innych źródeł miejskim i gminnym Ośrodkom Pomocy Społecznej.

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie kojarzone są z pomocą dopiero w czwartej kolejności (mniej więcej na tym samym poziomie co ZUS), daleko w tyle za OPS i PFRON. PCPR'y swoją ofertę kierują również do dość określonej grupy – przede wszystkim mieszkańców gmin miejskich.

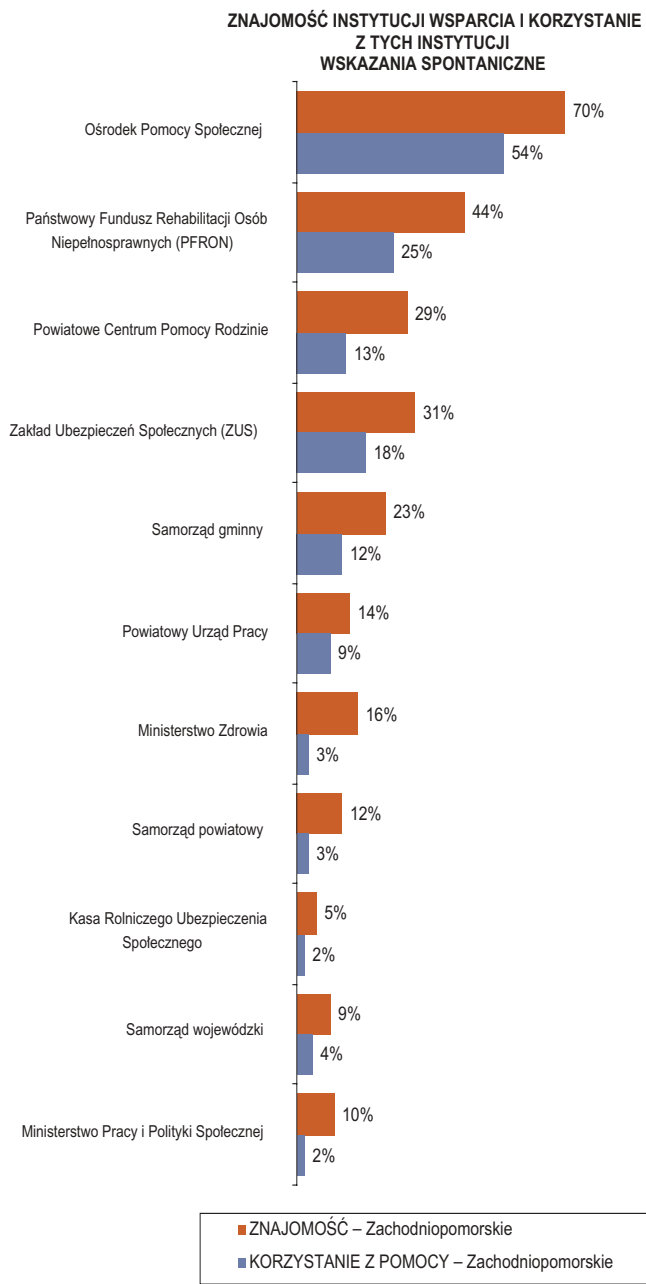
Warto zwrócić uwagę na relatywnie wysoki poziom znajomości **PFRON**. Instytucja ta wymieniana była przez osoby niepełnosprawne w drugiej kolejności, a w ciągu ostatnich trzech lat z jej pomocy korzystał prawie co trzeci niepełnosprawny.

Instytucje centralne i wojewódzkie, poza Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pozostają praktycznie niedostępne dla niepełnosprawnych mieszkańców zachodniopomorskiego.

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

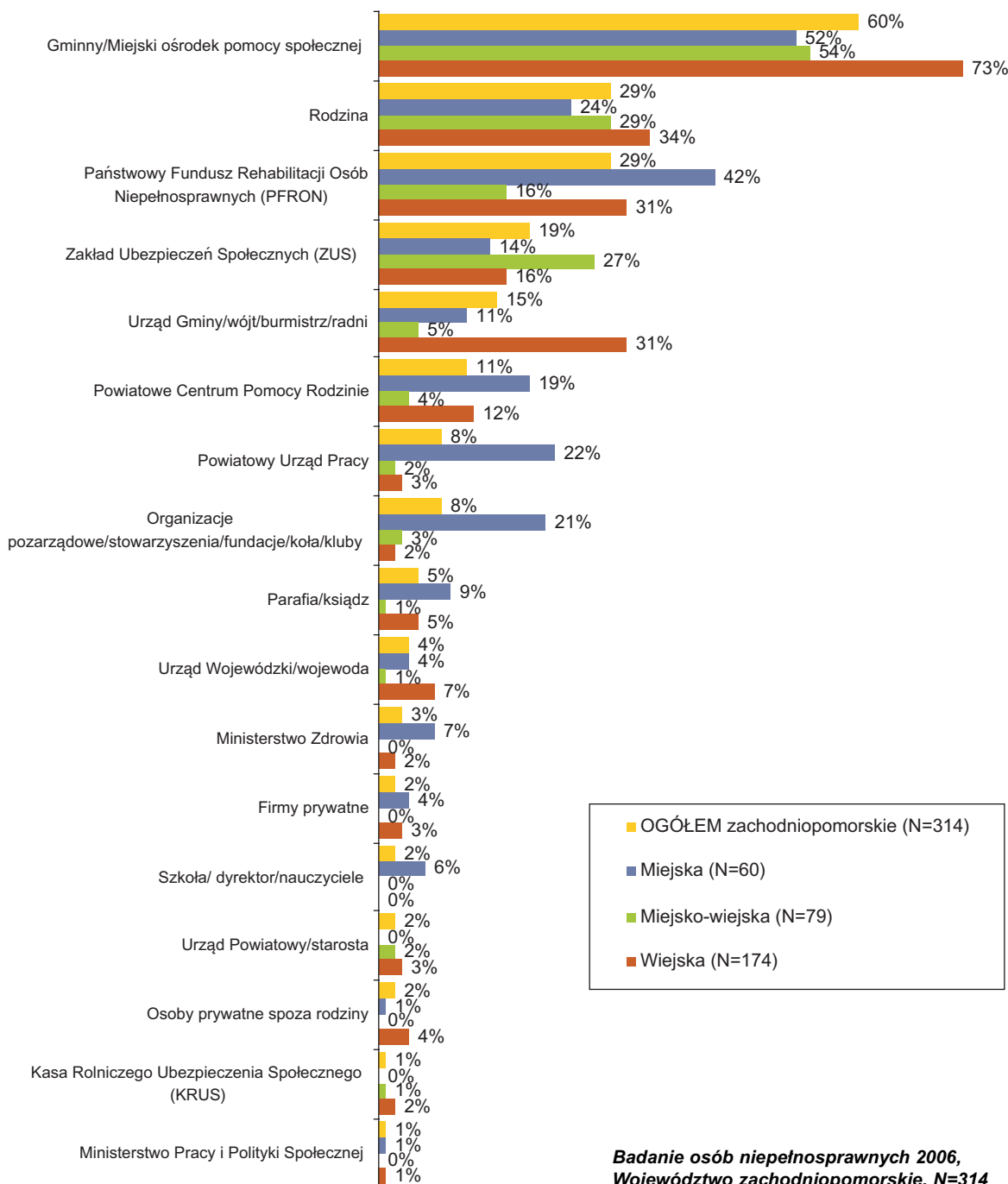
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=314

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

KORZYSTANIE Z POMOCY INSTYTUCJI WSPARCIA W CIĄGU OSTATNICH TRZECH LAT ZE WZGLĘDU NA TYP GMINY

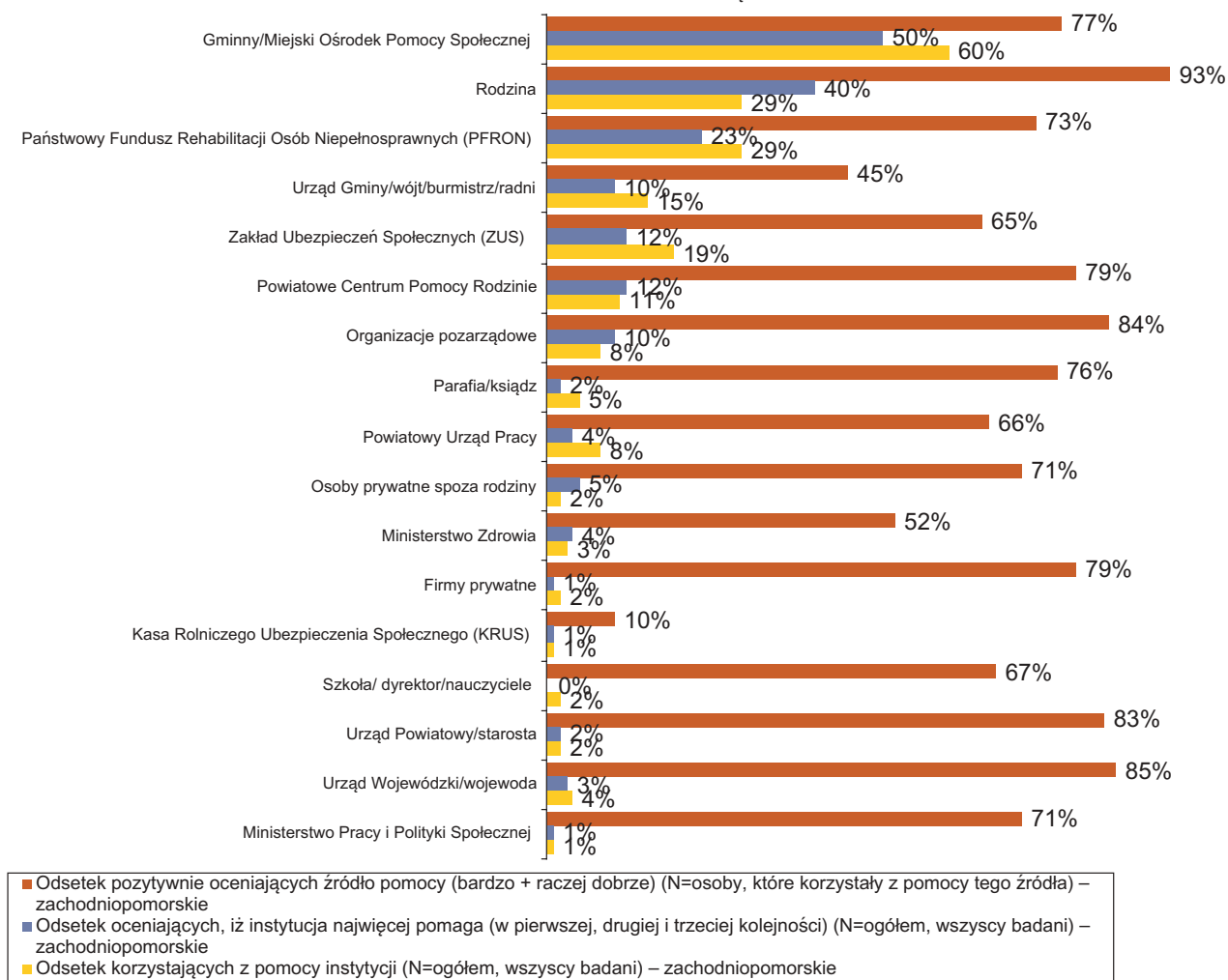

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=314

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W opinii niepełnosprawnych mieszkańców województwa zachodniopomorskiego instytucją najczęściej pomagającą osobom niepełnosprawnym są Ośrodki Pomocy Społecznej. Co ciekawe zdecydowanie rzadziej w tym kontekście wymieniano rodzinę, która w większości województw stanowi główne źródło oparcia dla niepełnosprawnych. **Z całą stanowczością stwierdzić więc możemy, iż to właśnie Ośrodki Pomocy Społecznej, największym stopniu wypełniają dwa podstawowe warunki skutecznego wsparcia – dostępność i jakość pomocy.** Dość dobrze oceniono również działalność PFRON, lecz instytucja ta dociera ze swoją pomocą do dwukrotnie mniejszej liczby niepełnosprawnych. Choć Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie i organizacje pozarządowe zyskują uznanie osób korzystających z ich pomocy, to zasięg ich działania jest nieporównywalnie mniejszy w porównaniu z instytucjami gminnymi.

ZESTAWIENIE KORZYSTANIA Z POMOCY INSTYTUCJI Z ODSETEKIEM DOBRZE OCENIAJĄCYCH DANĄ INSTYTUCJĘ (WŚRÓD OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z JEJ POMOCY) ORAZ ODSETEKIEM OSÓB UWAŻAJĄCYCH, IŻ DANĄ INSTYTUCJĄ NAJWIĘCEJ POMAGA

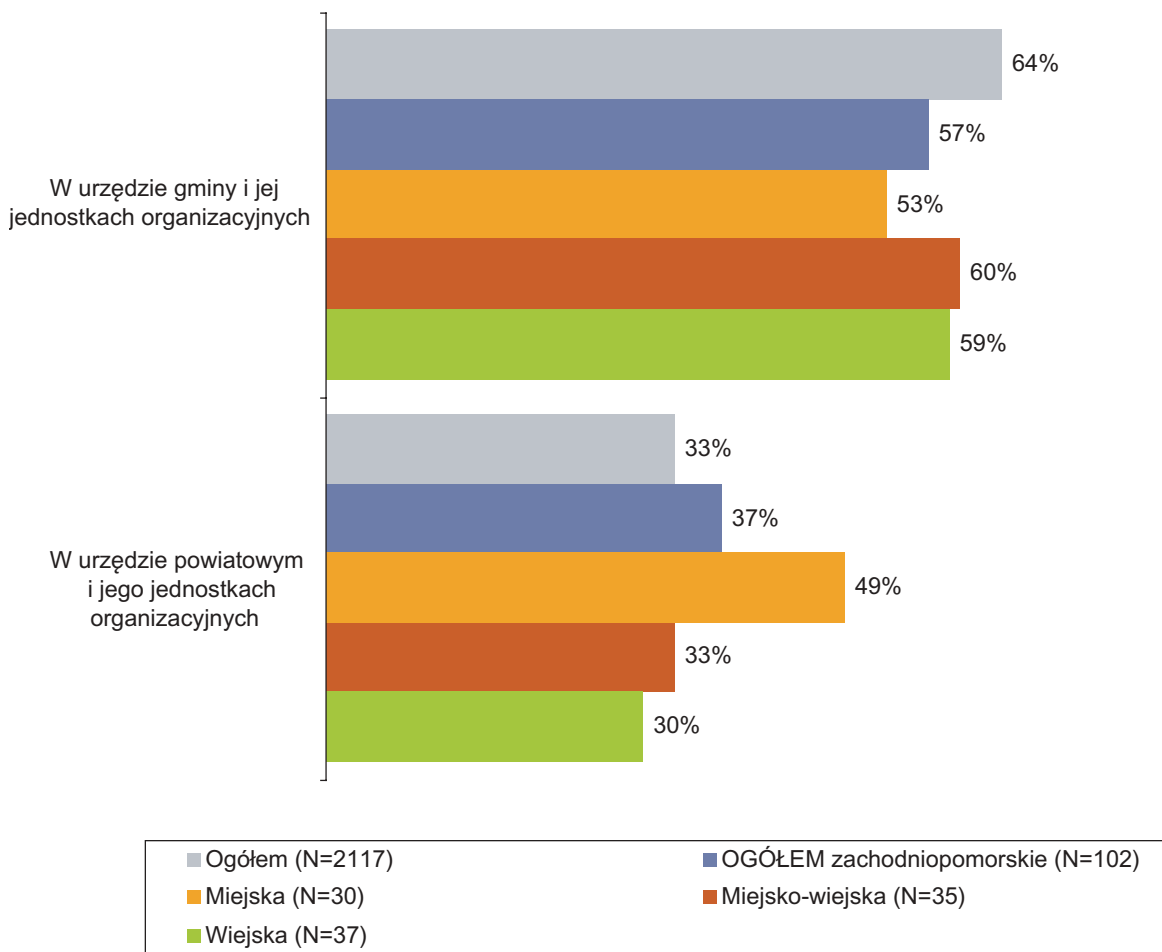

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=314

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Ze znaczenia urzędu gminy i jej jednostek administracyjnych dla osób niepełnosprawnych nie do końca zdają sobie sprawę przedstawiciele samorządów gminnych z zachodniopomorskiego. Bez wahania potwierdzają, iż zdecydowana większość niepełnosprawnych (57%) pomocy i wsparcia szuka właśnie u nich, szacują jednak, iż 37% badanych w pierwszej kolejności zwraca się do urzędów powiatowych. Tymczasem, jak wiemy z badania osób niepełnosprawnych, tylko 13% badanych spontanicznie wskazuje na PCPR'y jako instytucje, w których poszukiwano pomocy.

Gdzie zgłaszają się niepełnosprawni mieszkańcy Pana(i) gminy szukając pomocy i wsparcia?
Proszę zaznaczyć jaki procent niepełnosprawnych szuka pierwszego wsparcia w gminie, a jaki w powiecie?

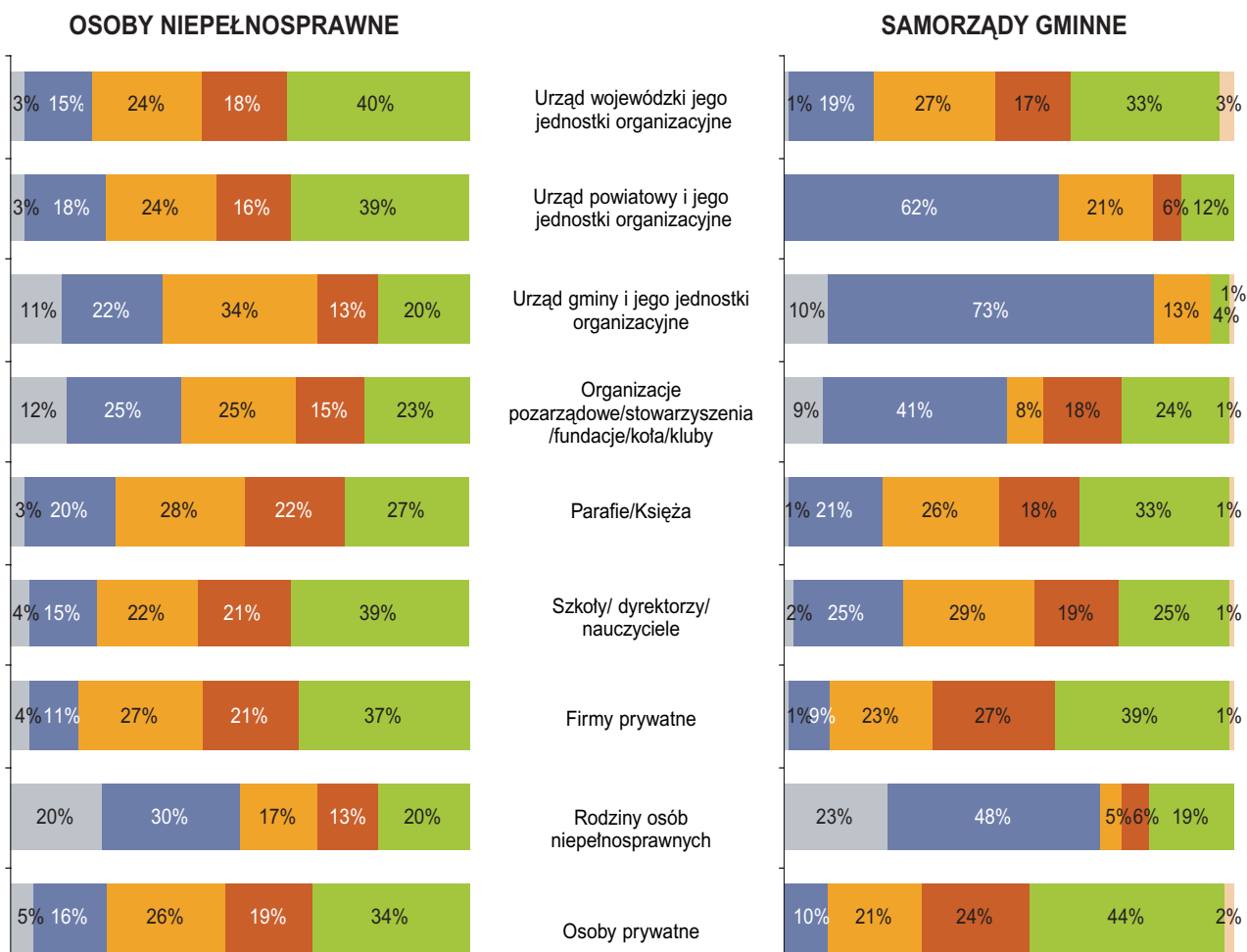
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Ze względu na niedokładność szacunków dostarczonych przez gminy odsetki niepełnosprawnych szukających pomocy w urzędach gminy oraz urzędach powiatów nie dają łącznie 100%. Nie posiadając żadnej wiedzy w tym zakresie nie mogliśmy arbitralnie przypisać liczb tak, aby sumowały się do pełnych 100%.

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Choć samorządy gminne, zarówno w skali kraju, jak również w skali województwa zachodniopomorskiego, są bez wątpienia najważniejszym, nie licząc rodziny, źródłem wsparcia dla niepełnosprawnych, to na pewno nie są źródłem idealnym. Przedstawiciele samorządów gminnych wydają się być jednak innego zdania. Podczas gdy pozytywne oceny wystawia im jedynie co trzeci niepełnosprawny, same nie wahają się chwalić swoimi sukcesami. Samorządy gminne oceniając swą pomoc stawiają ją prawie na równi z pomocą świadczoną przez rodzinę osoby niepełnosprawnej. Jednocześnie, o czym wcześniej wspominaliśmy, wyraźnie przeszacowują, w stosunku do opinii niepełnosprawnych, rolę jednostek powiatowych w niesieniu pomocy osobom niepełnosprawnym. Warto podkreślić, iż samorządy gminne i same osoby niepełnosprawne bardzo podobnie oceniają działalność podmiotów niepublicznych.

Kto na terenie Pana(i) gminy pomaga osobom niepełnosprawnym? Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią następujące organizacje i osoby?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=314

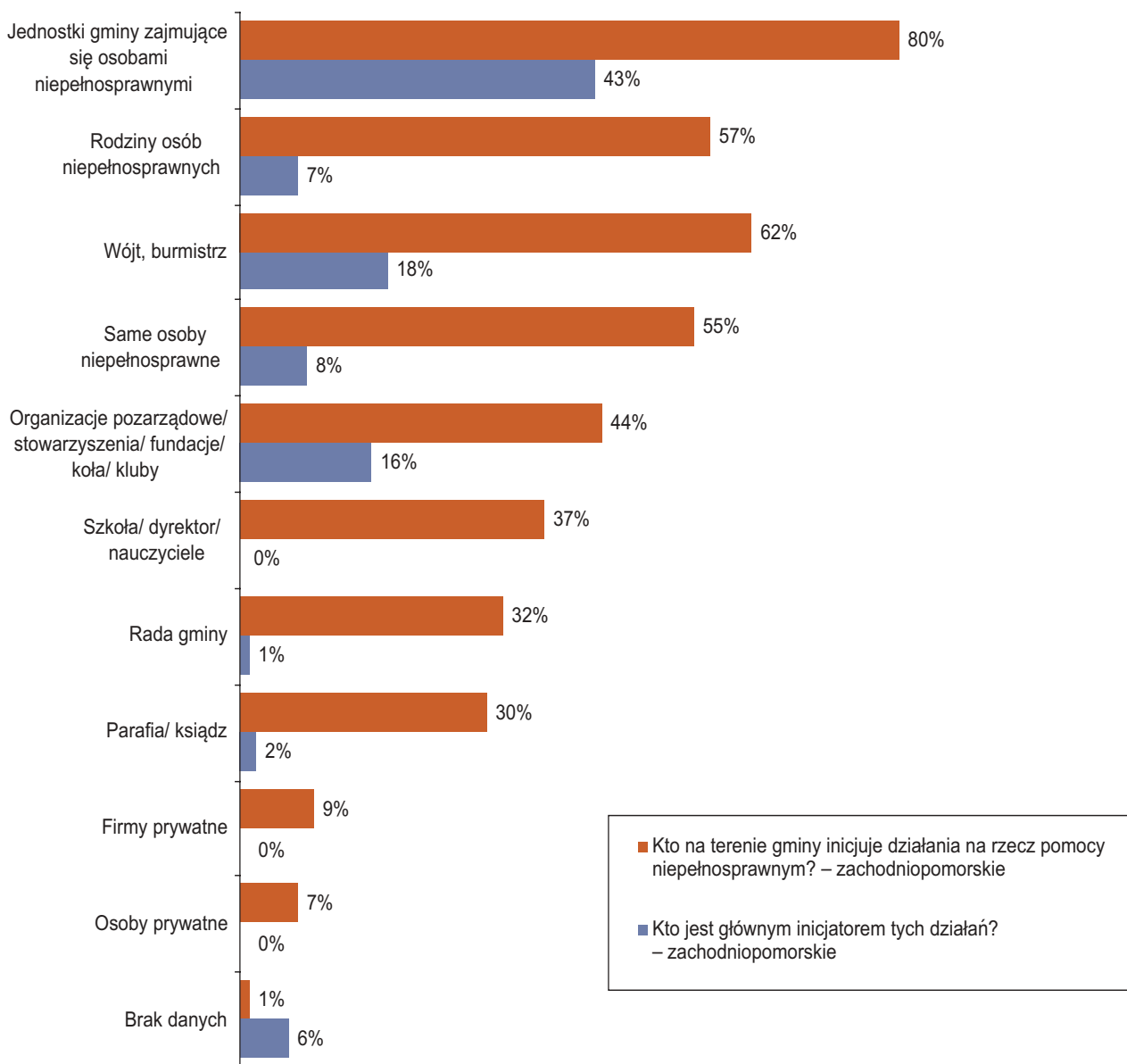
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=102

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W świetle opinii samych osób niepełnosprawnych zdecydowanie przesadzona wydaje się również przypisywana sobie przez zachodniopomorskie samorzady gminne rola w inicjowaniu działań na rzecz tej grupy. Podczas gdy niepełnosprawni z tego województwa korzystają z różnych źródeł pomocy, doceniają rolę rodziny i organizacji niepublicznych, przedstawiciele samorządów gminnych praktycznie marginalizują ich znacznie. 61% samorządów gminnych twierdzi, iż to właśnie oni są głównym inicjatorem działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

INICJATORZY DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W GMINIE

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=102

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Należy zaznaczyć, że dostęp do instytucji i organizacji wsparcia w województwie zachodniopomorskim, tak jak i w innych regionach kraju, jest silnie zróżnicowany ze względu na typ gminy. Obserwujemy ogromne dysproporcje pod tym względem między gminami miejskimi a gminami wiejskimi. Mieszkańcy tych ostatnich, zdani są praktycznie wyłącznie na instytucje gminne i rodzinę. Inne źródła pomocy, jeżeli w ogóle są dostępne, to przede wszystkim dla mieszkańców gmin miejskich, przed wszystkim tych największych. Dotyczy to przede wszystkim Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie, Powiatowych Urzędów Pracy oraz organizacji pozarządowych.

Tabela 1. Odsetek niepełnosprawnych szukających pomocy w poszczególnych instytucjach/organizacjach w ciągu ostatnich trzech lat ze względu na typ i wielkość gminy.

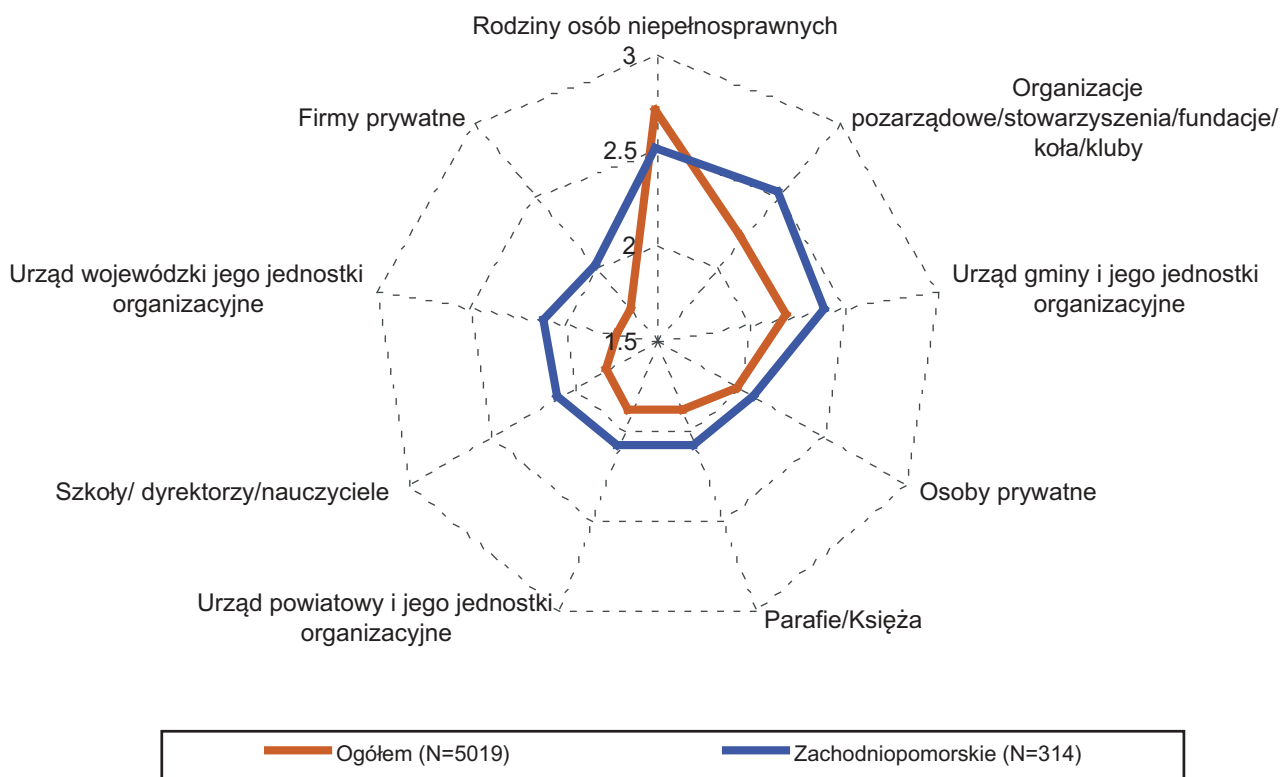
	Ogółem podaskie (N=314)	TYP GMINY			GMINY WIEJSKIE			GM. M-W I MIEJSKIE			
		miejska (N=60)	miejsko-wiejska (N=79)	wiejska (N=174)	do 4 tys. (N=66)	od 4 tys. do 6 tys. (N=36)	6 tys. + (N=41)	do 10 tys. (N=24)	od 10 tys. do 20 tys. (N=46)	od 20 tys. do 50 tys. (N=51)	50 tys. + (N=24)
Gminny/Miejski ośrodek pomocy społecznej	60%	52%	54%	73%	63%	74%	86%	57%	64%	58%	35%
Rodzina	29%	24%	29%	34%	0%	44%	13%	37%	43%	14%	17%
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	29%	42%	16%	31%	22%	27%	86%	0%	30%	19%	43%
Zakład Ubezpieczeń Społecznych	19%	14%	27%	18%	8%	12%	78%	38%	3%	39%	17%
Urząd Gminy/wójci/burmistrz/radni	15%	11%	5%	31%	16%	32%	41%	0%	8%	0%	9%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	11%	19%	4%	12%	1%	13%	31%	6%	5%	6%	23%
Powiatowy Urząd Pracy	8%	22%	2%	3%	0%	4%	7%	0%	16%	3%	15%
Organizacje pozarządowe	8%	21%	3%	2%	0%	2%	10%	0%	5%	1%	30%
Parafia/ksiądz	5%	9%	1%	5%	0%	6%	0%	0%	6%	0%	10%
Urząd Wojewódzki/wojewoda	4%	4%	1%	7%	0%	9%	2%	0%	0%	2%	7%
Ministerstwo Zdrowia	3%	7%	0%	2%	1%	2%	4%	0%	0%	0%	11%
Firmy prywatne	2%	4%	0%	3%	0%	0%	29%	0%	0%	0%	7%
Szkoła/ dyrektor/nauczyciele	2%	6%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%	0%	4%
Urząd Powiatowy/starosta	2%	0%	2%	3%	0%	4%	0%	0%	0%	4%	0%
Osoby prywatne spoza rodziny	2%	1%	0%	4%	0%	3%	20%	0%	0%	1%	1%
Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)	1%	0%	1%	2%	0%	1%	10%	6%	0%	0%	1%
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	1%	1%	0%	1%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	2%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=314

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

Podsumowując podkreślić należy, iż na tle innych województw, niepełnosprawni mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego dużo lepiej oceniają zarówno publiczne jak i niepubliczne instytucje pomocy. Jedyną, a zarazem bardzo zastawiając wyjątek od tej reguły stanowią oceny wystawiane rodzinom.

Proszę ocenić, jak dużo w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym robią następujące organizacje i osoby?

SKALA: 4=Bardzo dużo, 3=Raczej dużo, 2=Raczej niewiele, 1=Praktycznie nie
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Instytucje pomagające niepełnosprawnym

W konsekwencji, można uznać, iż w skali kraju zachodniopomorskie należy do województw oferujących osobom niepełnosprawnym duży dostęp do różnych instytucji wsparcia. Odsetek osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz organizacji pozarządowych jest istotnie wyższy w tym województwie niż w całej Polsce.

Tabela 2. Odsetek niepełnosprawnych szukających pomocy w poszczególnych instytucjach/organizacjach w ciągu ostatnich trzech lat ze względu na województwo.

	dolnośląskie (N=314)	kujawsko-pomorskie (N=315)	lubelskie (N=314)	lubuskie (N=314)	łódzkie (N=314)	małopolskie (N=314)	mazowieckie (N=314)	opolskie (N=314)	podkarpackie (N=314)	podlaskie (N=314)	pomorskie (N=314)	śląskie (N=314)	świętokrzyskie (N=314)	warmińsko-mazurskie (N=314)	wielkopolskie (N=314)	zachodniopomorskie (N=314)
Gminny/Miejski ośrodek pomocy społecznej	62%	47%	51%	50%	60%	53%	53%	46%	35%	50%	47%	49%	84%	54%	52%	60%
Rodzina	24%	38%	28%	21%	40%	36%	71%	33%	25%	38%	44%	33%	39%	32%	35%	29%
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)	37%	13%	19%	19%	17%	33%	14%	29%	21%	25%	29%	14%	21%	15%	22%	29%
Urząd Gminy/wójty/burmistrz/radni	14%	24%	24%	10%	23%	15%	18%	16%	23%	10%	11%	16%	56%	15%	12%	15%
Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)	10%	5%	10%	19%	12%	20%	15%	22%	9%	21%	27%	21%	15%	9%	19%	19%
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	14%	21%	11%	11%	12%	17%	6%	24%	14%	17%	18%	17%	9%	8%	31%	11%
Organizacje pozarządowe/stowarzyszenia/fundacje/kola/kluby	13%	9%	6%	8%	11%	22%	10%	16%	7%	7%	14%	11%	5%	4%	18%	8%
Powiatowy Urząd Pracy	20%	4%	5%	6%	8%	9%	10%	11%	7%	11%	8%	17%	11%	7%	9%	8%
Parafia/ksiądz	17%	6%	11%	3%	7%	13%	12%	17%	8%	5%	9%	5%	21%	3%	3%	5%

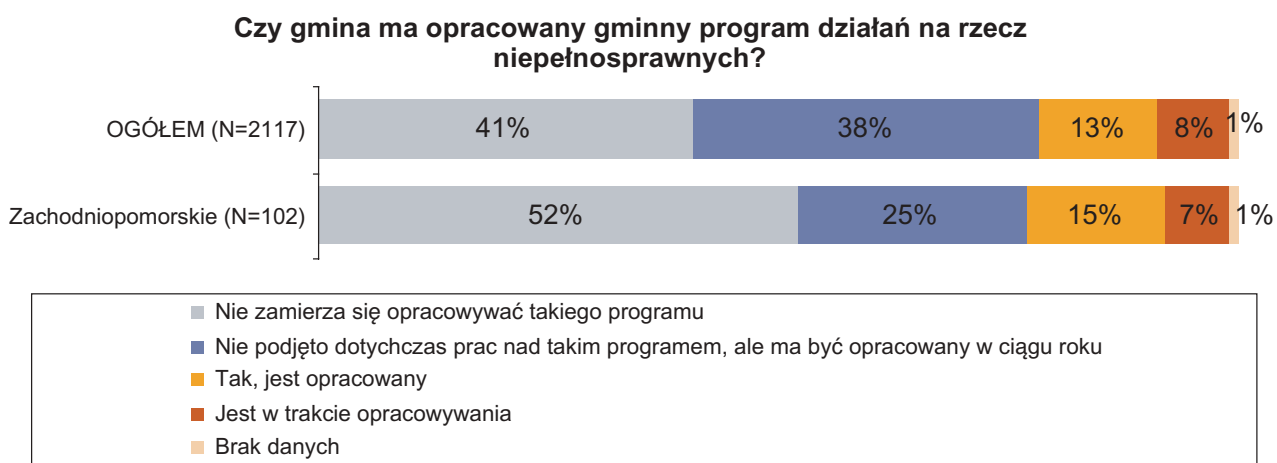
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

5. Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Jednym ze wskaźników, które pozwalają ocenić działalność samorządów gminnych w zakresie realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych jest istnienie opracowanego gminnego programu działań na rzecz tej grupy.

Zarówno w skali kraju jak również w województwie zachodniopomorskim jedynie nieliczne gminy mają opracowany lub są w trakcie opracowywania gminnego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych. W zachodniopomorskim program taki posiada co szósta gmina, kolejne 7% jest w trakcie jego opracowywania, a 25% gmin przymierza się do tego zadania w przyszłym roku. Kwestią otwartą pozostaje to, czy rzeczywiście tak się stanie, czy też są to tylko pożądane społecznie deklaracje – na potrzeby badania. Warto zaznaczyć, iż zachodniopomorskie samorządy gminne częściej jednak, w porównaniu do ogółu gmin, w ogóle nie zamierzają opracowywać takiego programu.

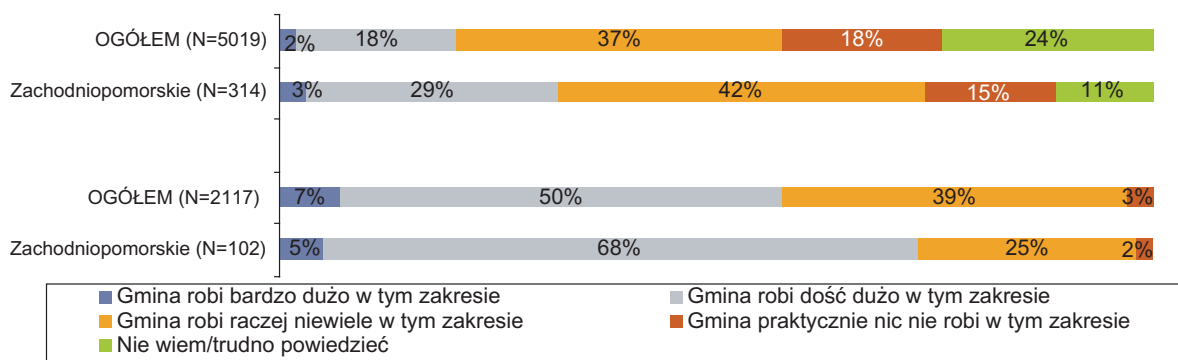
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

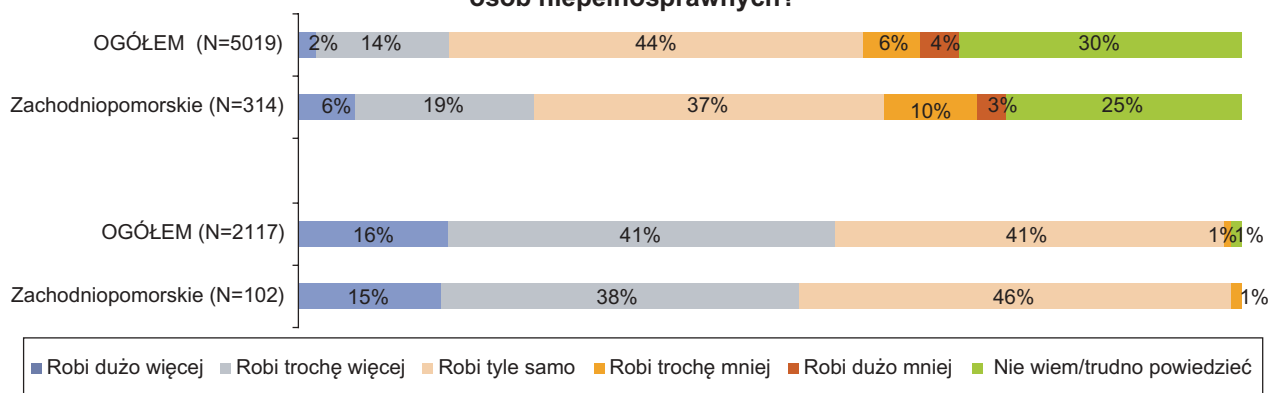
Opisane we wcześniejszej części syntezy rozbieżności w ocenie jakości pomocy świadczonej przez gminy osobom niepełnosprawnym stają się szczególnie widoczne przy bardziej wnikliwej analizie. **Osoby niepełnosprawne z dużo większą rezerwą wypowiadają się o działalności władz gminy na rzecz ich grupy, niż czynią to przedstawiciele samorządów gminnych.** Prawidłowość ta dotyczy w równym stopniu województwa zachodniopomorskiego, jak i całego kraju. Zaznaczyć jednak należy, iż w zachodniopomorskim obie badane przez nas grupy istotnie lepiej w skali całego kraju oceniają działania samorządów gminnych. Z pewnością pokazuje to pewną tendencję, niemniej w przypadku przedstawicieli samorządów gminnych wskazywać może również na daleko posunięty brak krytycyzmu.

Podczas gdy jedynie co trzeci niepełnosprawny mieszkaniec województwa zachodniopomorskiego w pozytywnym świetle postrzega działania gminne na rzecz niepełnosprawnych, prawie co czwarta gmina przedstawia swoje działania w pozytywnym świetle. Jednak co gorsza, osoby niepełnosprawne bardzo rzadko dostrzegają pozytywne zmiany w kontekście działań podejmowanych na ich rzecz przez gminę. Również i pod tym względem przedstawiciele władz gminnych wyrażają zdecydowanie bardziej entuzjastyczne opinie.

Jak ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

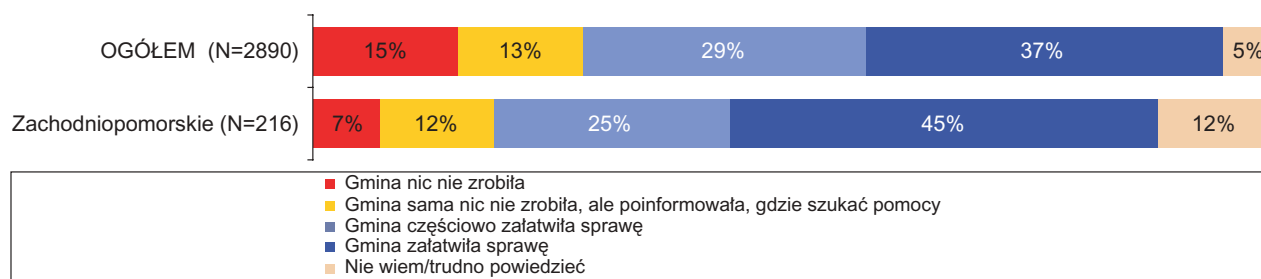
Jak z perspektywy trzech ostatnich lat ocenia Pan(i) działania gminy na rzecz osób niepełnosprawnych?

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

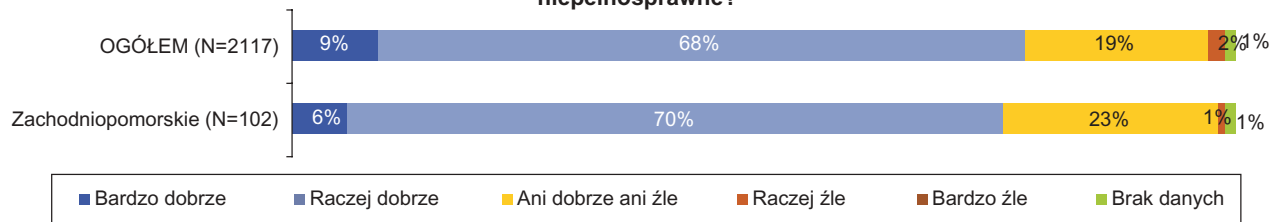
Indywidualna satysfakcja niepełnosprawnych z pomocy uzyskanej w gminie (niezależnie od problemu), jest wyższa od ogólnej oceny wystawianej samorządom gminnym. W województwie zachodniopomorskim, dodatkowo jest ona wyższa niż w skali całego kraju. Podczas gdy jedynie co trzeci niepełnosprawny pozytywnie ocenia działalność samorządów gminnych na rzecz niepełnosprawnych, ponad dwie trzecie respondentów korzystających z pomocy jednostek organizacyjnych samorządu gminnego (70%) deklaruje, iż w ich sprawie gmina coś zrobiła, jeżeli nie w całości załatwiła sprawę, to przynajmniej w części. Gminy idą pod tym względem jeszcze dalej twierdząc, iż udaje im się załatwić prawie 65% spraw, z jakimi zgłaszają się do niej niepełnosprawni mieszkańcy. Oczywiście kwestią dyskusji pozostaje, co jest rozumiane przez „załatwienie sprawy” – pełne rozwiązanie problemu czy odesłanie do innej instytucji.

W jaki sposób gmina załatwiła sprawę, z którą się Pan(i) do niej zgłosił(a)?
(niezależnie od problemu)

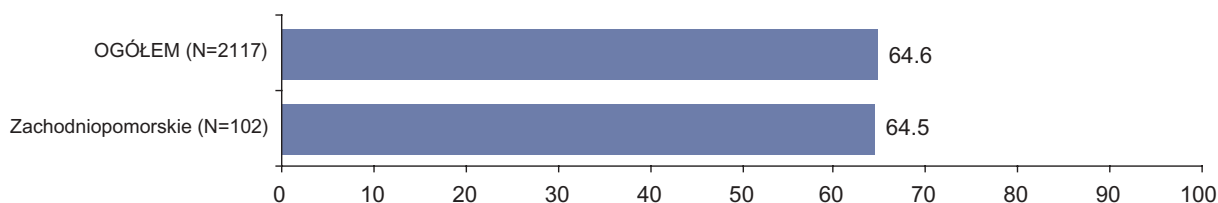
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Jak w Pana(i) opinii gmina radzi sobie z załatwianiem spraw, z którymi zgłaszają się osoby niepełnosprawne?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Średni odsetek załatwionych przez gminę spraw, z jakimi zgłaszały się osoby niepełnosprawne

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

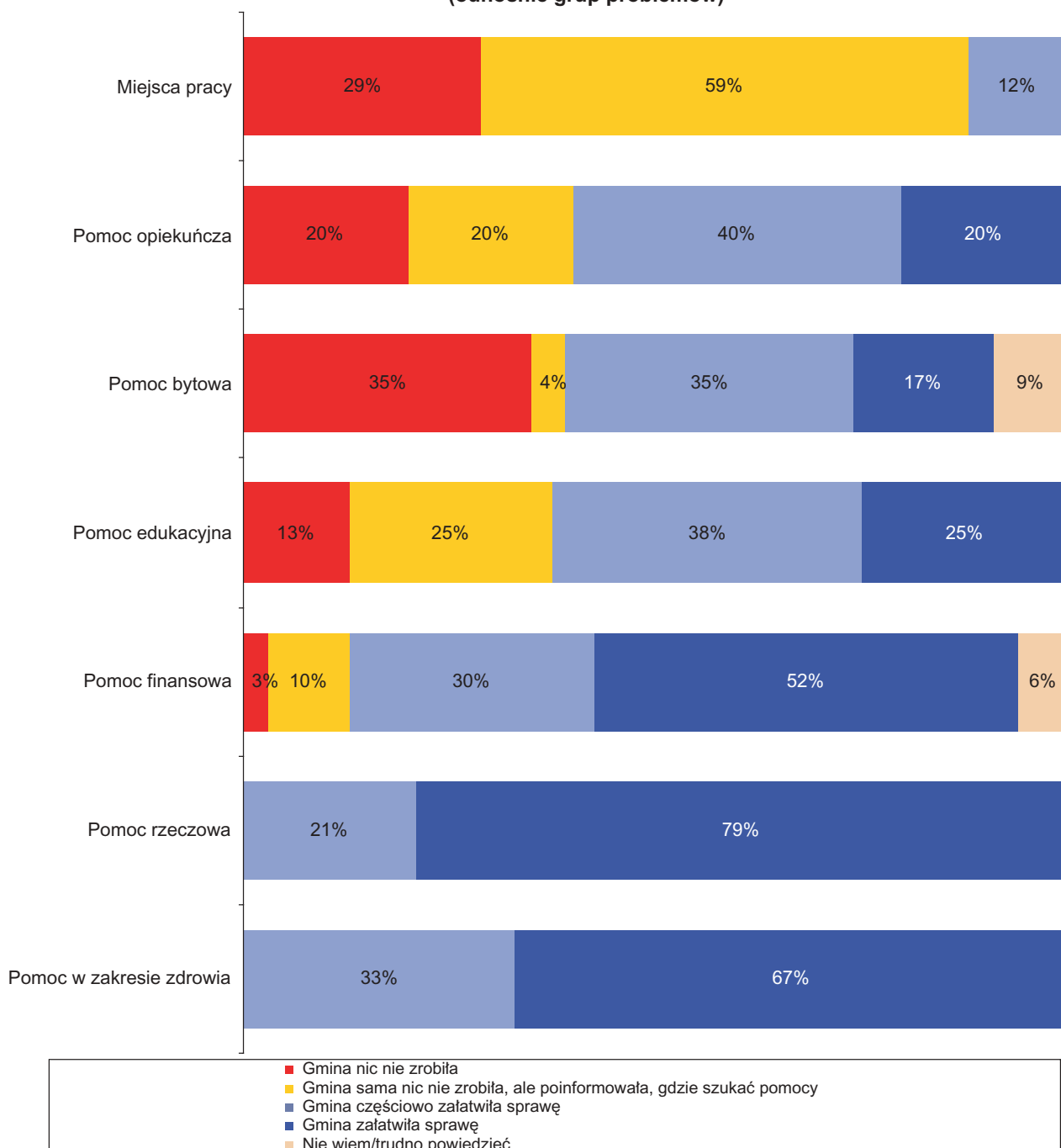
Ocena sposobu załatwiania przez gminy poszczególnych spraw, w przypadku obu badanych grup, pokazuje bezradność zachodniopomorskich samorządów gminnych przede wszystkim wobec problemów związanych z rehabilitacją zawodową oraz likwidacją barier architektonicznych. Mimo, iż gminy podejmują inicjatywy w tym obszarze, nie zawsze mogą sprostać partykularnym oczekiwaniom niepełnosprawnych, z powodu ograniczonych możliwości w tym zakresie. Zaznaczyć jednak należy, że w porównaniu do innych regionów kraju, zachodniopomorskie samorządy rzadziej zwracają uwagę na trudności w rozwiązywaniu problemów dotyczących rehabilitacji zawodowej.

Osoby niepełnosprawne skarżą się, iż istotnym problemem dla gminy jest również udzielanie pomocy opiekuńczej oraz pomocy bytowej (w zakresie warunków mieszkaniowych). Potwierdzają to same samorządy gminne, dla których ogromne problemy mieszkaniowe, z którymi borykają się ich niepełnosprawni „podopieczni” bardzo często pozostają barierą nie do „przeskoczenia”. Warto też podkreślić, iż częściej, w porównaniu z ogółem gmin w Polsce, podkreślają trudności związane z rozwiązywaniem tego typu problemów.

Wyniki badań wskazują, iż zachodniopomorskie gminy najlepiej radzą sobie z najbardziej powszechnymi problemami, ze sprawami, z którymi najczęściej zgłaszają się do nich niepełnosprawni – przede wszystkim pomocą finansową. Dodatkowo za mało kłopotliwą, uznają oni pomoc w załatwianiu różnego rodzaju spraw urzędowo-prawnych. W przypadku wymienionych rodzajów udzielanego niepełnosprawnym wsparcia, gminy dysponują największymi środkami oraz możliwościami, by móc jej realizować.

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

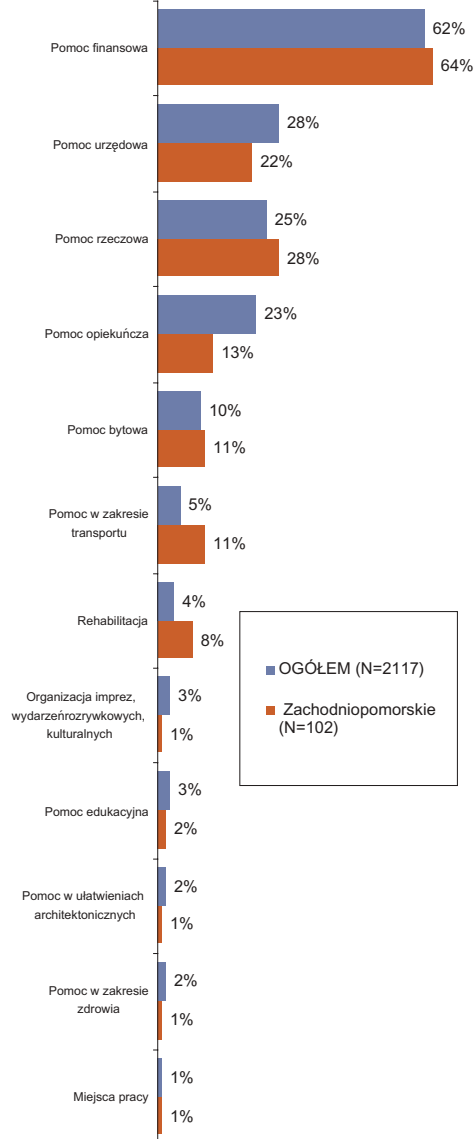
W jaki sposób gmina załatwiała sprawę, z którą się Pan(i) do niej zgłosił(a)?
(odnośnie grup problemów)

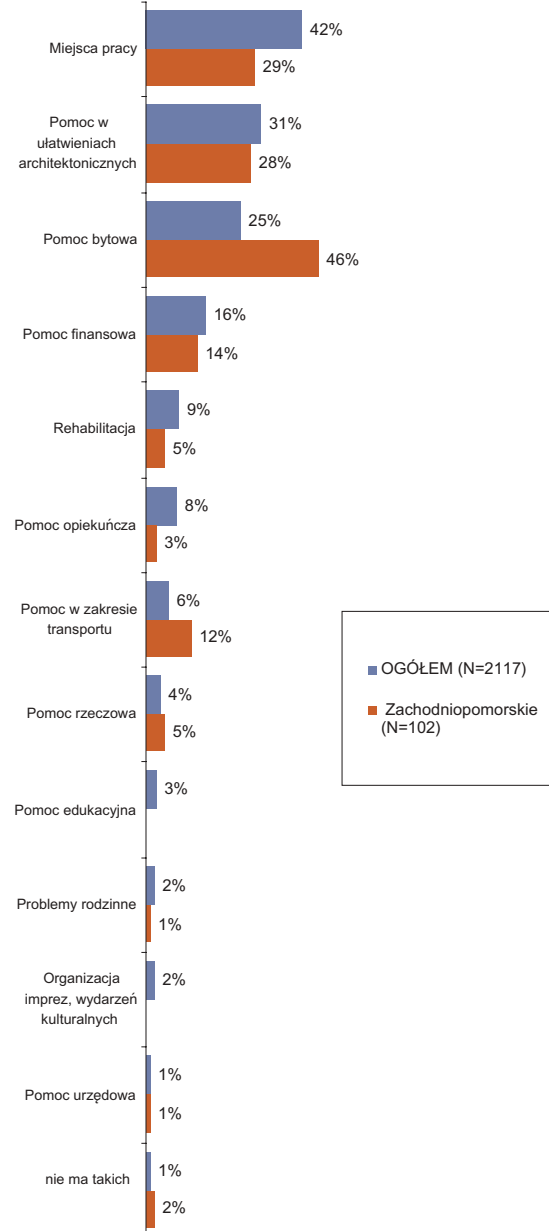
Badanie osób niepełnosprawnych 2006, Województwo zachodniopomorskie. Procentowanie odnośnie problemów. N=283 problemów

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Jakie problemy osób niepełnosprawnych są najłatwiejsze do załatwienia dla gminy? – wskazania spontaniczne

Jakie problemy osób niepełnosprawnych są najtrudniejsze do załatwienia dla gminy? – wskazania spontaniczne

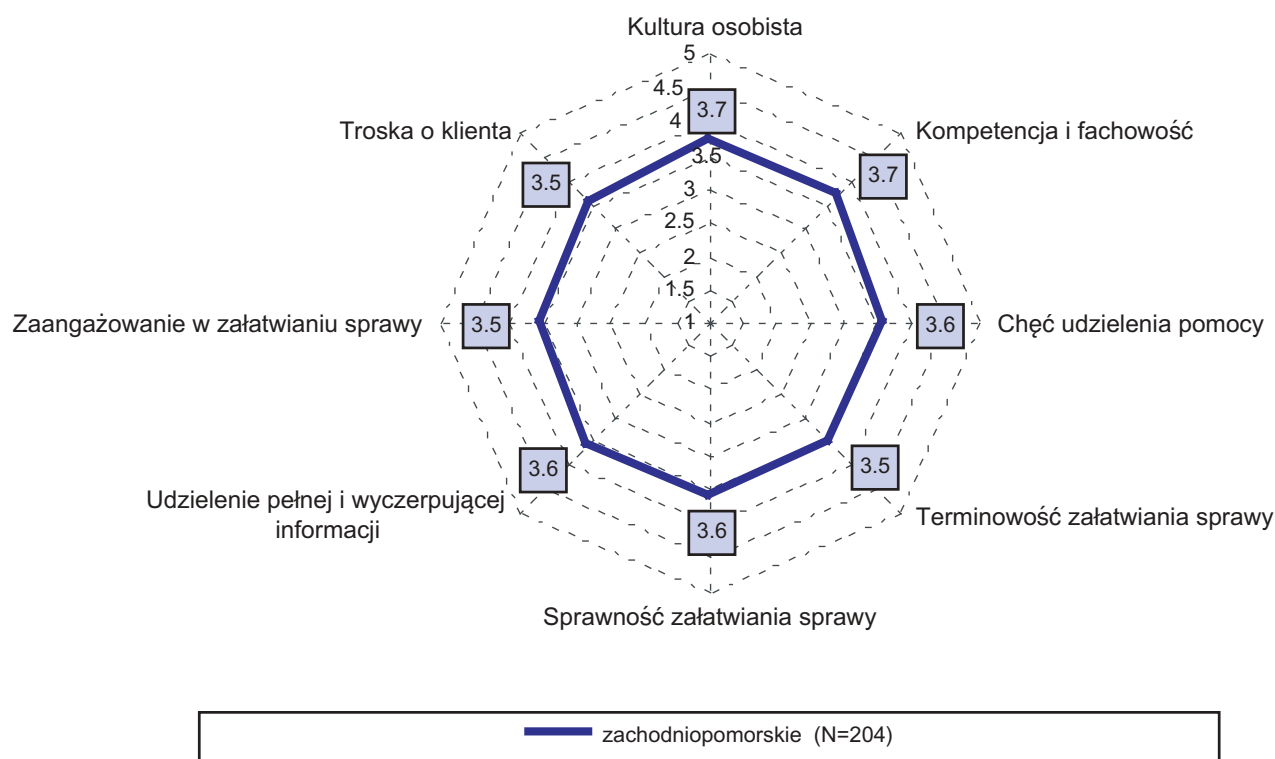
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Obok efektywności obsługi, osoby niepełnosprawne oceniały również urzędy gminne pod kątem jakości obsługi i pracy urzędników. **W województwie zachodniopomorskim tak, jak w innych regionach kraju, ocena ta wypada bardzo dobrze na tle ogólnej satysfakcji z działań urzędu gminy na rzecz osób niepełnosprawnych.** Ponad połowa badanych niepełnosprawnych wyraża zadowolenie z kompetencji i fachowości, docenia kulturę osobistą urzędników oraz chęć niesienia pomocy. Nieco gorzej oceniono troskę o klienta oraz zaangażowanie w załatwianie spraw.

Jak ogólnie rzecz biorąc ocenia Pan(i) poziom obsługi w urzędzie gminy i jej jednostkach pod względem następujących aspektów:

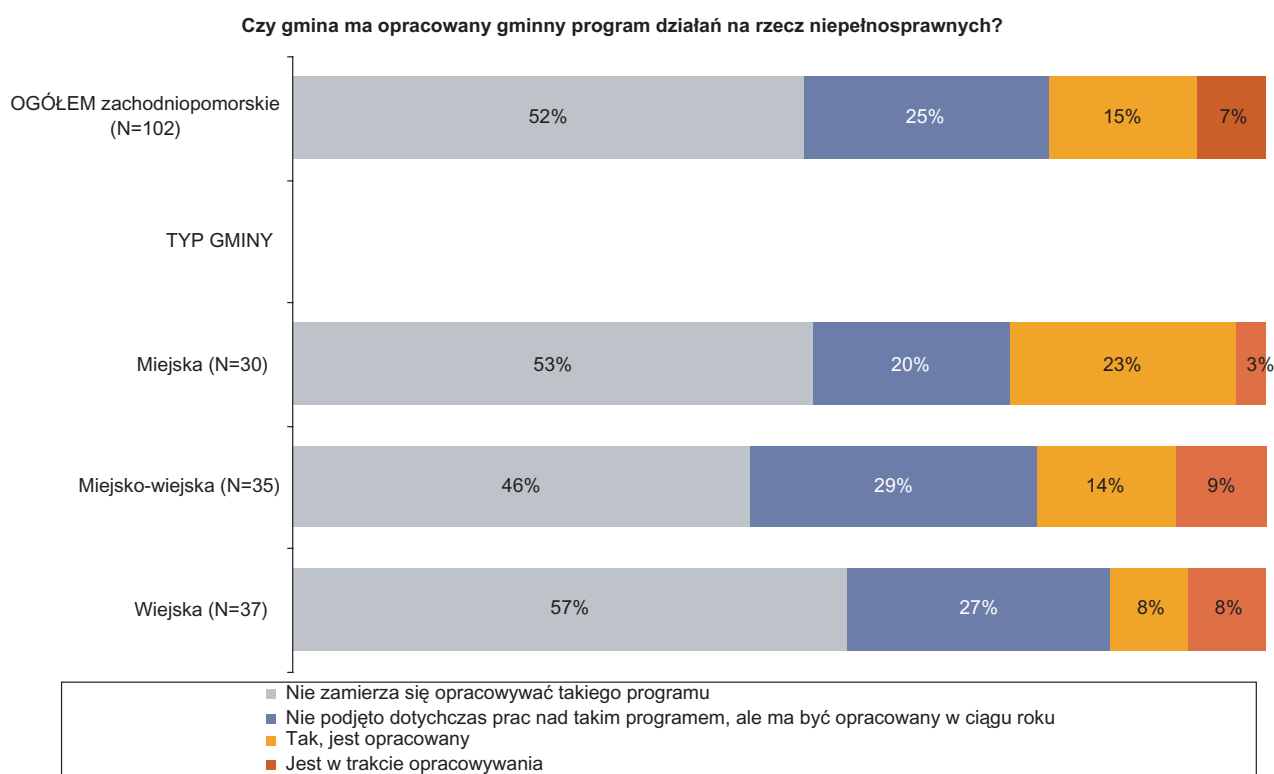

SKALA: [5] Bardzo dobrze, [4] Raczej dobrze, [3] Ani dobrze ani źle, [2] Raczej źle, [1] Bardzo źle

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=204

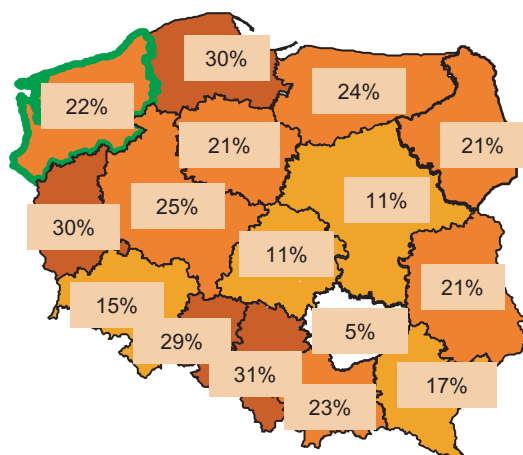
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Posiadanie gminnego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w województwie zachodniopomorskim, tak jak i w innych regionach kraju, związane jest przede wszystkim z typem gminy (a zarazem jej wielkością). Najczęściej program taki mają gminy miejskie, nieco rzadziej gminy miejsko – wiejskie, w gminach wiejskich dokument taki jest natomiast dużą rzadkością.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo zachodniopomorskie N=102

Odsetek gmin posiadających gminny program działań na rzecz niepełnosprawnych (opracowany + w opracowaniu)

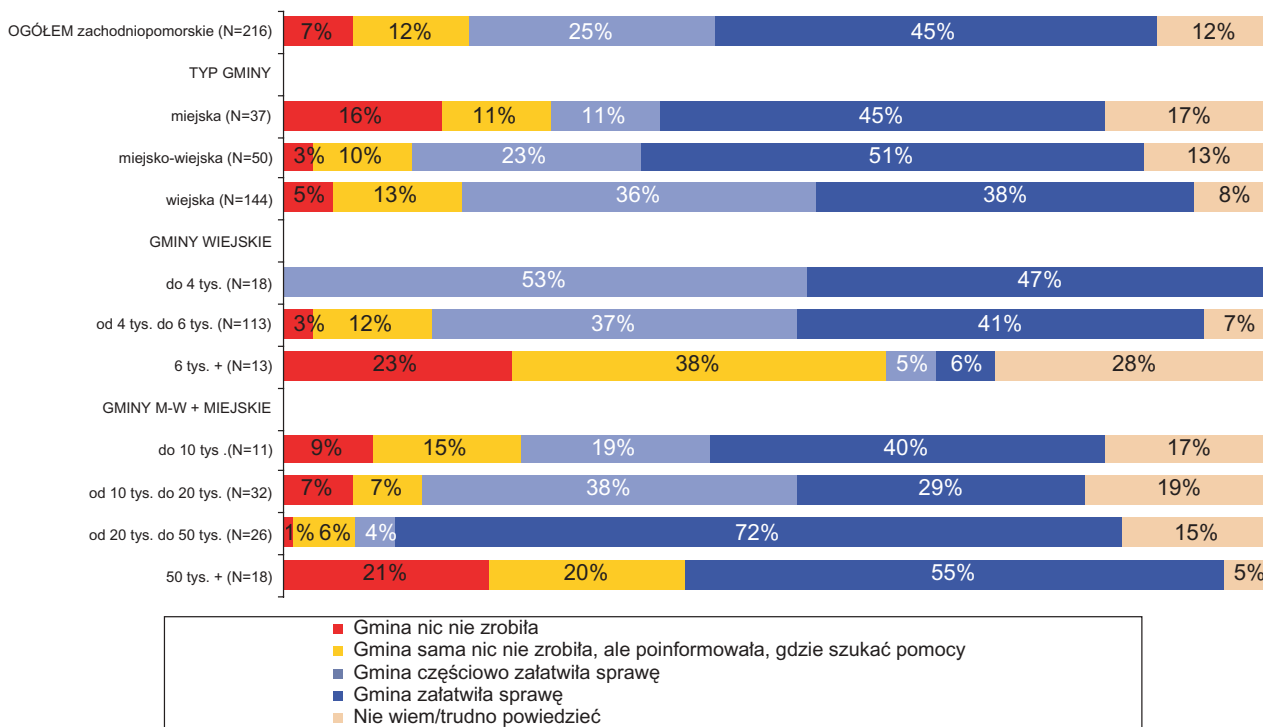
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Gminny program działań na rzecz niepełnosprawnych relatywnie częściej posiadają gminy z zachodniej części kraju niż ze wschodniej. Na tle innych województw zachodniopomorskie nie wyróżnia się ani pozytywnie, ani negatywnie pod tym względem.

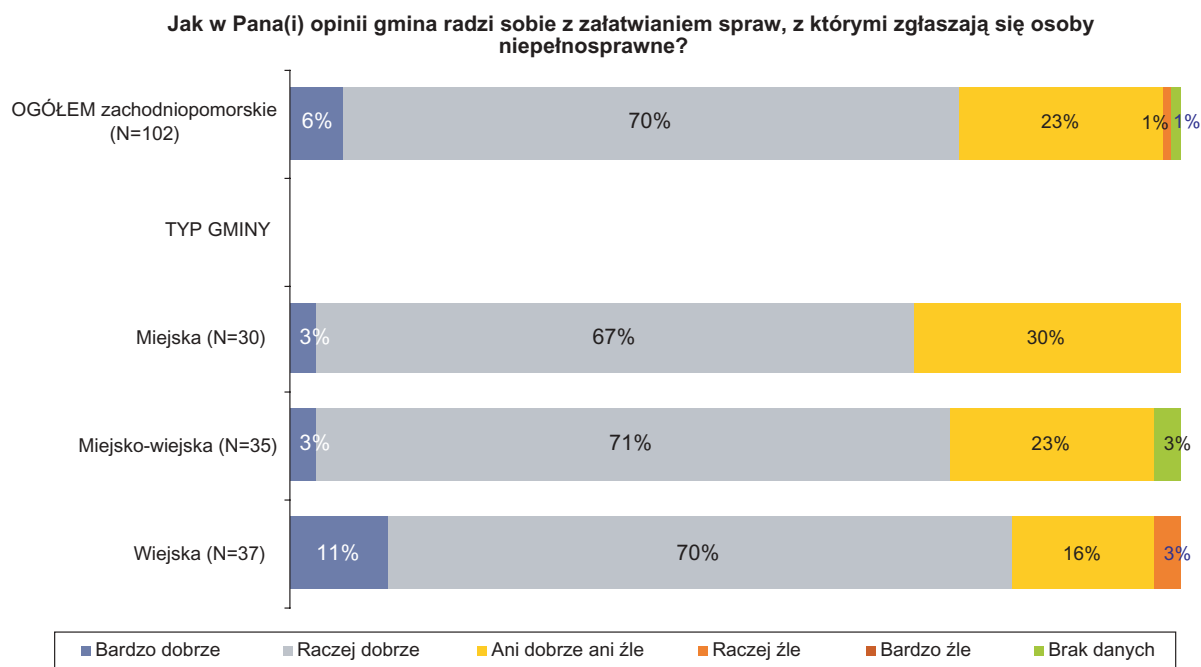
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Z deklaracji osób niepełnosprawnych wynika, że w województwie zachodniopomorskim największą liczbę spraw załatwiają gminy miejsko – wiejskie. Dość dobrze pod tym względem wypadają również gminy miejskie. Najczęściej odsyłanie osób niepełnosprawnych z „prysłowiowym kwitkiem” bądź odsyłanie do innej instytucji praktykowane jest w gminach miejskich. Opisana zależność, tylko częściowo znajduje jednak potwierdzenie w opinii przedstawicieli samorządów gminnych. Dotyczy to przede wszystkim gmin miejskich, które pomimo negatywnych ocen wystawianych im przez osoby niepełnosprawne, nie wahają się chwalić swoimi sukcesami w załatwianiu spraw, z którymi zgłaszają się niepełnosprawni. Choć, przedstawiciele miejskich samorządów gminnych nieco rzadziej niż samorzady gmin wiejskich, przyznają, iż dobrze radzą sobie z obsługą osób niepełnosprawnych, to jednak załatwiają bardzo duży odsetek problemów, z jakim i zgłaszają się do nich niepełnosprawni mieszkańcy. Warto też podkreślić, iż najlepiej oceniane przez niepełnosprawnych gminy miejsko – wiejskie, wykazują największe krytycyzm w ocenie jakości swojej pracy.

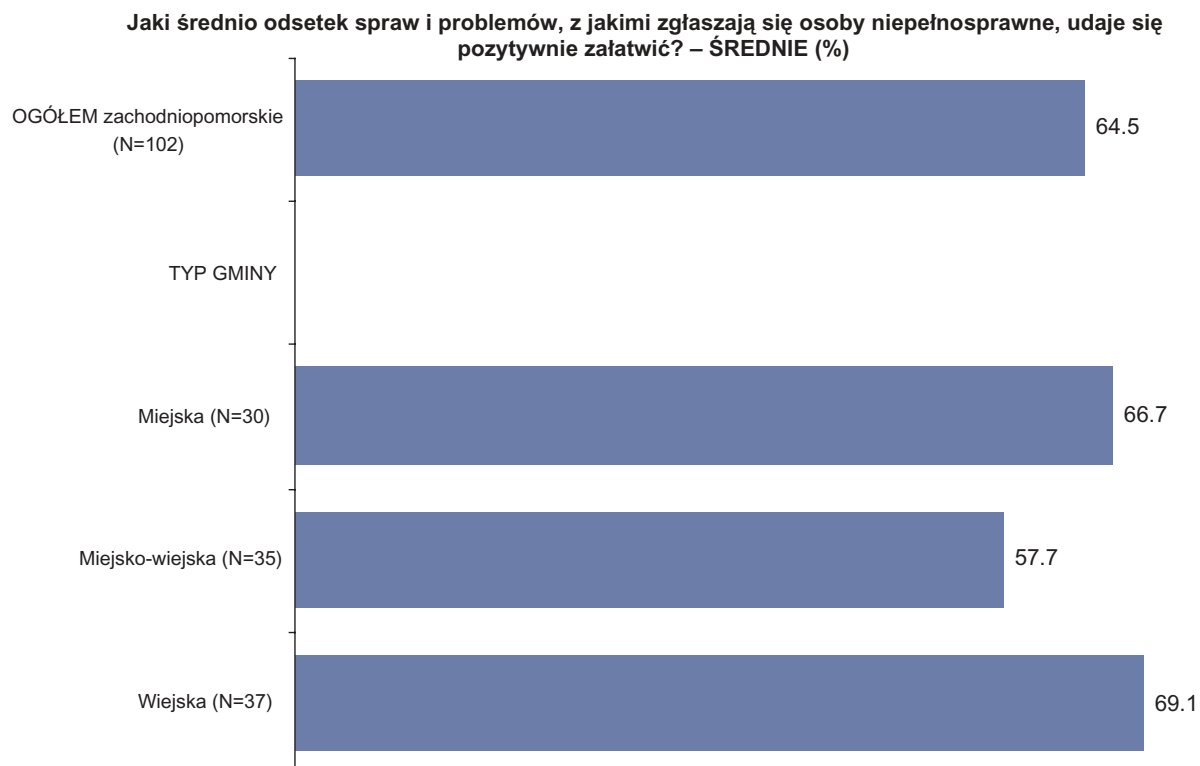
W jaki sposób gmina załatwiła sprawę, z którą się Pan(i) do niej zgłosił(a) ? (niezależnie od problemu)

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, Województwo zachodniopomorskie N=102

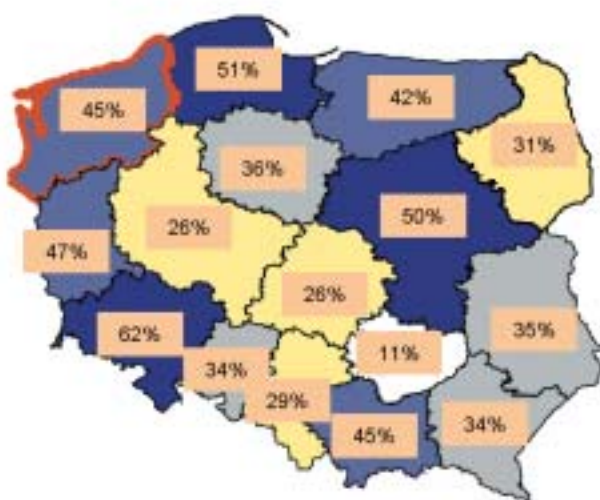

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, Województwo zachodniopomorskie N=102

Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Zachodniopomorskie to województwo, w którym istnieje stosunkowo duża zgodność pomiędzy opiniami przedstawicieli samorządów gminnych na temat skuteczności pomocy udzielanej przez gminę osobom niepełnosprawnym, a opiniami samych zainteresowanych.

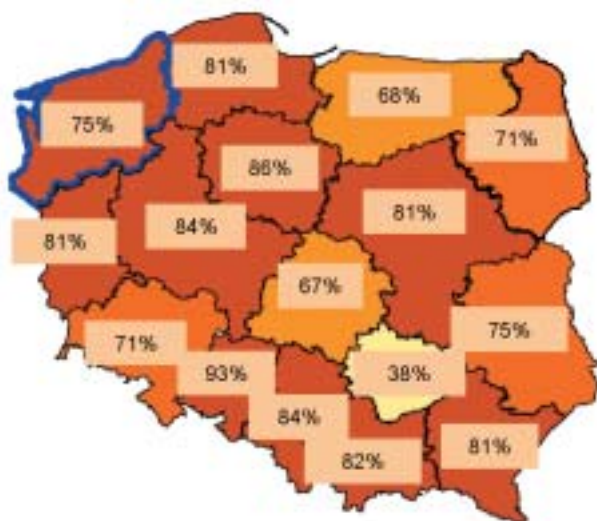
Odsetek niepełnosprawnych deklarujących, iż gmina „załatwiła sprawę”

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

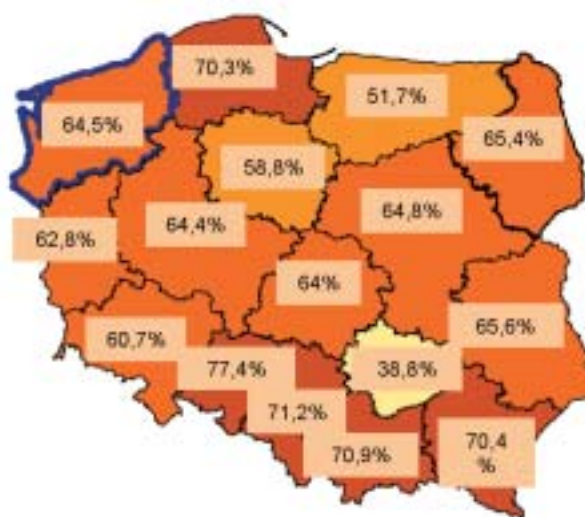
Zachodniopomorskie pod względem sprawności gmin w pomocy osobom niepełnosprawnym wypada bardzo dobrze na tle innych regionów. Analizując zarówno opinie osób niepełnosprawnych na temat skuteczności działań gminy w odniesieniu do ich problemów, jak i deklaracje zachodniopomorskich gmin widać wyraźnie, że województwo to plasuje się wyraźnie powyżej poziomu przeciętnego.

Odsetek deklarujących, iż gmina „radzi sobie z załatwianiem spraw” osób niepełnosprawnych

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Średni odsetek załatwionych spraw i problemów, z jakimi zgłaszają się osoby niepełnosprawne

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

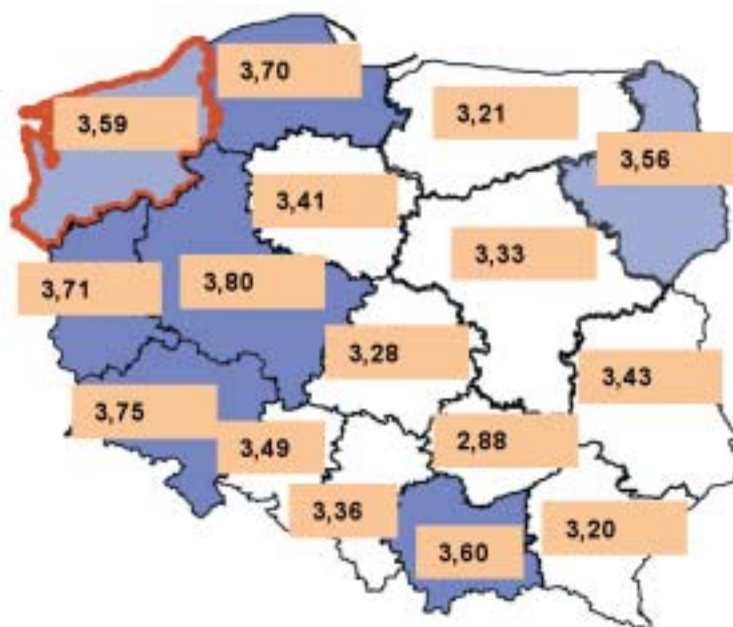
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Biorąc pod uwagę 8 następujących aspektów satysfakcji z jakości obsługi i pracy urzędników w urzędach gminnych, stworzyliśmy **wskaźnik oceny pracy urzędów gminnych**.

- Kultura osobista
- Kompetencja i fachowość
- Chęć udzielenia pomocy
- Terminowość załatwiania sprawy
- Sprawność załatwiania sprawy
- Udzielenie pełnej i wyczerpującej informacji
- Zaangażowanie w załatwianiu sprawy
- Troska o klienta

Nie obserwujemy istotnych różnic w poziomie zadowolenia ze względu na typ i wielkość gminy. Widoczne są natomiast pewne zróżnicowania regionalne. Relatywnie większą satysfakcję z funkcjonowania urzędów gminnych wyrażają mieszkańcy województw Polski północno-zachodniej. Najmniej zadowoleni są zaś mieszkańcy Polski centralnej i wschodniej. **Województwo zachodniopomorskie należy pod tym względem do województw najlepiej ocenianych.**

WSKAŹNIK OCENY PRACY URZĘDÓW GMINNYCH
ŚREDNIA OCENA W BADANYCH 8 ASPEKTACH

SKALA: [5] Bardzo dobrze, [4] Raczej dobrze, [3] Ani dobrze ani źle, [2] Raczej źle, [1] Bardzo źle

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

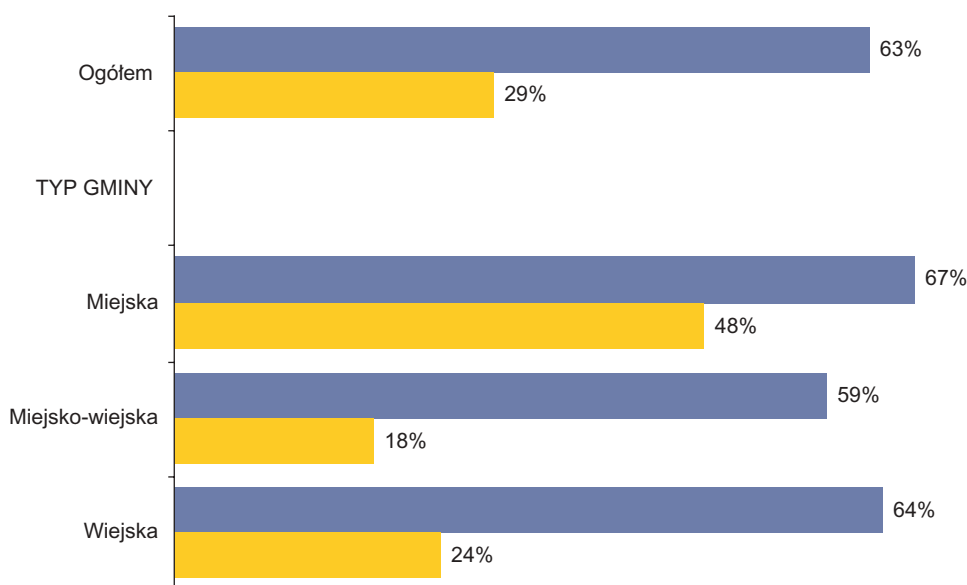
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Podsumowując tę część wyników badań dla osób niepełnosprawnych jak i dla samorządów gminnych stworzyliśmy sumaryczny **wskaźnik zadowolenia z gminy**. W tym pierwszym przypadku pokazuje on, jak osoby niepełnosprawne postrzegają gminę, w drugim zaś, jak gmina postrzega samą siebie. Wskaźnik ten jest średnią arytmetyczną odsetka odpowiedzi pozytywnych w dwóch badanych aspektach:

- Oceny działań władz samorządowych na rzecz osób niepełnosprawnych (gmina robi bardzo dużo + gmina robi dość dużo)
- Oceny z perspektywy czasu działań samorządowych na rzecz osób niepełnosprawnych (gmina robi dużo więcej + robi trochę więcej)

Jak pokazuje poniższy wykres, w województwie zachodniopomorskim, zadowolenie gminy z jej działalności na rzecz niepełnosprawnych jest największe w gminach miejskich, a w drugiej kolejności w gminach wiejskich. Pozostaje to w zgodzie z ocenami osób niepełnosprawnych, które również najlepiej oceniają gminy miejskie. Warto przy tym zaznaczyć, iż rozbieżność w ocenach niepełnosprawnych mieszkańców gmin miejskich i samorządów tych gmin jest dość relatywnie nieduża.

WSKAŹNIK ZADOWOLENIA Z GMINY

■ Przedstawiciele samorządów gminnych (N=102) – zachodniopomorskie
■ Osoby niepełnosprawne (N=314) – zachodniopomorskie

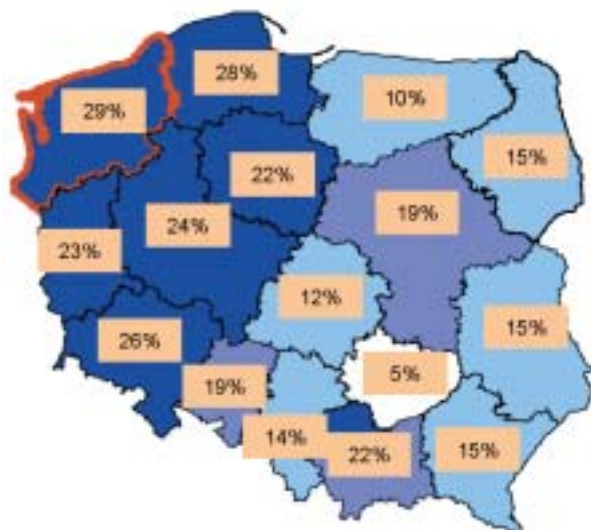
Samorządy gminne jako źródło pomocy osobom niepełnosprawnym

Zadowolenie osób niepełnosprawnych z działalności gmin rozkłada się w sposób systematyczny (poniekąd zgodny z ekonomicznymi podziałami kraju) – dzieli Polskę na dwie części. Relatywnie bardziej zadowolony zachód kraju i bardziej pokrzywdzony wschód. Większość samorządów gminnych, mówiąc o swojej aktywności dobrze wpasowuje się w tę konwencję, choć należy zwrócić uwagę na pewne wyjątki. Niewspółmiernie dobre oceny, w stosunku do opinii samych osób niepełnosprawnych wystawiają sobie gminy z województwa warmińsko-mazurskiego, podkarpackiego oraz śląskiego.

Województwo zachodniopomorskie pod względem obydwu wskaźników należy do grupy województw wypadających najlepiej.

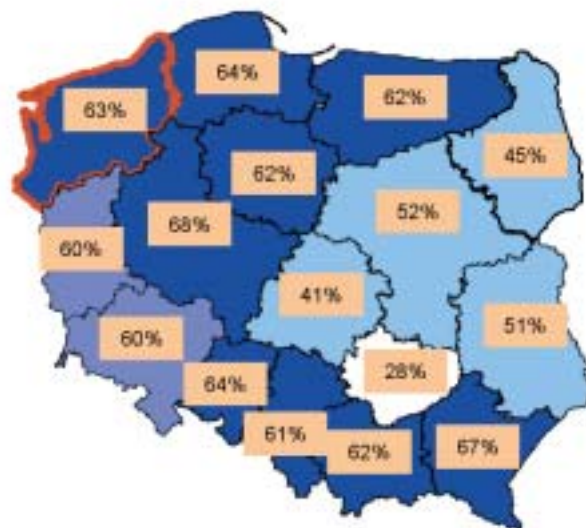
Wskaźnik zadowolenia z gminy

Osoby niepełnosprawne
ŚREDNI WSKAŹNIK: 18%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Samorządy gminne
ŚREDNI WSKAŹNIK: 57%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

6. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

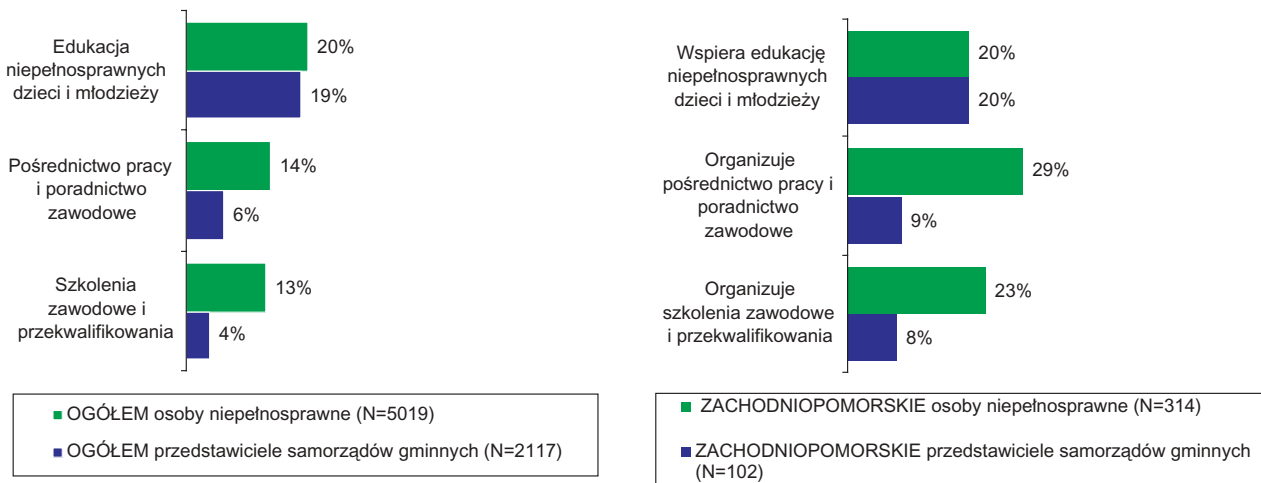
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W województwie zachodniopomorskim, podobnie jak w innych regionach kraju, samorządy gminne rzadko angażują się w działania na rzecz aktywizacji i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Co ciekawe, osoby niepełnosprawne są przekonane o dużo większej aktywności gmin w tym zakresie, niż rzeczywistość ma to miejsce.

Jedynie 20% gmin (w porównaniu z 19% w skali kraju) wspiera (finansuje lub dofinansuje) edukację niepełnosprawnych dzieci i młodzieży. Kwestią otwartą jest jednak, na ile gminy wskazywały tu wyłącznie działania skierowane do osób niepełnosprawnych, a na ile ogólne zadania w zakresie edukacji (np. remont szkoły).

Działania związane z pośrednictwem pracy, poradami zawodowymi oraz szkoleniami i kursami przekwalifikującymi podejmowało 8-9% gmin z województwa zachodniopomorskiego. Warto zaznaczyć, iż w tym ostatnim przypadku aktywność zachodniopomorskich gmin jest dwukrotnie większa niż w skali całego kraju.

Czy gmina podejmuje/ finansuje lub dofinansowuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych?
(WSKAZANIA WSPOMAGANE)

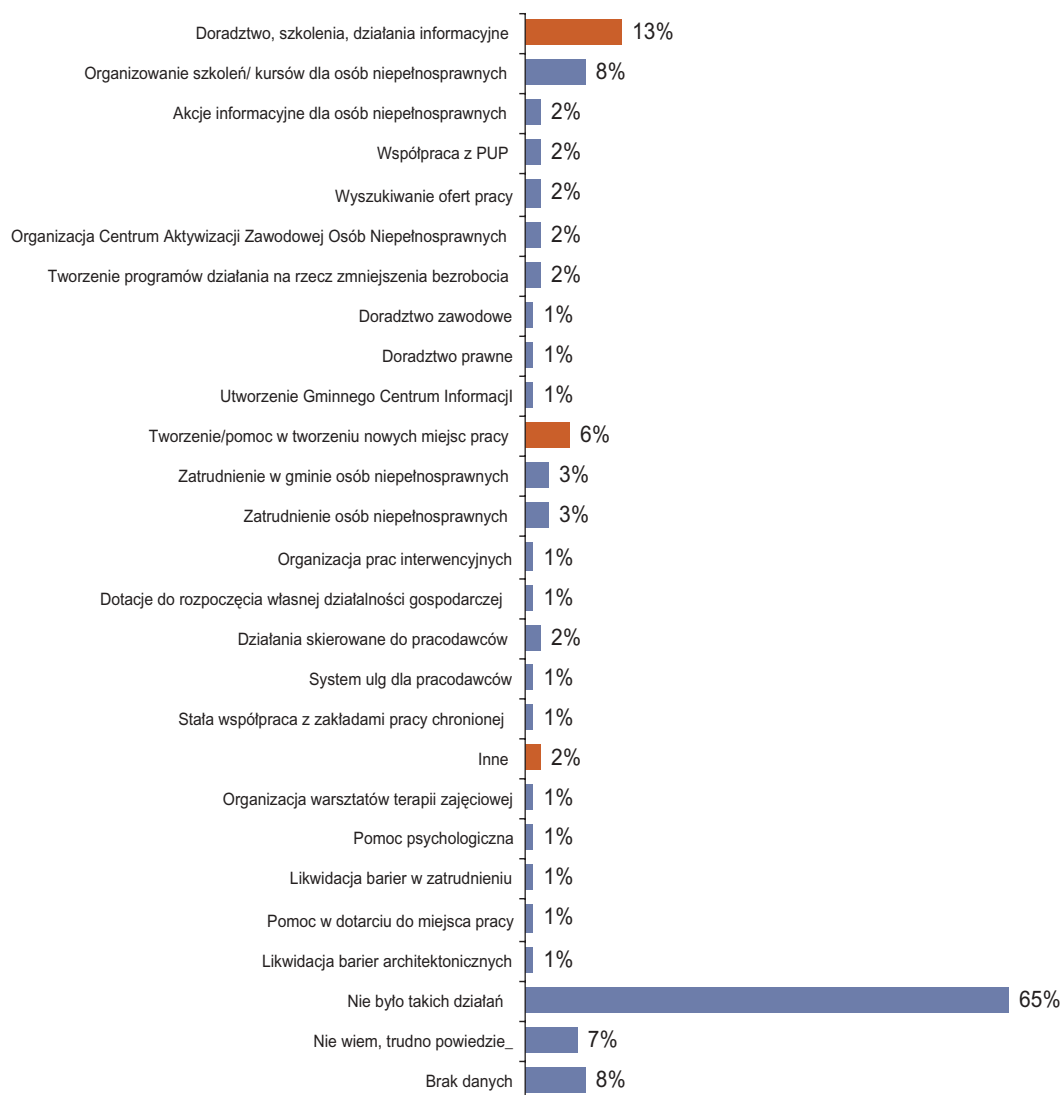

W konsekwencji małej aktywności gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej większość mieszkańców województwa zachodniopomorskiego (76%) miała problem ze wskazaniem działań na rzecz zmniejszenia bezrobocia w tej grupie. Zaznaczyć jednak należy, iż wynik ten nie jest najgorszy w skali całego kraju - gdzie ogółem aż 92% niepełnosprawnych nie potrafi wskazać żadnych tego typu działań. Opinię tą podziałają same samorządy gminne. 65% gmin potwierdza, iż nie podejmowało tego typu działań. 7% gmin nie umiało wskazać przykładów takich działań, zaś w przypadku 8% nie mamy w tym zakresie żadnych danych – gminy te najprawdopodobniej w znakomitej większości po prostu nie podjęły działań.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W rezultacie niskiej aktywności, jedynie co piąta gmina w zachodniopomorskim może pochwalić się jakimikolwiek działaniami lub inicjatywami na rzecz zmniejszenia bezrobocia niepełnosprawnych. Najwięcej, bo 13% gmin, podejmuje działania obejmujące doradztwo, szkolenia lub działania informacyjne w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Działania te są jednak bardzo zróżnicowane. 6% gmin podejmuje działania w kierunku tworzenia lub pomocy w tworzeniu nowych miejsc pracy – poprzez pomoc w zatrudnieniu osoby niepełnosprawnej lub zatrudnienie osób niepełnosprawnych w gminie, a także organizację prac interwencyjnych.

Przykłady działań lub inicjatyw zrealizowanych w 2005 lub 2006 roku na rzecz zmniejszenia bezrobocia niepełnosprawnych? – wskazania spontaniczne

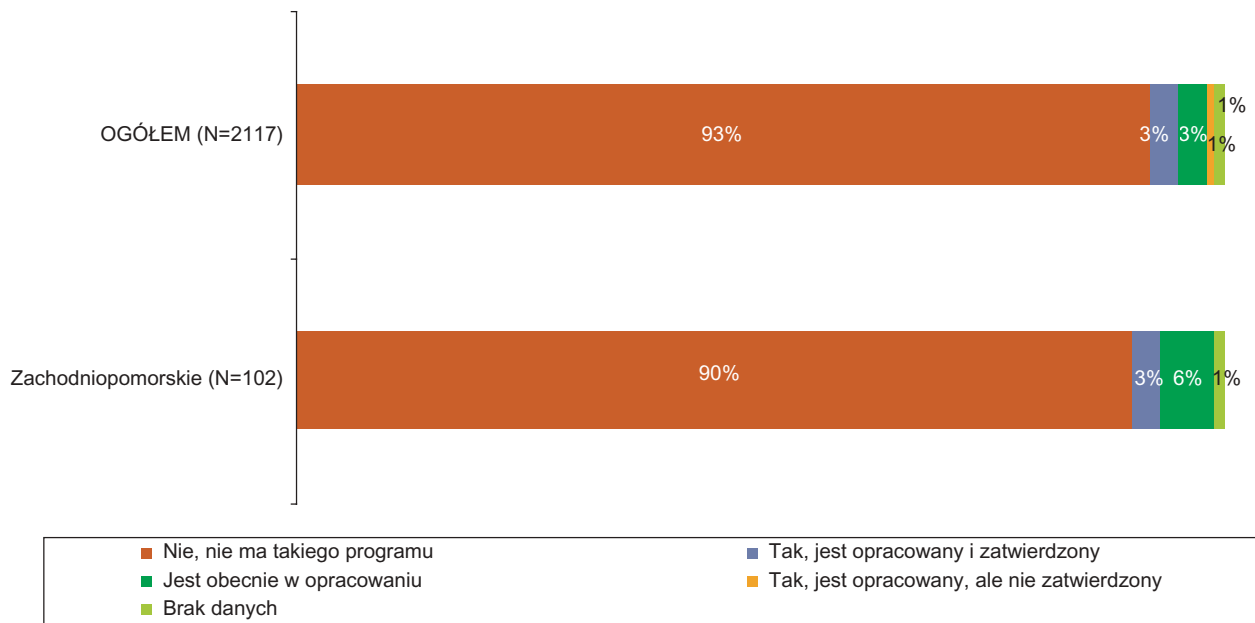

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=102

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W porównaniu z aktywnością w zakresie rehabilitacji zawodowej jeszcze mniejsze jest zaangażowanie gmin z województwa zachodniopomorskiego w tworzenie instytucjonalnych ram w postaci programów lub strategii zmniejszenia bezrobocia wśród niepełnosprawnych. Jedynie 9% gmin z tego województwa (jednak nieco więcej niż w skali kraju) może się pochwalić posiadaniem tego typu programów (opracowanych lub w trakcie opracowywania).

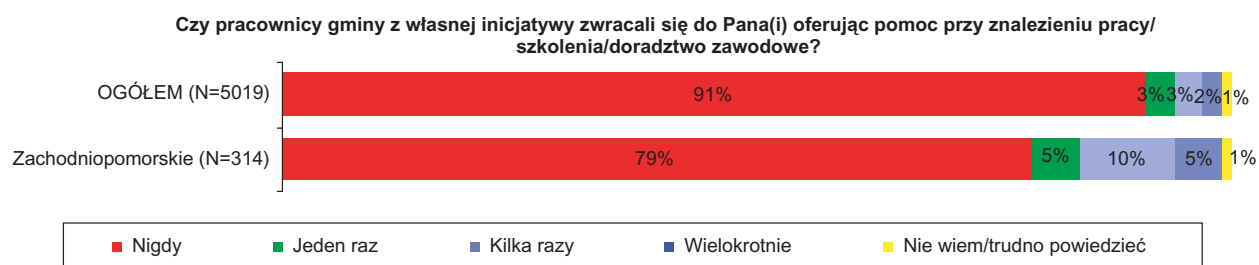
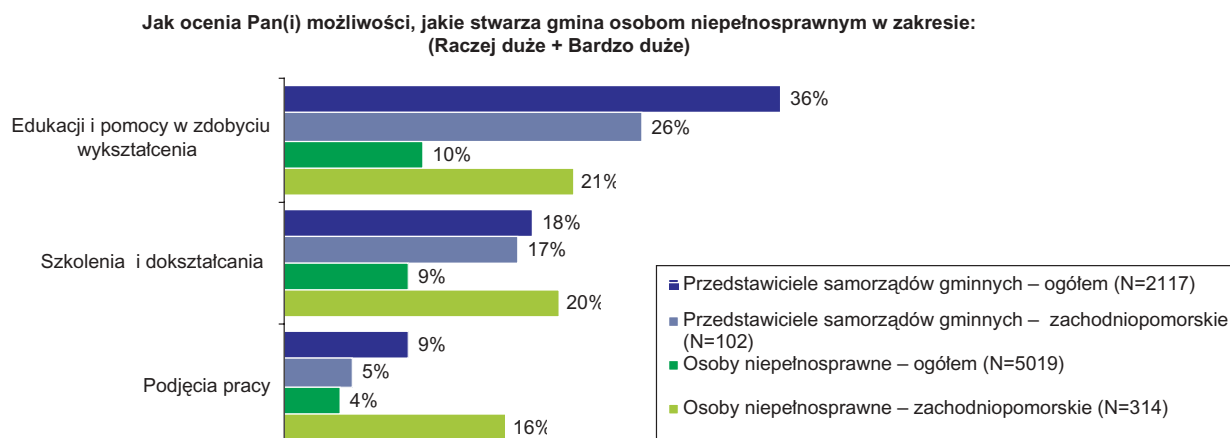
Czy gmina opracowała program walki z bezrobociem wśród osób niepełnosprawnych?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

W związku z relatywnie małą (lub nawet znikomą), w stosunku do oczekiwań, aktywnością zachodniopomorskich samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej **zdecydowana większość niepełnosprawnych i znaczny odsetek przedstawicieli samorządów gminnych negatywnie ocenia działalność gmin na rzecz możliwości podjęcia pracy i podnoszenia kwalifikacji**. Oceny tej nie zmienia również fakt, iż tylko nieliczni niepełnosprawni mieli możliwość przekonać się o trosce samorządów w tym zakresie. 79% badanych twierdzi, iż samorzady gminne nie zwracały się do nich z pomocą w znalezieniu pracy czy oferując możliwość dokończenia. Zaznaczyć jednak należy, iż skala niezadowolenia niepełnosprawnych mieszkańców województwa zachodniopomorskiego z działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej, w porównaniu do innych regionów kraju, jest niewspółmiernie mniejsza. Jednocześnie w województwie tym mniej powszechne są skargi na brak zainteresowania ze strony samorządów gminnych indywidualnymi problemami na rynku pracy.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

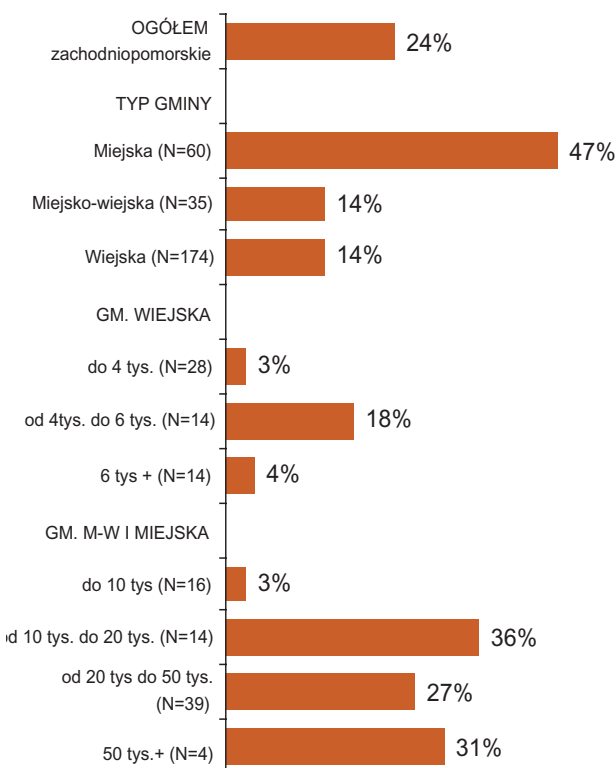
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Aktywność zachodniopomorskich gmin w zakresie rehabilitacji zawodowej, podobnie jak w skali całego kraju, wydaje się być związana z typem i wielkością gminy. Podobnie obserwujemy duże zróżnicowanie opinii niepełnosprawnych o działaniach gmin dotyczących aktywizacji zawodowej w zależności od ich miejsca zamieszkania.

W województwie zachodniopomorskim działania w zakresie rehabilitacji zawodowej istotnie częściej podejmują samorzady z największych gmin miejskich i wiejskich (choć w przypadku tych ostatnich nie jest to zauważane przez same osoby niepełnosprawne).

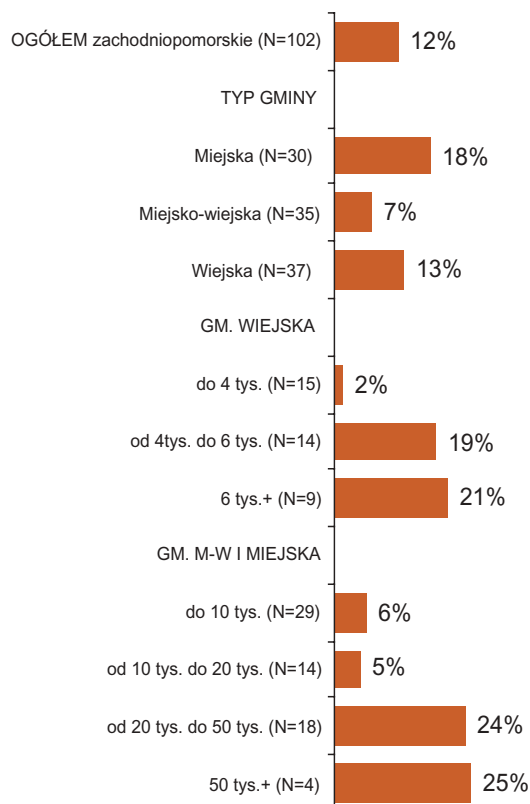
Nie mniej przy ogólnie małej aktywności w zakresie rehabilitacji zawodowej możemy stwierdzić, iż żaden typ gminy nie radzi sobie dużo lepiej, zaś większość samorządów z województwa zachodniopomorskiego od problemów tego typu po prostu ucieka.

PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo zachodniopomorskie N=314

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCYCH, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

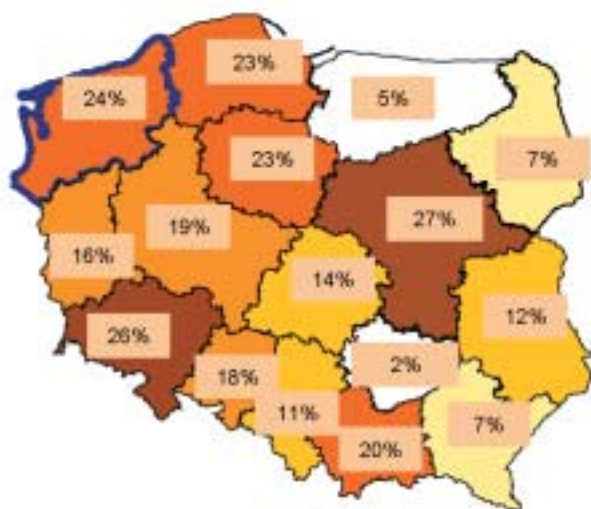
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo zachodniopomorskie N=102

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych

Na tle powszechnie obserwowanej bezradności samorządów gminnych na polu rehabilitacji zawodowej, województwo zachodniopomorskie bez wątpienia należy do regionów najlepiej sobie radzących. Wraz z województwami kujawsko-pomorskim, pomorskim, wielkopolskim, dolnośląskim, opolskim, śląskim, małopolskim stanowi grupę „silnego zaangażowania” w północnej i południowej części Polski.

Należy jednak podkreślić, iż aktywność gmin pod względem rehabilitacji zawodowej nawet w najlepszych pod tym względem województwach nie jest satysfakcjonująca. Zatem choć zachodniopomorskie wypada dość dobrze na tle innych województw, nie powinno to powodem do dumy, a jedynie zachętą do dalszych działań w tym zakresie.

PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

ŚREDNIO 16%

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCYCH, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ

ŚREDNIO 10%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

7. Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Samorządy gminne w województwie zachodniopomorskim przejawiają większą aktywność w zakresie poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rehabilitacji społecznej, niż miało to miejsce w przypadku działań dotyczących rehabilitacji zawodowej. Jednocześnie, na tle całego kraju skala tych działań (co zgodnie potwierdzają osoby niepełnosprawne i samorządy gminne) jest dużo większa.

Najczęściej udzielane wsparcie przez zachodniopomorskie samorządy gminne, tak jak i w innych regionach kraju, ma charakter pomocy podstawowej. Zaliczyć do niej możemy pomoc w formie finansowej, materialnej oraz pomoc opiekuńczą i bytową (które oferuje odpowiednio 66%, 55%, 42% gmin). Tego typu pomoc bez wątpienia nie jest specyficznie adresowana do osób niepełnosprawnych. Pod względem obsługi petytenta i źródła finansowania pomoc ta powinna być traktowana jako społeczna lub socjalna (która wchodzi w zakres zadań gminy). Te najprostsze działania nie wymagają od gmin zaangażowania, dobrej organizacji czy specjalnych kompetencji. I chociaż niewątpliwie osoby niepełnosprawne kwalifikują się do udzielenia im tego typu pomocy, odbywa się to kosztem innych osób – niekoniecznie niepełnosprawnych, które w podobnej sytuacji bytowej lub materialnej również uzyskałyby wsparcie. Warto dodać, iż na te najbardziej powszechne, podstawowe działania, z których jednocześnie korzysta najwięcej osób, przeznaczanych jest najwięcej pieniędzy.

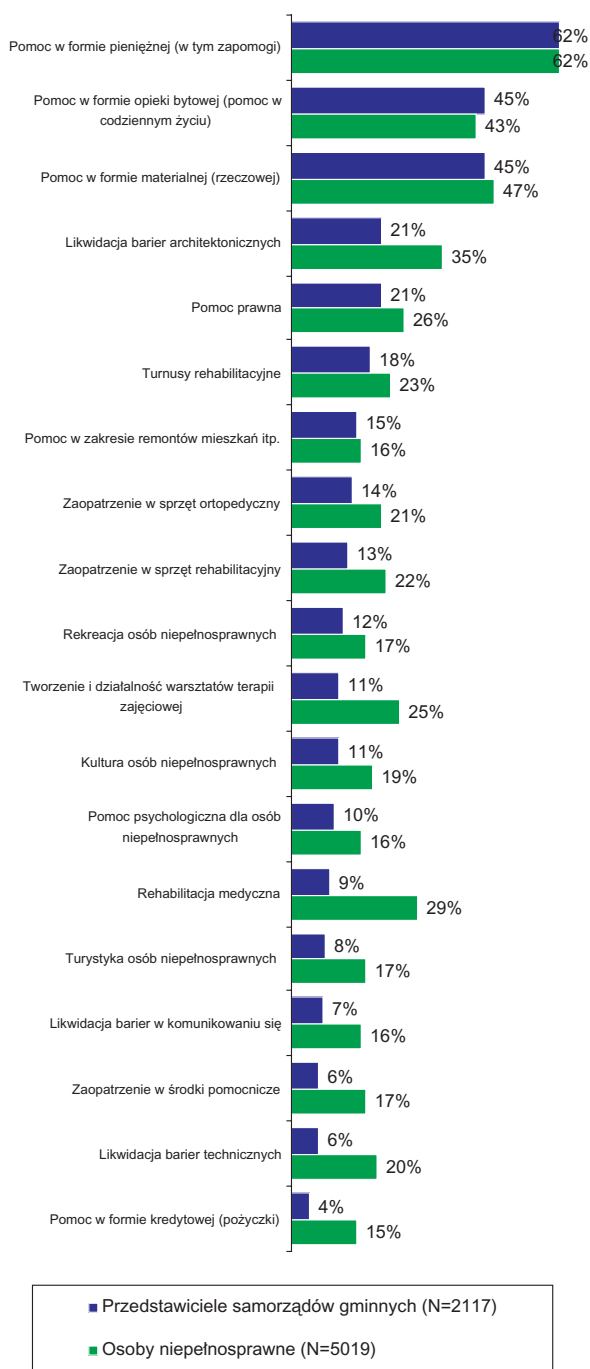
Znacznie mniej powszechne (choć nie aż w takim stopniu jak w innych regionach kraju) są działania skierowane wyłącznie do osób niepełnosprawnych. Co trzecia gmina z zachodniopomorskiego podejmowała działania w zakresie likwidacji barier architektonicznych, 26% organizowało turnusy rehabilitacyjne, co czwarta gmina oferowała zaś niepełnosprawnym pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny. Duże braki w ofercie zachodniopomorskich samorządów gminnych dotyczą natomiast działań w zakresie pomocy psychologicznej, rehabilitacji medycznej oraz turystyki osób niepełnosprawnych. Podkreślić należy, iż na tle innych województw, samorządy gminne z zachodniopomorskiego, relatywnie częściej przeznaczały środki na likwidację barier technicznych oraz barier w komunikowaniu.

W przypadku większości omówionych działań (za wyjątkiem pomocy finansowej i pomocy w formie opieki bytowej) niepełnosprawni z województwa zachodniopomorskiego są zdania, że samorządy gminne robią więcej, niż w rzeczywistości (wedle deklaracji gmin) robią. Tak silne przekonania o podejmowaniu przez samorządy zadań związanych z pomocą osobom niepełnosprawnym są najprawdopodobniej wyrazem dużych oczekiwań tych osób wobec gmin.

Można podejrzewać, że gdyby samorządy gminne otrzymały dodatkowe środki finansowe i wsparcie w realizacji zadań w zakresie rehabilitacji społecznej, poprawiłaby się nie tylko pomoc osobom niepełnosprawnym, ale także pozostałym mieszkańcom gminy w trudnej sytuacji materialnej lub bytowej. Część środków, które obecnie gminy przeznaczają na pomoc niepełnosprawnym – nie tylko na zapomogi, ale też na dofinansowanie leczenia czy sprzętu – mogłaby bowiem być przeznaczona dla innych osób. Natomiast gminy mogłyby w większym zakresie dotrzeć do osób niepełnosprawnych z pomocą adresowaną specyficznie do tej grupy.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Czy gmina podejmuje/ finansuje lub dofinansowuje następujące działania na rzecz osób niepełnosprawnych?
(WSKAZANIA WSPOMAGANE)

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

O dość dużym zaangażowaniu samorządów gminnych z województwa zachodniopomorskiego w działalność na rzecz poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w gminie świadczą także spontanicznie wymieniane przez samorzady przykłady inicjatyw zrealizowanych na rzecz tej grupy w 2005 i 2006 roku. Jedynie 13% gmin (w porównaniu do 20% w skali całego kraju) twierdzi, iż w ogóle nie podejmowało tego typu działań.

Choć część wymienianych przez zachodniopomorskie gminy **inicjatyw podejmowanych przez gminy na rzecz osób niepełnosprawnych wpisuje się we wspomnianą wcześniej pomoc najprostszą, a więc finansową, rzeczową i opiekuńczą**, to dość znaczny (na tle całego kraju) odsetek gmin może pochwalić się działaniami skierowanymi specyficznie do osób niepełnosprawnych. 25% gmin wymienia działania związane z likwidacją barier architektonicznych, 18% gmin organizowało różne imprezy i spotkania dla osób niepełnosprawnych, 17% tworzyło ułatwienia w transporcie, a 18% podejmowało aktywność w zakresie rehabilitacji niepełnosprawnych.

Opisana powyżej aktywność samorządów nie pozostaje całkowicie niezauważona, jak ma to miejsce w innych województwach, przez niepełnosprawnych. Prawie co drugi niepełnosprawny (w skali kraju jedynie 35%) dostrzega różne inicjatywy podejmowane przez gminę na rzecz poprawy swojej jakości życia. Wskazywano przede wszystkim na działania w zakresie likwidacji barier architektonicznych, organizację imprez, prowadzenie działań w zakresie terapii i rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

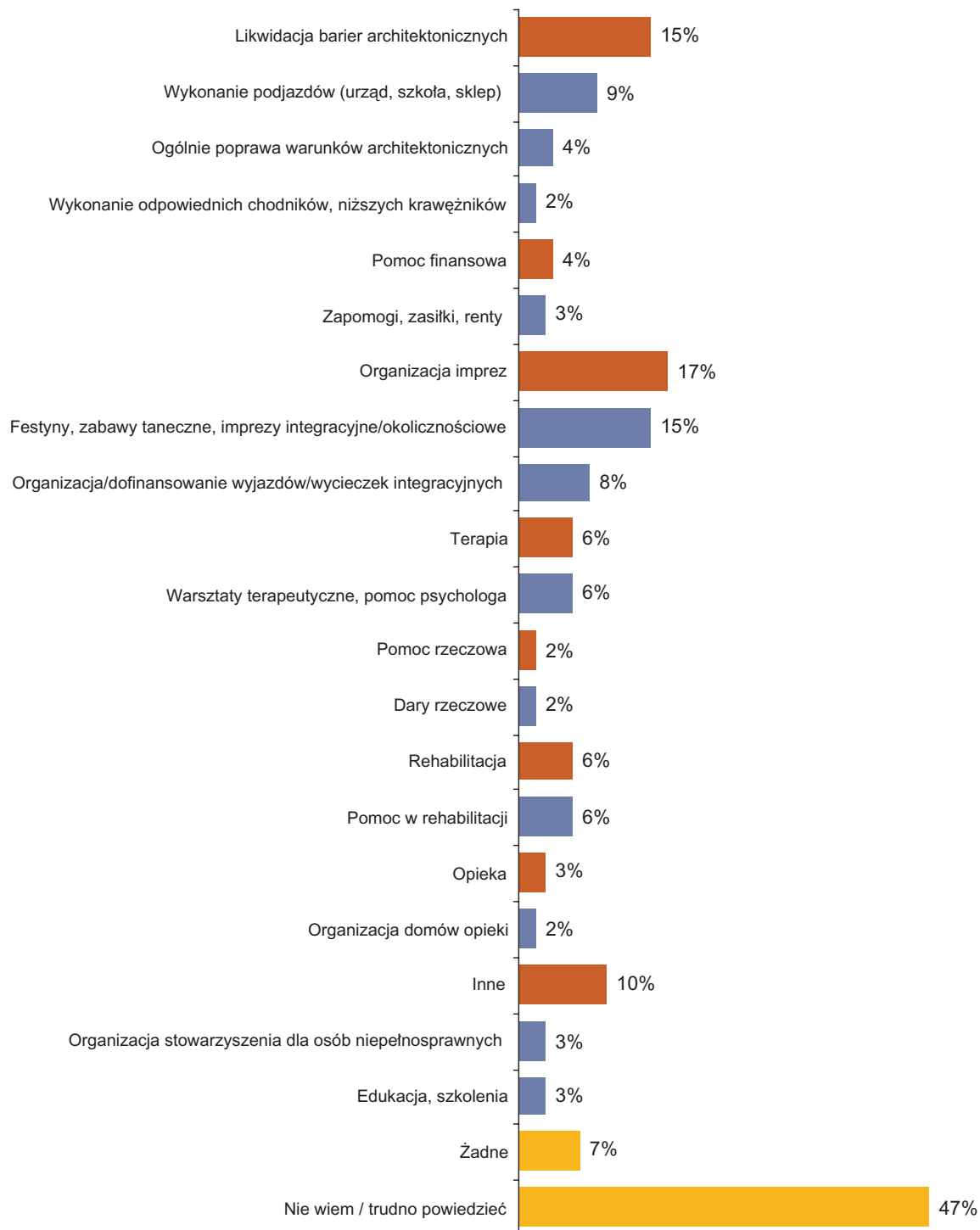
Przykłady działań i inicjatyw zrealizowanych w 2005 lub 2006 roku na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w gminie – wskazania spontaniczne samorządów gminnych

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo zachodniopomorskie N=102

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Proszę podać przykłady działań, czy inicjatyw zrealizowanych w Pana(i) gminie na rzecz pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych – wskazania spontaniczne osób niepełnosprawnych

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

W województwie zachodniopomorskim, podobnie jak w innych regionach kraju, **obserwujemy duże rozbieżności pomiędzy deklaracjami gmin i osób niepełnosprawnych w kwestii kontaktu z urzędnikami gminy.**

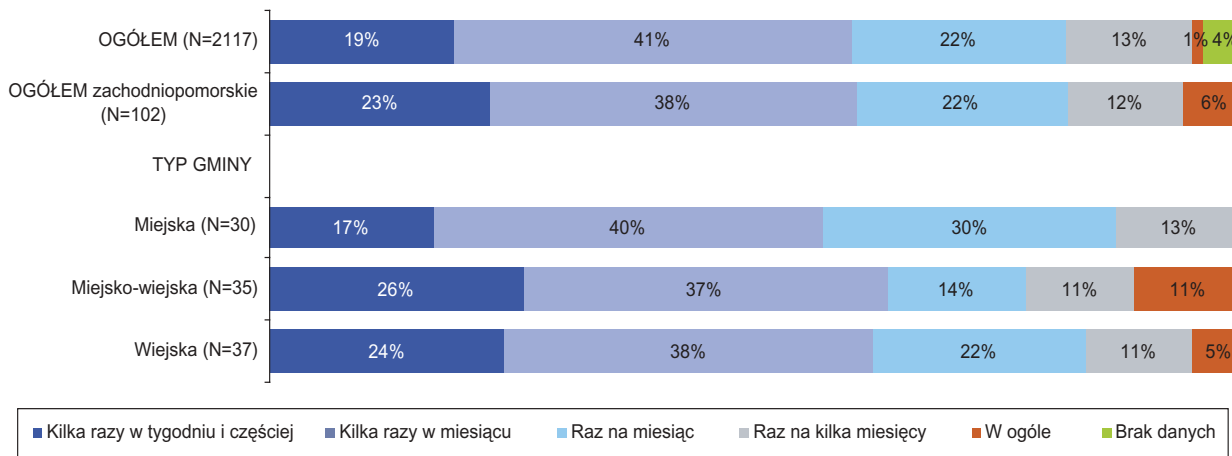
Podkreślić jednak należy, iż w skali całego kraju, zachodniopomorskie bardzo pozytywnie wyróżnia się pod względem ilości kontaktów nawiązywanych przez gminy z osobami niepełnosprawnymi. Na brak kontaktów z przedstawicielami samorządów gminnych skarży się 60% niepełnosprawnych, podczas gdy w całym kraju odsetek ten wynosi 66%. Zachodniopomorskie gminy istotnie częściej, niż gminy z innych regionów kraju zwracają się do niepełnosprawnych pytając się o jakość życia i potrzeby, oferując pomoc bytową i opiekę, czy wreszcie proponując pomoc materialną i finansową.

Co ciekawe, wyniki badań pokazują, iż większą troskę o swoich niepełnosprawnych mieszkańców wykazują gminy wiejskie niż miejskie. Z jednej strony sami niepełnosprawni mieszkańcy terenów wiejskich rzadziej skarżą się na brak kontaktów ze strony gminy, z drugiej zaś miejskie samorządy gminne wskazują na mniejszą częstotliwość wizyt w gospodarstwach domowych osób niepełnosprawnych.

Pod względem zainteresowania losem osób niepełnosprawnych zachodniopomorskie bez wątpienia plasuje się w czołówce województw. **Jednak i w tym regionie jest wiele gmin, które nie podejmując żadnej inicjatywy biernie czekają, aż niepełnosprawni sami się do nich zgłoszą.** Sytuacja, w której główny wysiłek i inicjatywa leży po stronie niepełnosprawnego, dla wielu potrzebujących (zwłaszcza o znacznym stopniu niepełnosprawności, osób unieruchomionych w domu, niezdolnych zatroszczyć się o siebie) oznacza odcięcie od jakichkolwiek możliwości uzyskania wsparcia.

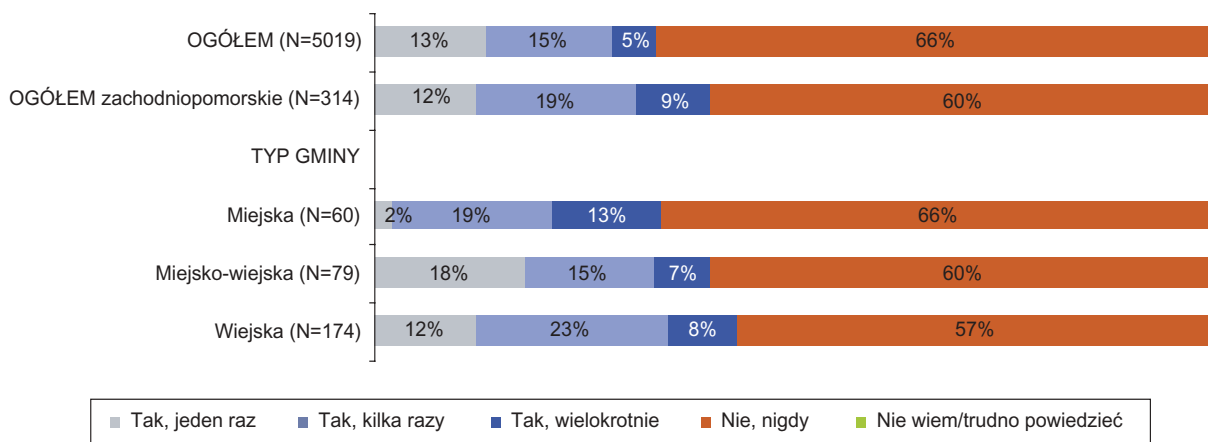
Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Jak często pracownicy socjalni gminy kontaktują się z osobami niepełnosprawnymi?

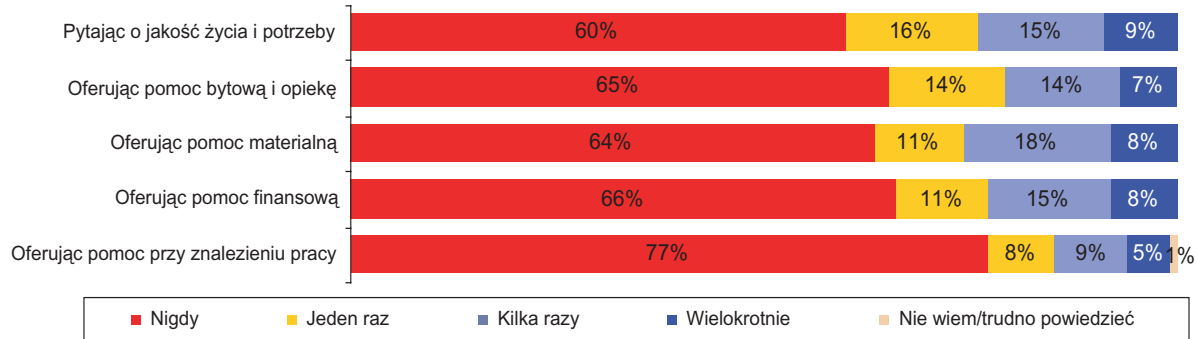
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Czy pracownicy gminy byli u Pana(i) w domu, żeby ocenić Pana(i) sytuację i potrzeby?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Czy pracownicy gminy z własnej inicjatywy zwracali się do Pana(i)?

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo zachodniopomorskie N=314

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Zwróćmy uwagę na dość duże rozbieżności ocen dotyczących rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych formułowanych przez przedstawicieli tej grupy oraz samorządy gminne. Województwo zachodniopomorskie, z pewnymi wyjątkami, zasadniczo nie odbiega pod tym względem od ogółu kraju.

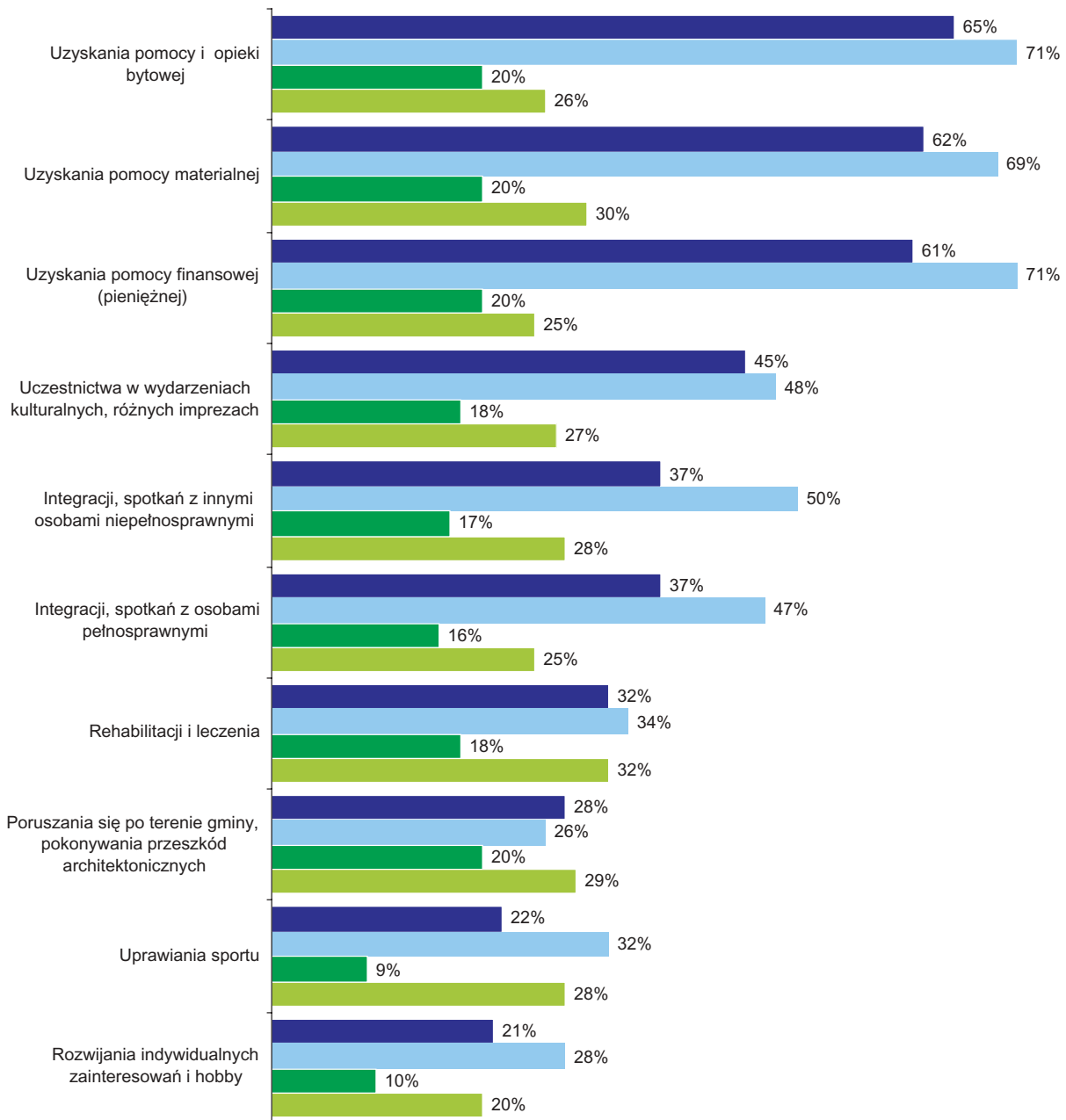
Ogólnie rzecz biorąc osoby niepełnosprawne w województwie zachodniopomorskim relatywnie raczej negatywnie oceniają działalność gmin dotyczącą rehabilitacji społecznej. Bardziej wnikliwa analiza ujawnia jednak w ocenach osób niepełnosprawnych dość nietypowe, w skali całego kraju, wzorce. Z jednej strony we wszystkich obszarach związanych z działalnością samorządów w zakresie rehabilitacji społecznej osoby niepełnosprawne formułują lepsze oceny, w stosunku do innych regionów kraju. Z drugiej zaś, zupełnie inaczej niż w innych województwach, niepełnosprawni wyżej oceniają pomoc specyficznie skierowaną do nich (możliwości w zakresie uprawiania sportu, rehabilitacji i leczenia, integracji i spotkań, rozwijania hobby) niż najbardziej powszechną pomoc o charakterze socjalnym (pomoc finansową i bytową).

W konwencję tą wpisują się również samorządy gminne, które istotnie częściej niż innych regionach kraju, chwalą się swoimi możliwościami na polu rehabilitacji społecznej. Również i one, istotnie częściej zwracają uwagę na swoją działalność w zakresie integracji oraz sportu osób niepełnosprawnych.

O pewnej „nietypowości” województwa zachodniopomorskiego świadczy również fakt, iż w przypadku trzech badanych obszarów oceny osób niepełnosprawnych i przedstawiciele samorządów gminnych wykazują bardzo dużą zgodność – chodzi tu o możliwości stwarzane w zakresie rehabilitacji i leczenia, likwidacji barier architektonicznych oraz uprawiania sportu.

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Jak ocenia Pan(i) możliwości, jakie stwarza gmina osobom niepełnosprawnym w zakresie:
(Raczej duże + Bardzo duże)

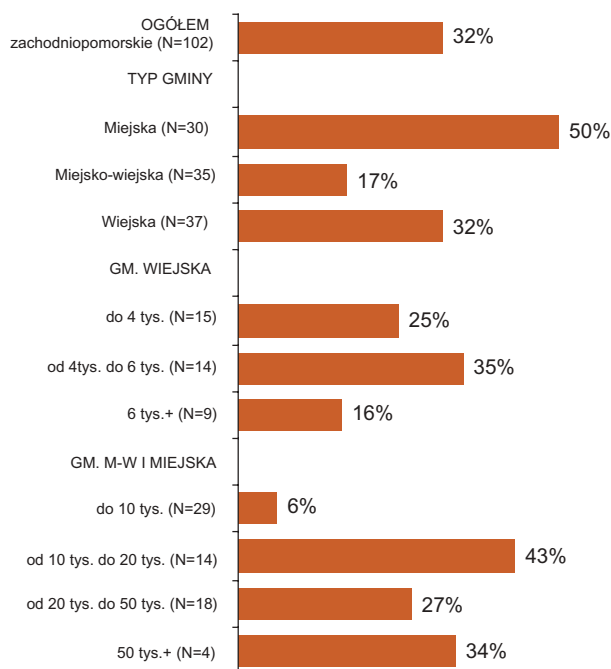
■ Przedstawiciele samorządów gminnych – ogółem (N=2117)
 ■ Przedstawiciele samorządów gminnych – zachodniopomorskie (N=102)
 ■ Osoby niepełnosprawne – ogółem (N=5019)
 ■ Osoby niepełnosprawne – zachodniopomorskie (N=314)

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Zakres działalności podejmowanej przez gminy na rzecz rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w zachodniopomorskim w dużym stopniu wiąże się z typem i wielkością gminy.

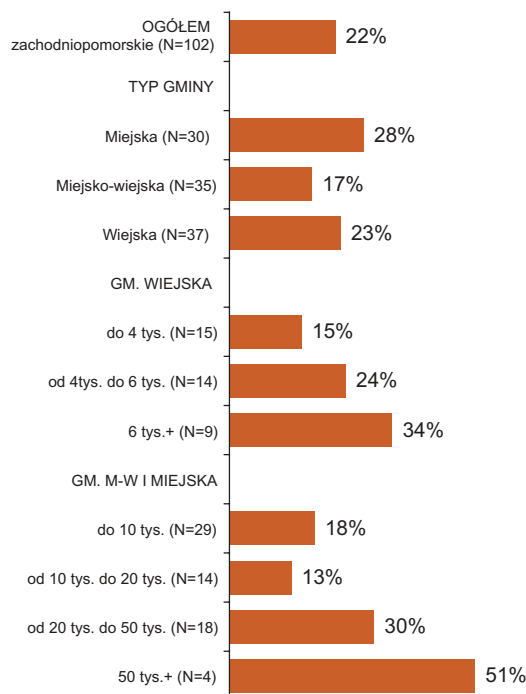
Największą aktywność na tym polu podejmują miejskie samorzady gminne, przede wszystkim największe gminy. W drugiej kolejności plasują się samorzady gmin wiejskich, również tych największych. Najgorzej wypadają zaś gminy miejsko – wiejskie. Opinie samorządowców po części podzielają same osoby niepełnosprawne. Działalność gmin w obszarze rehabilitacji społecznej relatywnie najczęściej zauważają mieszkańcy gmin miejskich, najrzadziej zaś gmin miejsko – wiejskich.

PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, województwo zachodniopomorskie N=314

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCYCH, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

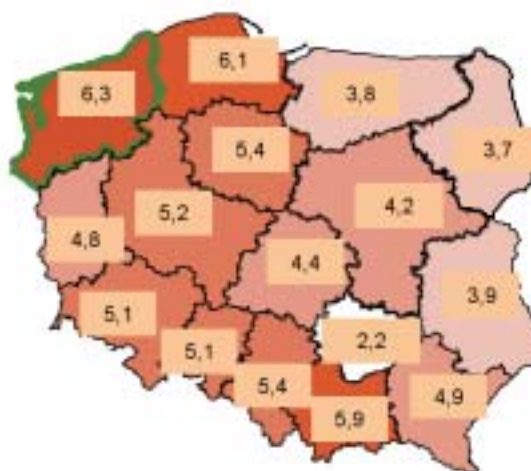
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo zachodniopomorskie N=102

Ocena działań samorządów gminnych w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Województwo zachodniopomorskie, obok województwa pomorskiego i kujawsko-pomorskiego należy do regionów, w których zaangażowanie gmin w działania na rzecz rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych należy do jednych z największych w skali kraju. Potwierdzają to zarówno same osoby niepełnosprawne jak i przedstawiciele samorządów gminnych

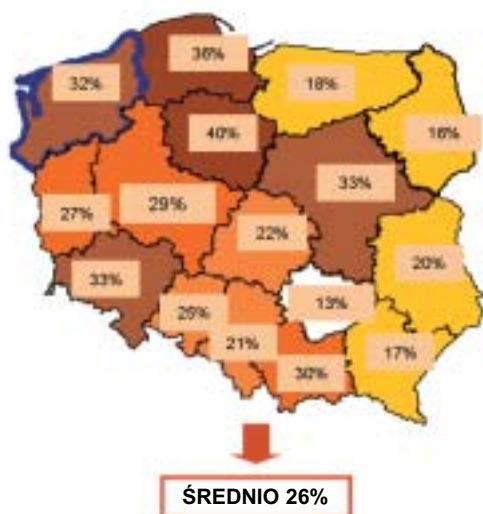
Zauważmy jednak, iż niepełnosprawni z województwa zachodniopomorskiego, podobnie jak respondenci z innych województw, mieli tendencję do przeszacowywania aktywności gmin w zakresie rehabilitacji społecznej. Nie zmienia to jednak faktu, iż wedle deklaracji samorządowców, gminy z tego regionu relatywnie najczęściej podejmowały działania w zakresie rehabilitacji społecznej, a także liczba tych działań była największa.

ŚREDNIA LICZBA PODEJMOWANYCH PRZEZ GMINĘ DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

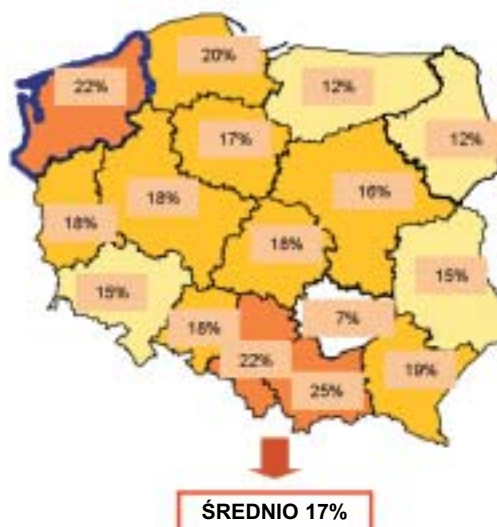
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

PRZECIĘTNY ODSETEK NIEPEŁNOSPRAWNYCH WSKAZUJĄCYCH, IŻ GMINA PODEJMOWAŁA DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

PRZECIĘTNY ODSETEK GMIN WSKAZUJĄCYCH, IŻ PODEJMOWAŁY DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

8. Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Wyniki badań wskazują, iż pomimo wysokich oczekiwań niepełnosprawnych wobec samorządów gminnych, jednostki te nie są obecnie odpowiednio przygotowane do świadczenia pomocy tej grupie osób – nie dysponują odpowiednim potencjałem, zapleczem, przygotowaniem i organizacją do efektywnego wsparcia osób niepełnosprawnych.

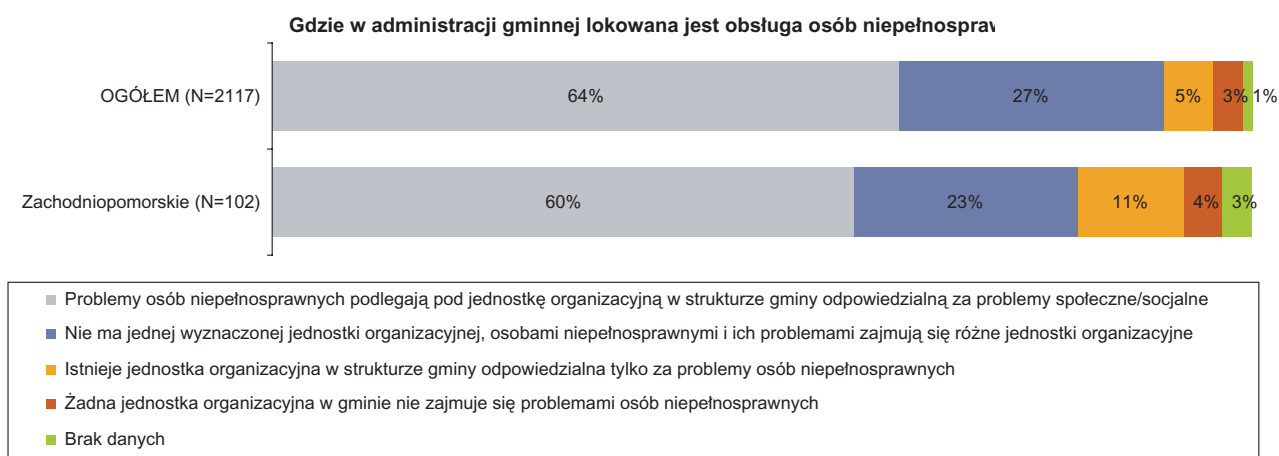
W województwie zachodniopomorskim sytuacja pod tym względem wygląda dużo lepiej niż w skali całego kraju. Bez wątpienia wiele z zachodniopomorskich samorządów może być przykładem dla gmin z innych regionów kraju. Nie zmienia to jednak faktu, iż również w tym województwie, większość gmin nie jest odpowiednio przygotowana do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym.

- W gminach brakuje wyspecjalizowanych jednostek, w których byłaby lokowana obsługa osób niepełnosprawnych.**
- Samorządy gminne dysponują małą liczbą etatów przeznaczonych wyłącznie do obsługi osób niepełnosprawnych.**
- Urzędy gmin w ogromnej większości nie są dostosowane architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych.**
- Brak jest w większości gmin planowania zadań dotyczących osób niepełnosprawnych, w szczególności programów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych oraz programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.**
- Gminy najczęściej nie uwzględniają w budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym jako oddzielnej pozycji. W części gmin środki te w ogóle nie są uwzględniane, ale wygospodarowywane na bieżąco.**
- Samorządy gminne finansują pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym w ponad połowie z własnych środków, przejmując na siebie większość ciężaru tej pomocy kosztem innych swoich działań.**

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

☉ W gminach brakuje wyspecjalizowanych jednostek, w których byłaby lokowana obsługa osób niepełnosprawnych.

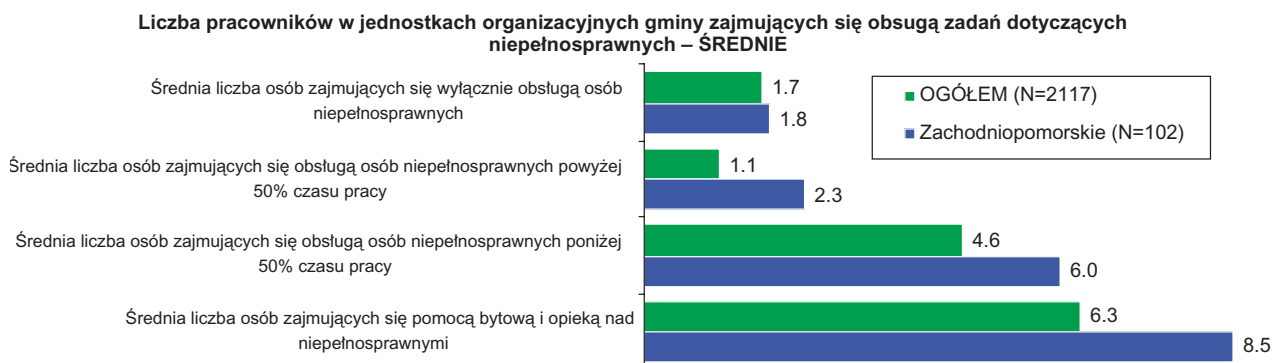
Jedynie (ale dużo w skali kraju) 11% zachodniopomorskich samorządów gminnych ma wyznaczone jednostki odpowiedzialne tylko za pomoc osobom niepełnosprawnym. W większości urzędów gminnych do zadań tych najczęściej wyznaczane są jednak jednostki odpowiedzialne za pomoc socjalną (60%). W co czwartej gminie do pomocy niepełnosprawnym delegowani są pracownicy różnych komórek organizacyjnych.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

☉ Samorzady gminne dysponują małą liczbą etatów przeznaczonych wyłącznie do obsługi osób niepełnosprawnych.

Gminy średnio wyznaczają prawie dwóch (1,8) pełnoetatowych pracowników do obsługi osób niepełnosprawnych. Większość pracowników urzędu gminy zajmuje się jednak problemami niepełnosprawnych „dorywczo”, poświęcając im mniej, niż 50% swojego czasu pracy.

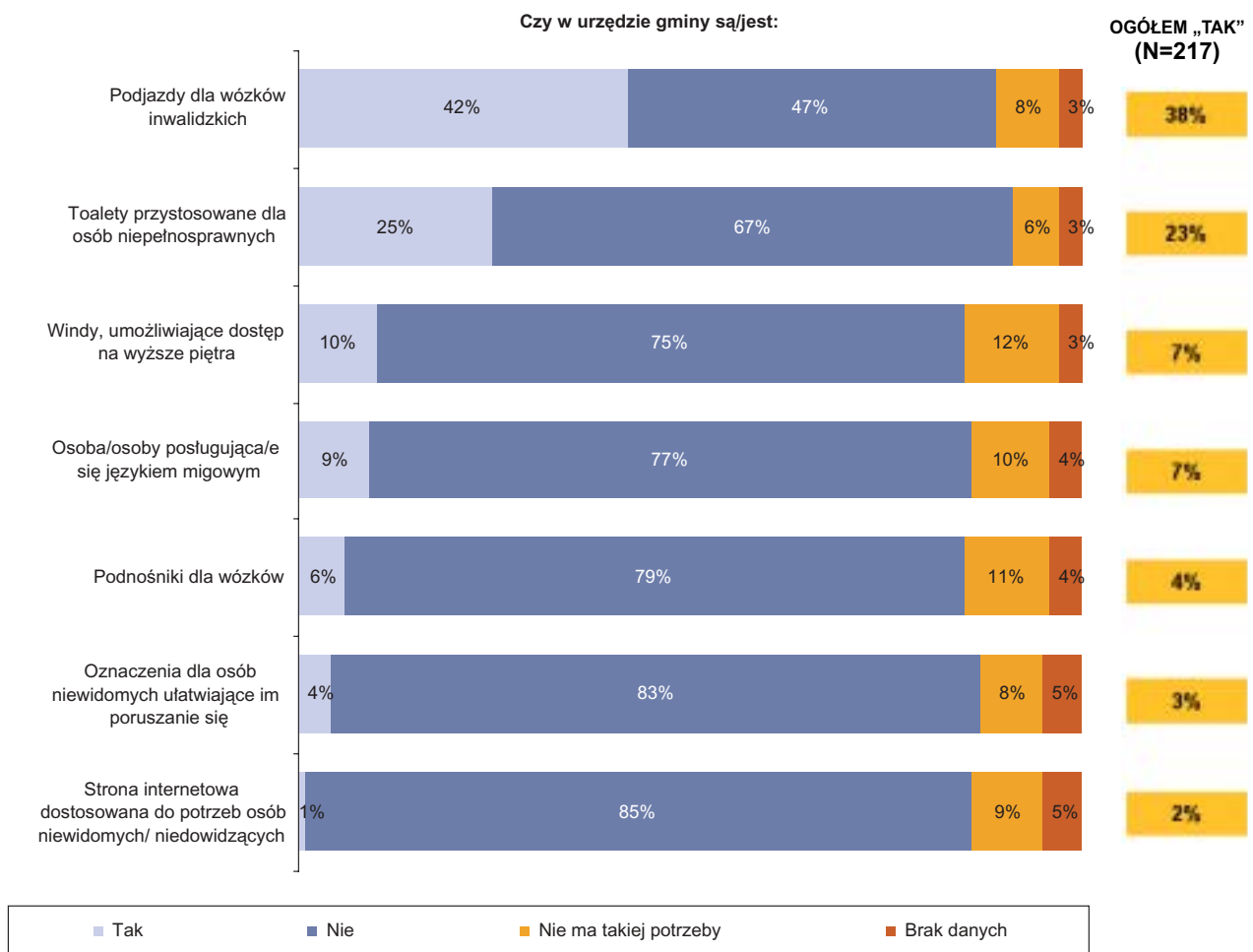

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

☉ Zachodniopomorskie urzędy gmin w ogromnej większości nie są dostosowane architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zdecydowana większość urzędów nie posiada usprawnień, które byłyby pomocne niepełnosprawnym petentom. 42% gmin posiada podjazdy dla wózków inwalidzkich. W co czwartej gminie niepełnosprawni mogą korzystać ze specjalnie przystosowanych toalet. Ale już do rzadkości należą widny, podnośniki dla wózków, czy osoby posługujące się językiem migowym. Natomiast oznaczenia dla niewidomych i dostosowane do ich potrzeb strony internetowe w zasadzie są niemal nieobecne. Warto zaznaczyć, iż w porównaniu do ogółu gmin w Polsce zachodniopomorskie urzędy są nieco lepiej dostosowane architektonicznie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

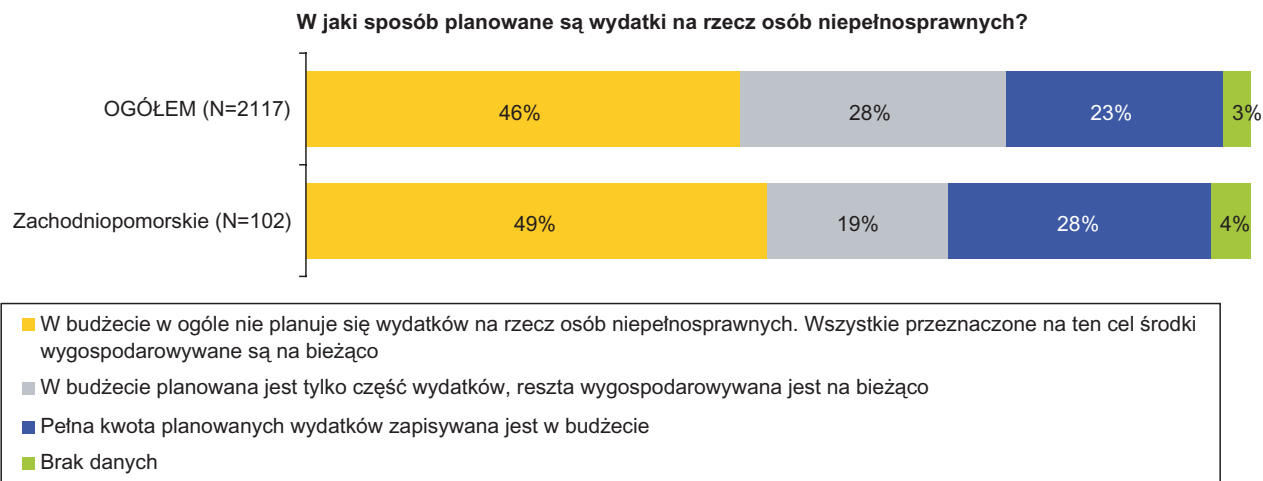
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117, województwo zachodniopomorskie, N=102

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

☉ W zachodniopomorskich gminach, tak jak i w całej Polsce, brak jest w większości gmin szczegółowego planowania wydatków czy zadań dotyczących osób niepełnosprawnych, w szczególności programów przeciwdziałania bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych oraz programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Blisko połowa gmin w ogóle nie planuje wydatków na rzecz osób niepełnosprawnych w swoim budżecie, ale środki te wygospodarowuje na bieżąco. 19% gmin częściowo planuje tego typu wydatki. Tylko 28% budżetuje pełną kwotę planowanych wydatków. W województwie zachodniopomorskim z jednej strony mniej gmin, niż w skali całego kraju, planuje swoje wydatki na rzecz osób niepełnosprawnych, z drugiej natomiast, więcej jest takich jednostek, które w swoich budżetach zapisują pełną kwotę wydatków przeznaczonych na ten cel.

Brak szczegółowego planowania wydatków i działań dotyczących osób niepełnosprawnych zapewne w znacznym stopniu utrudnia realizację jakichkolwiek zadań w tym zakresie, a w przypadku podejmowanych działań nie sprzyja ich efektywności.

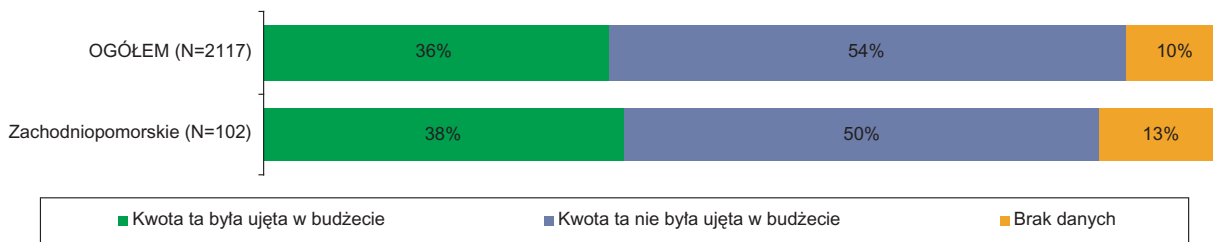

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

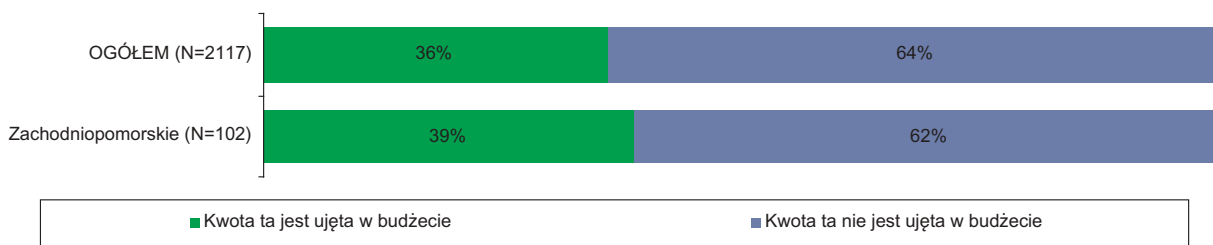
Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

☉ Gminy w zasadzie nie uwzględniają w swoich budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym. Wniosek ten dotyczy również województwa zachodniopomorskiego. Jedynie 38% gmin ujmowało tego typu wydatki w budżecie na rok 2005, praktycznie taki sam odsetek gmin zaplanował je w budżecie na rok 2006. To co natomiast wyróżnia zachodniopomorskie na tle innych regionów kraju, to sposób ujmowania w budżecie wydatków na ten cel. Gminy z tego województwa relatywnie częściej środki przeznaczone na działania pomocowe wobec osób niepełnosprawnych zapisują w budżecie pod oddzielną pozycją, lub włączają je do wydatków na cele socjalne.

Czy zaplanowano w budżecie gminy w 2005 roku kwotę na realizację zadań dotyczących niepełnosprawnych?

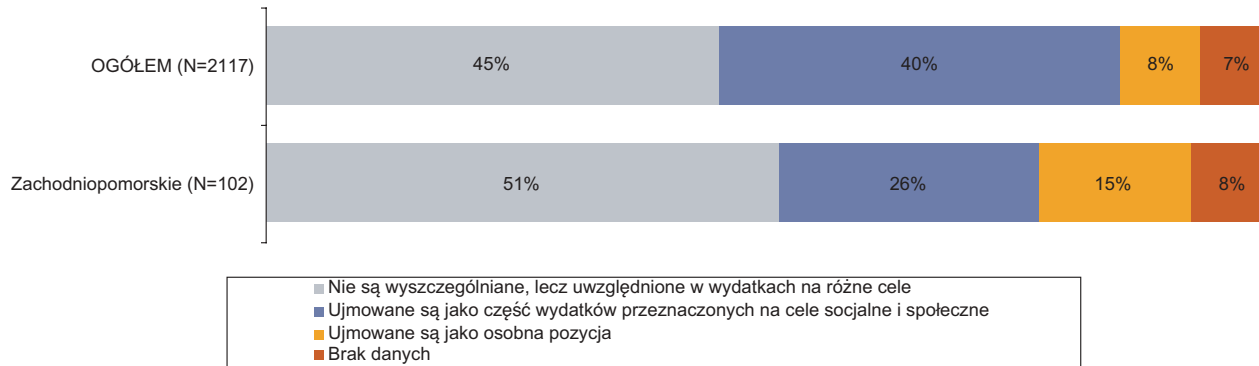

Czy zaplanowano w budżecie gminy w 2006 roku kwotę na realizację zadań dotyczących niepełnosprawnych?

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

W jaki sposób środki na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych zapisywane są w

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

☐ Samorządy gminne finansują pomoc udzielaną osobom niepełnosprawnym w ponad połowie z własnych środków, przejmując na siebie większość ciężaru tej pomocy kosztem innych swoich działań. Województwo zachodniopomorskie nie odbiega pod tym względem w znaczący sposób od innych regionów kraju.

W „przeciętnej” gminie ponad połowa środków finansowych (53,72%) przeznaczonych na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych pochodzi ze środków własnych gminy. Następne pod względem udziału w wydatkach na rzecz niepełnosprawnych źródło finansowania to dotacje celowe budżetu państwa – niemal 17% środków oraz środki pieniężne przekazywane przez powiaty (niemal 14%). Ze strony województwa pochodzi kolejne 10% środków finansowych. Ostatnie 5% środków pochodzi ze zróżnicowanych źródeł – z subwencji budżetu państwa, od sponsorów (np. darowizny), z funduszy unijnych, kredytów, pożyczek i innych źródeł.

Zachodniopomorskie gminy, w porównaniu do wszystkich badanych przez nas samorządów, częściej sięgają po środki powiatowe, nieco rzadziej korzystają natomiast z dotacji budżetowych państwa.

Tabela 1. Z jakich źródeł pochodziły w 2005 roku środki finansowe gminy na realizację zadań dotyczących osób niepełnosprawnych?

PRZECIĘTNA STRUKTURA ŹRÓDEŁ ŚRODKÓW FINANSOWYCH (W %)

	OIGOLEM (N=1704)	obornickie (N=95)	kujawsko-pomorskie (N=60)	lubelskie (N=143)	lubuskie (N=38)	łódzkie (N=126)	małopolskie (N=150)	mazowieckie (N=258)	opolskie (N=47)	podkarpackie (N=121)	podlaskie (N=82)	pomorskie (N=81)	śląskie (N=129)	świętokrzyskie (N=50)	warmińsko-mazurskie (N=88)	wielkopolskie (N=151)	zachodniopomorskie (N=83)
Ze środków własnych gminy	51,82	52,97	52,3	58,55	46,97	48,03	47,55	48,12	56,83	47,43	40,98	44,12	57,45	59,92	57,8	59,81	53,72
Ze środków powiatu	8,08	5,34	5,92	6,03	0,79	8,37	15,32	6,01	2,53	5,15	7,33	7,35	8,3	9,82	12,83	7,17	13,93
Ze środków województwa	11,12	6,47	12,52	13,91	11,58	16,83	8,17	10,05	14,36	15,13	9,87	12,17	8,18	9,72	9,08	10,81	10,19
Z dotacji celowych budżetu państwa	19,78	23,93	21,2	15,36	25,45	21,9	21,43	22,67	17	25,23	26,65	25,35	14,44	9,46	14,1	13,59	16,92
Z subwencji z budżetu państwa	5,56	8,28	2,27	2,5	11,16	1,38	4,38	9,63	0,68	6,28	11,62	6,96	5,34	5,6	3,92	3,58	3,57
Ze środków sponsorów (np. darowizny)	1,13	0,92	1,2	0,35	0,16	1,83	0,58	0,73	2,88	0,33	0,12	1,2	1,2	2,74	0,43	3,34	1,17
Z funduszy Unii Europejskiej	0,51	1,24	0,33	0,21	0	0,24	1,09	0,51	1,74	0,04	1,48	0,49	0,33	0,4	0	0,33	0,3
Z kredytów, pożyczek	0,21	0,32	0	0	0	0,75	0,03	0,14	0,47	0	0	0	0,43	0,2	0,8	0,2	0,12
Z innych źródeł	1,27	0,06	3,55	2,05	1,92	0	1,43	0,26	1,55	0,88	1,95	2,31	4,29	0,1	0,94	0,75	0,18
Brak danych	20%	33%	43%	18%	30%	16%	9%	13%	23%	10%	18%	16%	18%	23%	12%	25%	18%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

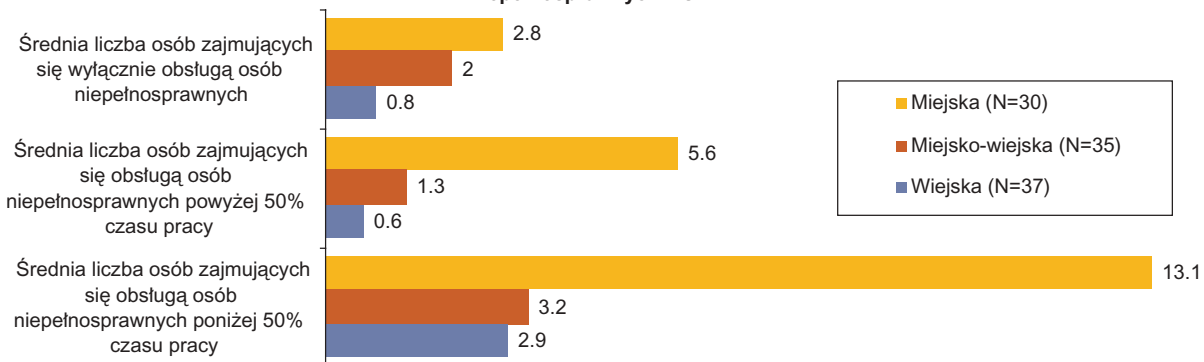
Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Wyniki badań pokazują, iż przygotowanie i możliwości świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym są silnie związane z typem i wielkością gminy.

☐ Obsługa osób niepełnosprawnych i liczba etatów

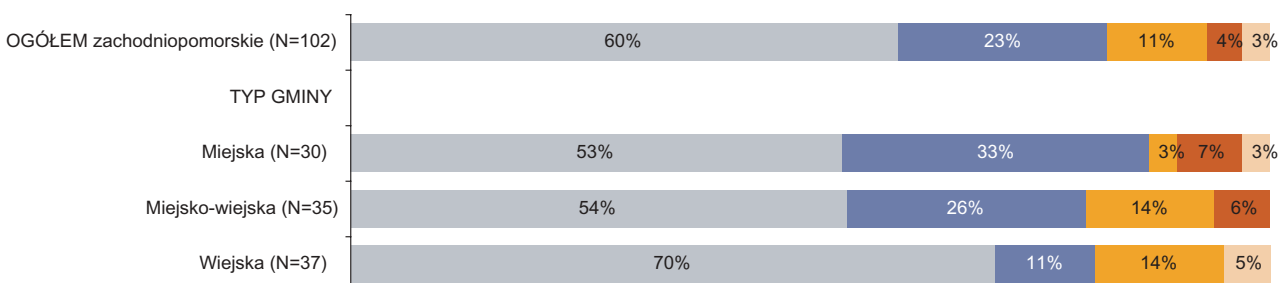
Samorządy gminne z województwa zachodniopomorskiego tylko sporadycznie do obsługi osób niepełnosprawnych wyznaczają specjalne jednostki. Co ciekawe jednak, inaczej niż większości innych województw, praktyka taka jest bardziej typowa w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich. Pomimo tego, iż dysponują one mniej licznym personelem częściej powołują jednostki koncentrujące się tylko na problemach niepełnosprawnych. Gminy miejskie, zadania dotyczące osób niepełnosprawnych powierzają natomiast jednostkom odpowiedzialnym za sprawy socjalne lub też delegują do nich pracowników z różnych komórek organizacyjnych.

Liczba pracowników w jednostkach organizacyjnych gminy zajmujących się obsługą zadań dotyczących niepełnosprawnych – ŚREDNIE

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo zachodniopomorskie, N=102

Gdzie w administracji gminnej lokowana jest obsługa osób niepełnosprawnych?

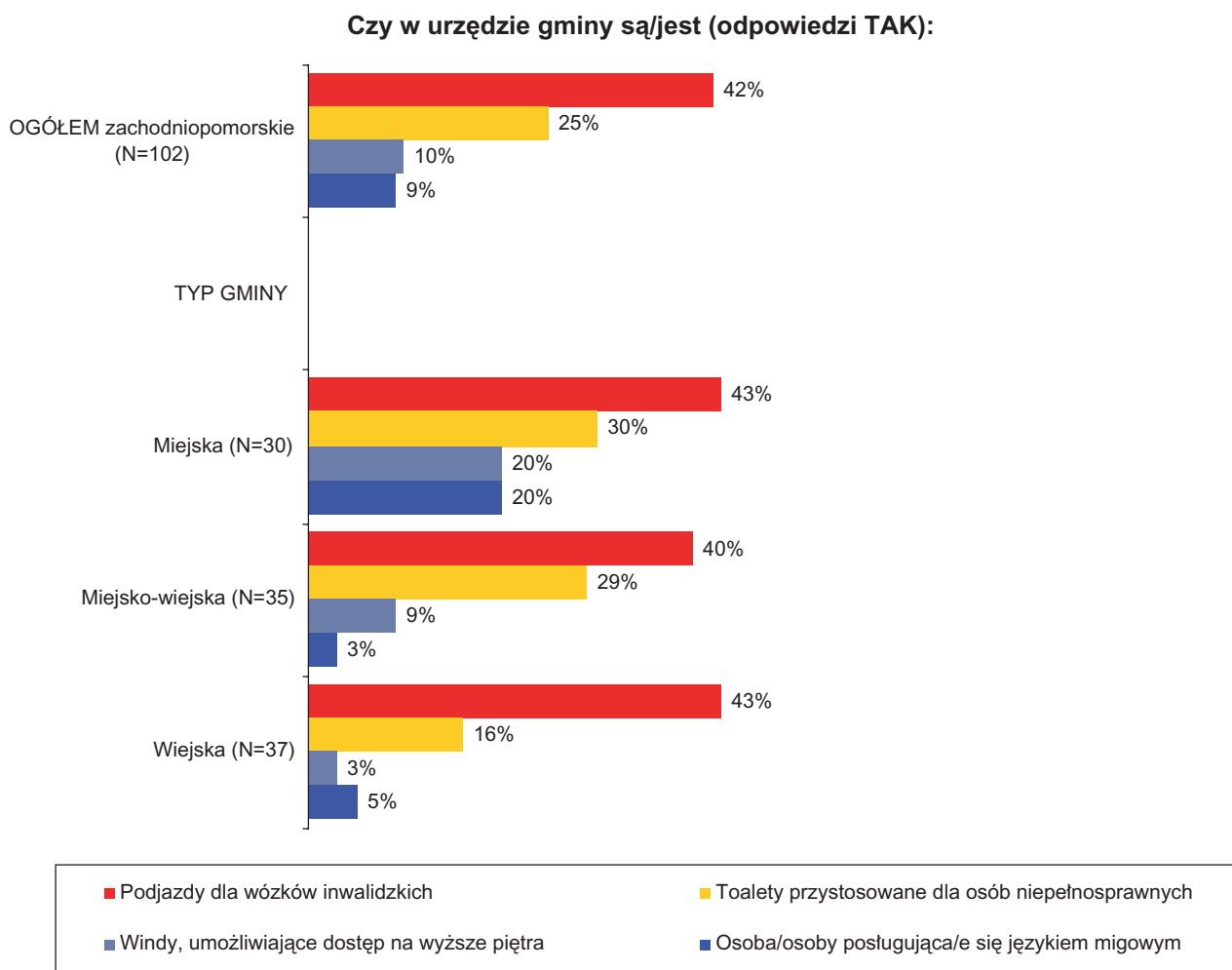
- Problemy osób niepełnosprawnych podlegają pod jednostką organizacyjną w strukturze gminy odpowiedzialną za problemy społeczne/socjalne
- Nie ma jednej wyznaczonej jednostki organizacyjnej, osobami niepełnosprawnymi i ich problemami zajmują się różne jednostki organizacyjne
- Istnieje jednostka organizacyjna w strukturze gminy odpowiedzialna tylko za problemy osób niepełnosprawnych
- Żadna jednostka organizacyjna w gminie nie zajmuje się problemami osób niepełnosprawnych
- Brak danych

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo zachodniopomorskie, N=102

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

□ *Dostosowanie architektoniczne*

Inaczej niż, w większości regionów kraju, w województwie zachodniopomorskim nie obserwujemy aż tak dużych dysproporcji między gminami wiejskimi i miejskimi w zakresie architektonicznego dostosowania urzędów gminnych do potrzeb niepełnosprawnych. Urzędy gmin miejskich wprawdzie częściej posiadają dostosowane toalety, windy oraz zatrudniają tłumaczy migowych, jednak już w przypadku najbardziej powszechnych podjazdów do wózków inwalidzkich nie obserwujemy takich różnic.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo zachodniopomorskie, N=102

Przygotowanie samorządów gminnych do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym

Planowanie zadań dotyczących osób niepełnosprawnych i programy dotyczące osób niepełnosprawnych

Gminy wiejskie i miejsko - wiejskie dużo częściej, niż gminy miejskie w ogóle nie planują wydatków na rzecz osób niepełnosprawnych w swoich budżetach, a środki finansowe na ten cel wygospodarowuje na bieżąco.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo zachodniopomorskie, N=102

Uwzględnianie w budżetach środków na pomoc niepełnosprawnym

Gminy miejskie i wiejskie najczęściej nie wyszczególniają w swoich budżetach środków przeznaczonych na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, lecz księgują je pod różnymi pozycjami. Gminy miejsko – wiejskie albo zapisują je wydatkach na cele socjalne lub też księgują pod różnymi pozycjami. Osobną pozycję w budżecie dla tego typu wydatków najczęściej tworzą gminy miejskie.

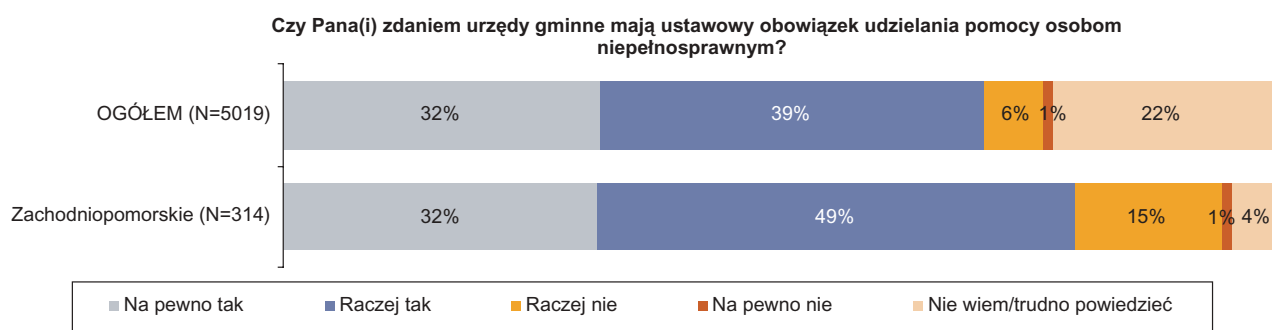

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo zachodniopomorskie, N=102

9. Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

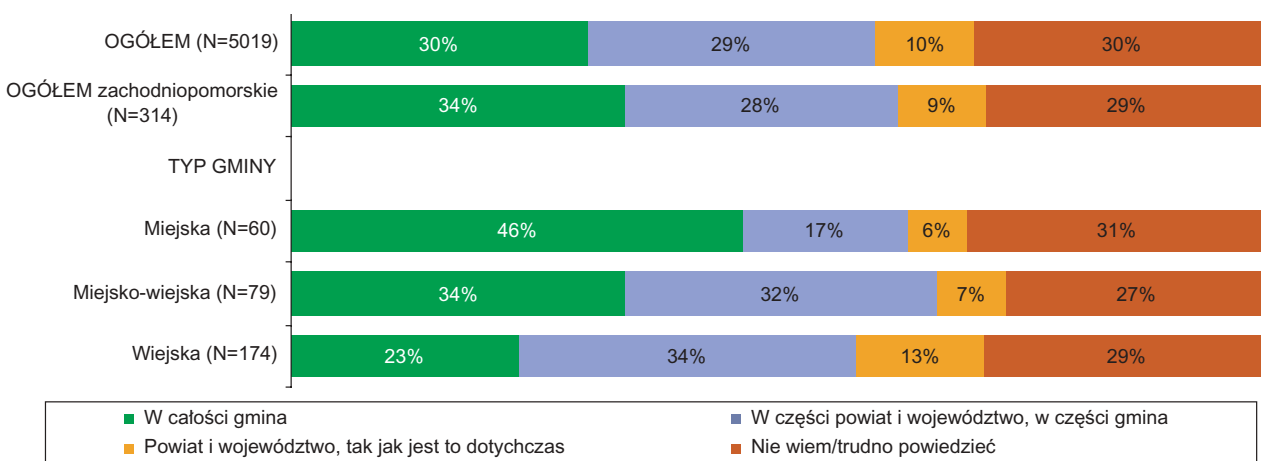
Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Niepełnosprawni mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, podobnie jak ogół niepełnosprawnych przekonani są o tym, że gminy są **ustawowo zobowiązane do zapewnienia im – jako osobom niepełnosprawnym – koniecznej pomocy**. Zapewne dlatego właśnie w stosunku do samorządów gminnych formułują oni oczekiwania pomocy i do nich zwracają się w pierwszej kolejności. W konsekwencji, w województwie zachodniopomorskim, **obserwujemy równie silne, jak w skali całego kraju, oczekiwanie zmiany obecnego systemu wsparcia**. 34% niepełnosprawnych mieszkańców województwa zachodniopomorskiego wyraża przekonanie, iż tylko gminy powinny odpowiadać za realizację zadań na rzecz niepełnosprawnych. Kolejne 28% chce zwiększenia ich obowiązków w tym zakresie, kosztem odciążenia powiatów.

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

Zgodnie z obowiązującym prawem wszystkie zadania na rzecz osób niepełnosprawnych przydzielone są władzom powiatowym i wojewódzkim. Gmina nie otrzymuje żadnych środków z budżetu państwa na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym. Kto Pana(i) zdaniem powinien odpowiadać za realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych?

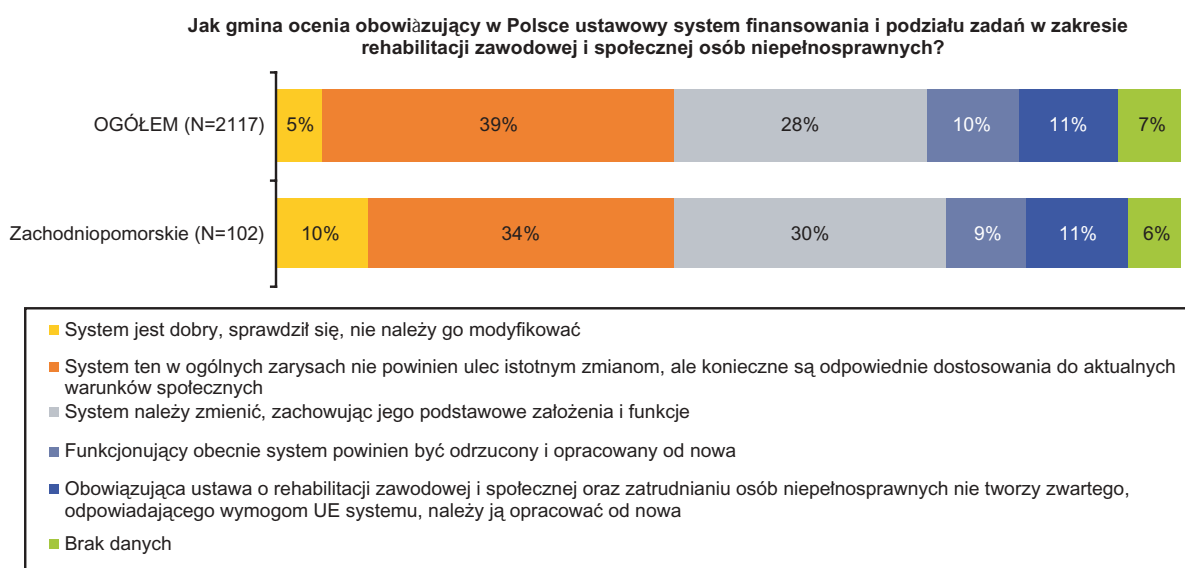

Badanie osób niepełnosprawnych 2006, N=5019

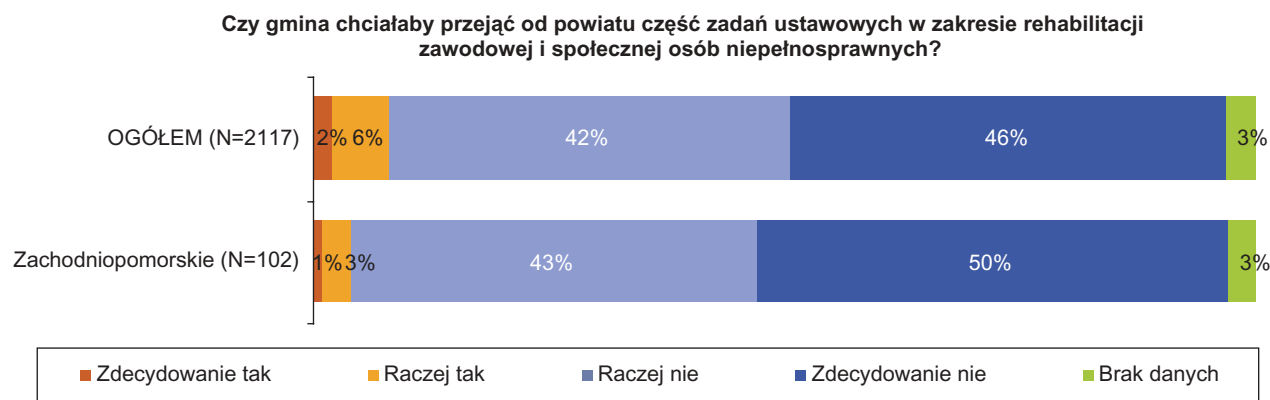
Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Z punktu widzenia osób niepełnosprawnych idealna byłaby zatem sytuacja, w której gmina przejęłaby odpowiedzialność za realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych – rozwiązanie to byłoby z ich punktu widzenia najwygodniejsze. Tymczasem gminy raczej nie są temu przychylnie.

Choć zachodniopomorskie samorządy gminne zgłaszają wiele zastrzeżeń do obecnie obowiązującego prawodawstwa dotyczącego rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, to w większości odrzucają możliwość przejścia od powiatu części zadań w tym zakresie. Jedynie 10% gmin jest zadowolonych z obecnego kształtu systemu, ale wśród pozostałych dominuje opinia, iż jego założenia są dobre, a modyfikacji wymaga dostosowanie do społecznych realiów.

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

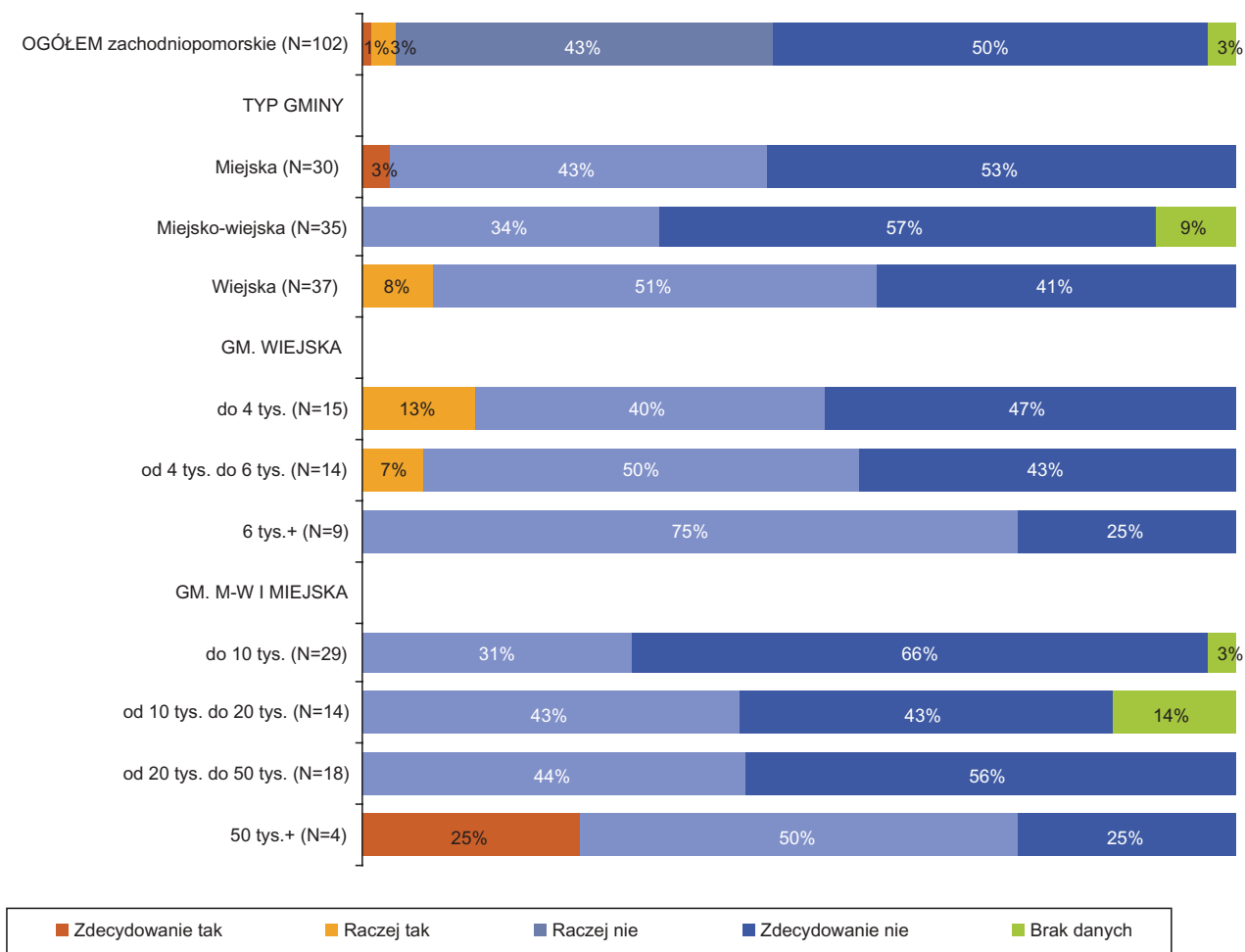
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Przedstawiciele samorządów gminnych z województwa zachodniopomorskiego praktycznie jednogłośnie odrzucają pomysł przejęcia od powiatu części ustawowych zadań dotyczących rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Jedyne 4% gmin (o połowę mniej niż w skali kraju) wyrażało umiarkowaną aprobatę dla tego pomysłu.

Gotowość do przejęcia części zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych z jednej strony relatywnie częściej wyrażały największe gminy miejskie z drugiej zaś najmniejsze gminy wiejskie. Te pierwsze mając pod swoją opieką liczne grono niepełnosprawnych, a zarazem dysponując odpowiednim potencjałem kadrowym i strukturalnym, są przekonane, iż są w stanie lepiej świadczyć pomoc osobom niepełnosprawnym niż samorzady powiatowe. Małe gminy wiejskie liczą, iż dodatkowe środki pomogą im w działaniach na rzecz niepełnosprawnych.

Czy gmina chciałaby przejąć od powiatu część zadań ustawowych w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych?

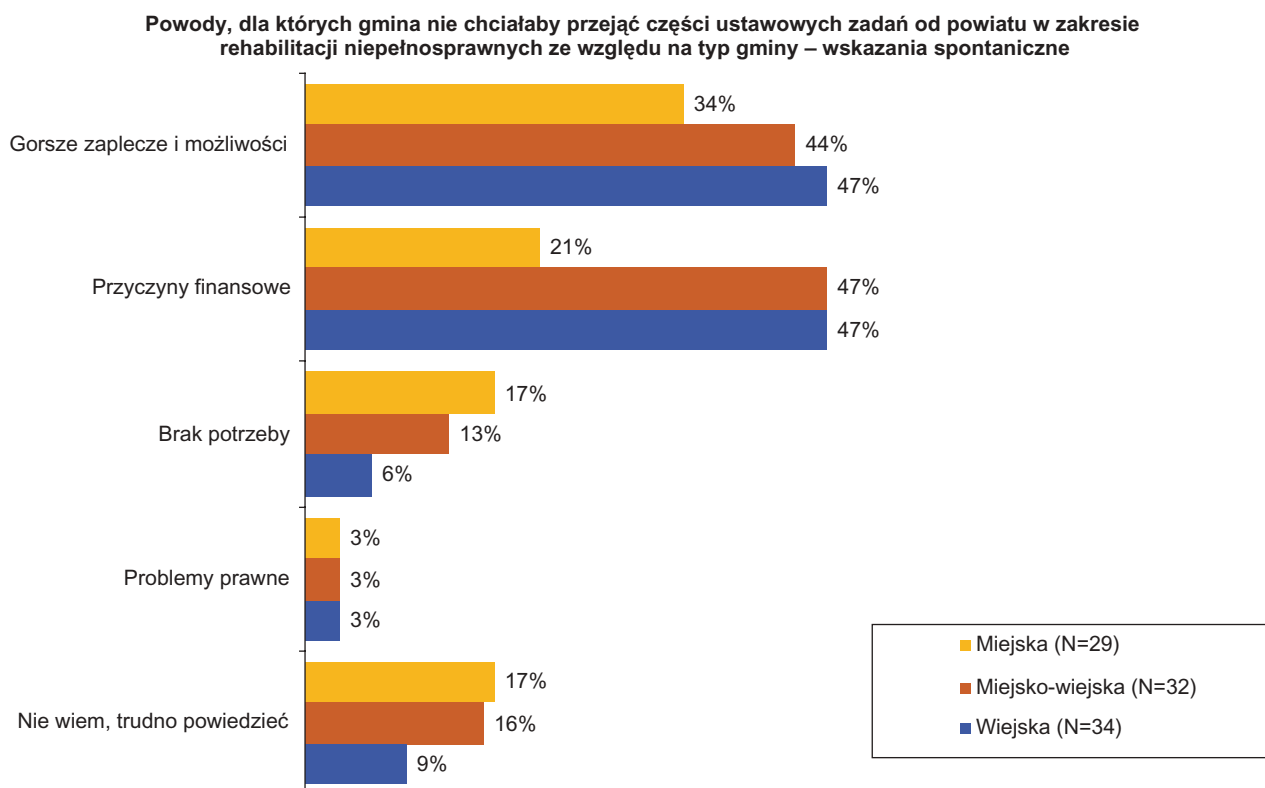

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, Województwo zachodniopomorskie, N=102

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Podstawowych powodów niechęci zachodniopomorskich gmin wobec przejęcia na siebie obowiązków związanych z pomocą osobom niepełnosprawnym, należy upatrywać w zapleczu, jakim dysponują samorzady. Wśród najczęściej wymienianych przeszkód znalazły się przede wszystkim **gorsze możliwości i zaplecze** (kadrowe, lokalowe etc.) gmin wobec potrzeb osób niepełnosprawnych, a także **przyczyny finansowe** – wskazywane najczęściej przez gminy wiejskie i miejskie. Podkreślić jednak należy, iż część gmin po prostu wskazywała na brak takiej potrzeby.

Można przypuszczać, iż dysponując lepszym zapleczem i celowymi środkami finansowymi gminy wykazywałyby więcej inicjatywy w przejmowaniu zadań związanych z rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych od powiatów. Tego typu wsparcie zdecydowanie poprawiłoby bowiem możliwości gmin w stosunku do zadań, które przynajmniej częściowo samorzady i tak podejmują w ramach innych działań (np. pomocy społecznej i socjalnej). Mogłoby się to też przyczynić do wyrównywania dysproporcji pomiędzy pomocą udzielaną w miastach (większą z racji bliskości powiatu) i na wsiach (gdzie częściej jest to doraźne, najbardziej podstawowe wsparcie). Dodatkowo adresowanie tych zadań specyficznie do osób niepełnosprawnych sprzyjałoby bardziej efektywnej ich realizacji i zwiększeniu ich różnorodności.

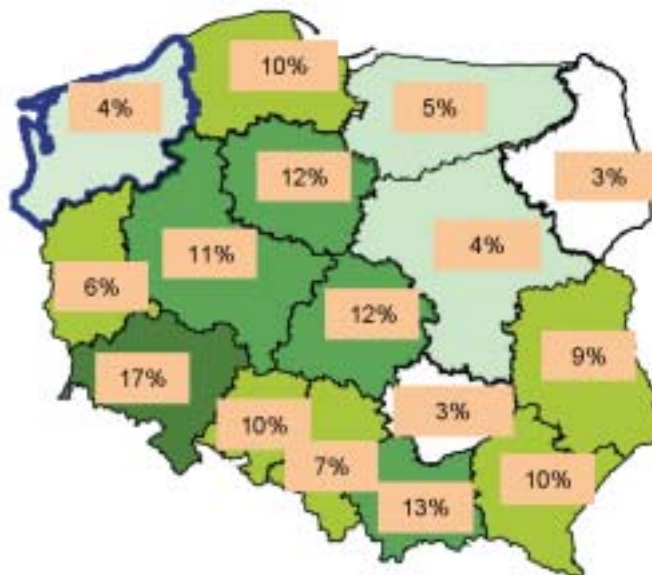
Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, województwo zachodniopomorskie, N=102

Preferencje wobec organizacji systemu wsparcia dla niepełnosprawnych

Większą gotowość do przejęcia od powiatów części zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, wykazują gminy z województw, które już dziś mogą pochwalić się sukcesami w tym zakresie. Województwo zachodniopomorskie stanowi znaczący wyjątek od tej reguły. Pomimo tego, iż region ten bez wątpienia należy do przodujących w kraju zarówno w zakresie rehabilitacji społecznej jak i zawodowej, przedstawiciele samorządów gminnych nie chcą „formalizować” swojej aktywności.

Czy gmina chciałaby przejąć od powiatu część zadań ustawowych w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych?

(ZDECYDOWANIE TAK + RACZEJ TAK)

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117

Tabela 1. Powody, dla których gmina nie chciałaby przejąć części ustawowych zadań od powiatu w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w poszczególnych województwach – wskazania spontaniczne

	Ogółem (N=1888)	dolnośląskie (N=112)	Kujawsko-pomorskie (N=76)	lubelskie (N=87)	lubuskie (N=48)	łódzkie (N=130)	małopolskie (N=141)	mazowieckie (N=282)	opolskie (N=33)	podkarpackie (N=117)	podlaskie (N=82)	pomorskie (N=45)	śląskie (N=138)	świętokrzyskie (N=38)	warmińsko-mazurskie (N=64)	wielkopolskie (N=186)	zachodniopomorskie (N=95)
Gorsze zaplecze i możliwości	55%	72%	41%	50%	55%	56%	52%	60%	47%	42%	52%	61%	55%	63%	67%	52%	42%
Przyczyny finansowe	48%	58%	28%	44%	43%	30%	49%	48%	47%	63%	48%	35%	50%	32%	32%	61%	39%
Brak potrzeby	11%	6%	9%	16%	10%	15%	16%	10%	23%	9%	7%	7%	12%	7%	15%	10%	12%
Problemy prawne	1%	2%	3%	1%	2%	1%	0%	1%	0%	2%	7%	0%	1%	0%	2%	1%	3%
Kwestie podziału kompetencji	1%	0%	1%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	1%	0%	2%	1%	2%	0%
Inne	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Nie wiem, trudno powiedzieć	8%	4%	18%	4%	8%	9%	4%	1%	2%	3%	13%	5%	2%	11%	6%	4%	14%
Brak danych	3%	4%	14%	1%	4%	2%	0%	2%	4%	1%	1%	5%	4%	0%	2%	1%	4%

Badanie przedstawicieli samorządów gminnych 2006, N=2117